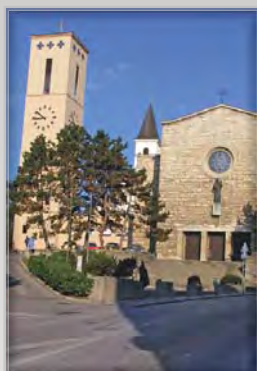

fraternitas

GLASILO HRVATSKE PROVINCIJE SV. JERONIMA FRANJEVACA KONVENTUALACA

kazalo

Uvodno slovo

PRIPREME ZA KAPITULE	3
KALENDAR PROVINCIJSKIH ZBIVANJA	4
NAŠI JUBILARCI 2012.	5

Iz našeg Reda

NAJAVA REDOVNOGA GENERALNOG KAPITULA 2013.	6
PRIGODNO PISMO GENERALNOG MINISTRA	8
PREMA GENERALNOME KAPITULU 2013.	8
SMJERNICE ZA PROCJENU	9
TRI MJESECA NAKON KONGRESA	13
NEKOLIKO NOVOSTI IZ REDA	14
ODRŽAN JESENSKI SUSRET CEC-A	15

Naša Provincija

17. SJEDNICA DEFINITORIJA	17
18. SJEDNICA DEFINITORIJA	17
19. SJEDNICA DEFINITORIJA	18
OBRASCI ZAJEDNIČKIH MOLITAVA	19
ODRŽANI DANI TRAJNE FORMACIJE	20
PRIGODNA PROPOVIJED FRA MILJENKA HONTIĆA	20
REDOVITA SJEDNICA KOMISIJE ZA ODGOJ I IZOBRAZBU	22
ADVENSTKA AKCIJA SOLIDARNOSTI	23
VERITAS - NOVA MAIL I WEB ADRESA	23

Jubilej sv. Klare

ZNANSTVENI SKUP O SV. KLARI	24
DANI SV. KLARE	24

Svjetojni franjevci

ODRŽANA NACIONALNA SKUPŠTINA FSR-A	25

Događaji i zbivanja

DAN PROVINCIJE	27
PSTORALNI KALENDAR	27
MARIJAFEST U MOLVAMA	27
ZAVRŠENA MONALDOVA GODINA	28
800. OBLJETNICA DOLASKA SV. FRANJE	28

Duh Asiza

TJEDAN MEĐURELIGIJSKOG DIJALOGA	29
SUSRET U LUXEMBOURGU	31

Naši mladi

PRIPRAVA ZA SVEČANE ZAVJETE	33
VIII. DANI OTVORENIH VRATA KLERIKATA	34
SVEČANI ZAVJETI	34
ĐAKONSKO REĐENJE	35
NOVA AKADEMSKA GODINA	35
NAŠI POSTULANTI	36
DANI OTVORENIH VRATA 2012.	37
KLERICI NA INTERNETU	37

Naša kulturna baština

KONCERT SKLADBI CARLA ANTONIJA NAGLIJA	38
STVORITI SLOGAN KAPITULA	39
GLAZBENI PRVIJENAC FRA MILANA GELE	39
NOVI BROJ VOX MINORUM	39

Prisjećanja

PETOGODIŠNJICA SMRTI FRA CELESTINA TOMIĆA	40
Uvodno slovo fra Ljudevita Maračića	41

Prilog

FRANJO ASIŠKI PROPOVJEDNIK	42
ZAJEDNO - Glasilo VFZ-a	49

Fraternitas
službeno glasilo
Hrvatske provincije sv. Jeronima
franjevac konventualaca

Br. 4/2011

Izdaje:
Hrvatska provincija sv. Jeronima
franjevac konventualaca
HR – 10000 Zagreb, Sveti Duh 31
tel. (01) 3771 888; fax (01) 3773 754
www.ofmconv.hr
ofmconv@ofmconv.hr

Uredio i odgovara:
Ljudevit Anton Maračić
Sveti Duh 31, 10000 Zagreb

Tisak:
Denona d.o.o., Getaldićeva 1, Zagreb

ISSN 1332-7941

uvodno slovo

PRIPREME ZA KAPITULE

Draga braćo,

možda naslov zvuči pomalo zahtjevno i preuranjeno, ali zaista se ne radi ni o kakvoj žurbi ni zabuni. Upravo tako. Generalna kurija pokrenula je nedavno mehanizam za pripremu Redovitoga generalnog kapitula, koji će početi u Asizu u drugoj polovici siječnja 2013. godine (za nešto manje od 14 mjeseci), a i naš Definitorij je na nedavno održanoj sjednici odlučio konkretno početi pripremu za održavanje Izvanrednoga provincijskog kapitula u Zagrebu u drugoj polovici svibnja 2012. godine (za nepunih šest mjeseci).

Pripreme za Generalni kapitul razrađene su vrlo minuciozno, tako da su mnogi već dobili konkretna zaduženja. Tako je i naš provincijski definitorij, kao i uprave svih ostalih jurisdikcija u Redu, dobio »domaću zadaću«, koju treba ispuniti do kraja ove godine. Dobili smo mnogo načelnih i konkretnih pitanja o raznim područjima života i djelovanja, posebno o onome što se tiče Šestogodišnjega plana Reda. A uskoro će, možda već za koji dan, i ostala braća, posebno samostanski poglavari, dobiti neke zadatke na koje će trebati odgovoriti do proljeća iduće godine. Čitamo u dopisu Generalnog ministra: »Pripravljen je i upitnik za gvardijane. Nalazi se u dodatku Promišljanjima/shedama za samostanski kapitul te će zajedno s njima biti poslat krajem studenog 2011. Namjena je toga upitnika dvojaka: (a) izravno uključiti gvardijane i njihove pojedine zajednice u promišljanja i pripreve za kapitul te; (b) prikupiti daljnje informacije i savjete vezane uz ulogu animacije od strane gvardijanâ, kao i ulogu samostanskoga kapitula kao bratskog okupljanja i namjenske prigode za trajnu formaciju.« Očito je da se Vrhovna uprava želi dobro pripremiti za sljedeći generalni kapitul i u to uključiti što veći dio braće.

U mnogo skromnijem obliku i užem opsegu Definitorij Provincije pokrenuo je mehanizam

pripreme za naš izvanredni kapitul. Kao što braća znaju, naš prihvaćeni i na prošlom kapitolu odobreni Četverogodišnji provincijski plan stavio je kao jedan od prioriteta i preispitivanje djelatnosti i nazočnosti u našoj Provinciji. »Do izvanrednoga provincijskog kapitula neka svaka zajednica (a) promisli o vlastitoj prisutnosti na određenom području i dostavi argumente za naš ostanak ili eventualni odlazak s dotičnog područja. (b) Budući da sve više raste prosječna dob braće sposobne za župsko-pastoralne aktivnosti, na temelju upitnika istražiti mišljenje sve braće o tome. (c) Polovicom četverogodišta sazvati izvanredni provincijski kapitul koji bi na tom području razmotrio situaciju i, ako se nađe potrebnim, uveo postupno redimenzioniranje djelatnosti (župe, misije u Njemačkoj i Americi) i nazočnosti (pretvaranje nekih samostana u podružnice).

U vezi s time Definitorij je odlučio da se odmah krene u pripremu i dvjema radnim grupama povjerio konkretnu pripremu materijala. Prva radna grupa (fra Ljudevit Maračić, fra Ivan Karlić i fra Ivan Bradarić) već je održala svoj prvi kraći susret i dogovorila metodologiju daljnjeg rada. Do sredine siječnja pripremat će se radni predložak i sastaviti upitnik o župsko-pastoralnim aktivnostima, koji ima savjetodavni karakter, ali bi odgovori trebali pripomoći boljem i demokratskijem obliku prihvaćanja i zaključivanja, o čemu će braća kapitularci biti pozvana raspravljati i usvojiti. Druga pak grupa (pod vodstvom fra Ivana Radeljaka) trebala bi pripremiti prijedlog za moguće usvajanje socijalno-mirovinskog osiguranja braće ispod 55 godina života, o čemu se dosta raspravljalo na posljednjemu redovitom provincijskom kapitolu, ali je prepušteno da se odluka donese kasnije, nakon detaljnijeg razmatranja prijedloga i ponuda.

Radi se dakle o ozbiljnim stvarima. Iskustvo govori da se većina nas teško uključuje u takve pripremne akcije, ali nema razloga sumnjati da će

ovog puta sva braća, ili bar veći dio njih, spremno uložiti trud i vrijeme, bilo kad se radi o pripremnim zadacima za Generalni kapitul, bilo za onaj na našoj provincijskoj razini. Kad prođu božićni blagdani i pastoralne obveze vezane uz to razdoblje, braća će o svemu dobiti detaljnije informacije i poziv na sudjelovanje.

Dotad svoj braći, onima u domovini kao i onima u tuđini, iskrene božićne čestitke i prigodne novogodišnje želje, osobno i u ime Provincijske uprave upućuje –

*fra Ljudevit Maračić,
provincijalni ministar*

KALENDAR PROVINCIJSKIH ZBIVANJA U PRVOJ POLOVICI 2012. GODINE

- * 17. i 18. siječnja u Zagrebu: Godišnji susret gvardijana s Upravom Provincije;
- * 29. siječnja do 2. veljače: u Zagrebu (Sveti Duh) sastanak organizacijskog odbora na razini Reda (petnaestak njih) za pripremu godišnjeg hodočašća mladih u Asiz (Giovani verso Assisi), uz sudjelovanje fra Miljenka Hontića, generalnog asistenta;
- * 14. do 16. veljače: u Samoboru (Tabor) godišnji susret duhovnih asistenata FSR-a i Frame iz hrvatskoga jezičnog područja;
- * 19. do 25. veljače: u Zagrebu (Sveti Duh), pod vodstvom dr. Mate Zovkića iz Sarajeva, prvi turnus duhovnih vježbi za braću Provincije;
- * 10. do 14. travnja: Asiz, međunarodni susret juniora (klerika) triju europskih konferencija (CIMP, CEC, CEO), uz sudjelovanje njihovih odgojitelja i poglavara;
- * 17. travnja: Zagreb, svečana proslava 50. obljetnice izlaženja »Veritasa« prigodnom akademijom u zagrebačkoj dvorani Svetog Franje na Svetom Duhu;
- * 21. travnja: Padova, zahvalno hodočašće u organizaciji »Veritasa«, u povodu 50. obljetnice izlaženja lista;
- * 8. do 12. svibnja: St. Moritz, Švicarska, proljetni susret CEC-a, uz sudjelovanje fra Miljenka Hontića i fra Ljudevita Maračića;
- * 21. do 23. svibnja: Zagreb (Sveti Duh), Izvanredni provincijski kapitul, uz sudjelovanje Generalnog ministra, fra Marka Tasca;
- * 17. do 22. lipnja: Cres (Sveti Frane), pod vodstvom fra Ante Popovića, bosanskog franjevca, drugi turnus duhovnih vježbi za braću Provincije...

NAŠI JUBILARCI 2012.

Iduće, 2012. godine, više braće naše Provincije
slavi značajne obljetnice života,
zavjetovanja ili ređenja.
Izdvajamo uglavnom samo okrugle
(tzv. biblijske) jubileje.

Obljetnice života:

- 80 godina: fra Ante Gašparić (15. siječnja 1932.)
75 godina: fra Bernardin Filinić (15. svibnja 1937.)
fra Alojzije Litrić (17. kolovoza 1937.)
fra Anđelko Sesar (15. rujna 1937.)
fra Damjan Glavaš (18. listopada 1937.)
50 godina: fra Ivan Miškić (6. veljače 1962.)
fra Ivan Karlić (4. ožujka 1962.)
25 godina: fra Josip Petonjić (8. rujna 1987.)

Obljetnice svećeničkog ređenja:

- 65 godina: fra Zvonimir Zlodi (1. ožujka 1947.)
50 godina: fra Bernardin Filinić (2. prosinca 1962.)
fra Damjan Glavaš (2. prosinca 1962.)
fra Ljudevit Maračić (2. prosinca 1962.)

Obljetnice doživotnog zavjetovanja:

- 50 godina: fra Nikola Rošćić (5. svibnja 1962.)

Obljetnice privremenog zavjetovanja:

- 50 godina: fra Špiro Marasović (2. kolovoza 1962.)
fra Ambroz Knežić (2. kolovoza 1962.)
25 godina: fra Zdravko Tuba (2. kolovoza 1987.)
fra Žarko Relota (2. kolovoza 1987.)
fra Krunoslav Kemić (2. kolovoza 1987.)

ČESTITKE SVIMA: AD MULTOS ANNOS!

iz našeg reda

REDOVNI GENERALNI KAPITUL 2013.

Prot. N. 360 /11

Rim, 20. listopada 2011.

Predraga braćo ministri / kustosi,

NAJAVA DATUMA I MJESTA TE SMJERNICE ZA PRIPRAVU REDOVNOGA GENERALNOG KAPITULA 2013.

Mir vam i svako dobro!

Na sastanku konferencija/federacija s Generalnim definitorijem, održanom od 18. do 20. srpnja u Nairobiju, u Keniji, kao i, potom, na sastanku Generalnoga definitorija, započeli smo s organizacijom idućega Redovitoga generalnog kapitula.

Stoga mi je želja, u ime Generalnog definitorija, ponuditi neke osnovne informacije koje će vam biti od pomoći. Razumije se kako ćete – ukoliko vaša služba istječe prije samoga slavljenja Kapitula – te informacije morati prosljediti onome tko će vašu službu nastaviti vršiti nakon vas.

1. Datum i mjesto održavanja generalnog kapitula. Nakon što smo dobili odobrenje Kongregacije za institute posvećenog života i družbe apostolskog života (Ust. 171, Gen. stat. 106; CIVCSVA prot. br. 33249/98 od 21. rujna 2011.), odlučili smo kako će Generalni kapitul biti pomaknut unaprijed nekoliko mjeseci, prije vremena Duhova, kako bi se mogli proslaviti različiti redovni provincijski i kustodijski kapituli. Stoga smo smatrali potrebitim utvrditi datum 19. siječnja kao početak kapitula te otprilike 18. veljače 2013. kao datum njegova zaključenja. Kapitul će biti proslavljen u Sacro Convento u Asizu.

2. Prethodna priprava i uključenje gvardijanâ i zajednica

Ujedno potičemo svu braću neka zazivaju Gospodnji blagoslov na kapitul. Neka Duh Sveti, generalni ministar našega Reda, vodi pripravu i proslavu samoga kapitula.

- Shede/Promišljanja za samostanske kapitule za 2012. godinu - pripravljene su kako bi se naglasila važnost proslave kapitula, kao i za razmatranje – kako na osobnoj, tako i na razini zajednice, vezano uz prioritete šestogodišnjega razdoblja. Shede obuhvaćaju sljedeće teme: (I) Kako možemo još bolje živjeti Evanđelje Isusa Krista? (Značajno djelovanje generalnoga kapitula za život naše franjevačke obitelji); (II) Kako dopustiti da nas ruka Božja oblikuje kao glinu te mogremo postati svjedoci bratstva? (Generalni kapitul i trajna formacija); (III) Ne samo od ovoga svijeta, već i živjeti u njemu (Misija i misijski mentalitet Reda); (IV) Evanđelje življeno na različite načine (Međukulturalnost i franjevački život); (V) Obnovimo svoj život, obnovimo naše Ustanove. Pripravljen je i upitnik za gvardijane. Nalazi se u dodatku Shedama za samostanski kapitul te će zajedno s njima biti poslat krajem studenoga 2011. Namjena je toga upitnika dvojaka: (a) izravno uključiti gvardijane i njihove pojedine zajednice u promišljanja i pripreve za kapitul te; (b) prikupiti daljnje informacije i savjete vezane uz ulogu animacije od strane gvardijanâ, kao i ulogu samostanskoga kapitula kao bratskog okupljanja i namjenske prigode za trajnu formaciju.

Zajedno s vama, ministri i kustosi, pozivamo i gvardijane na promišljanje upitnika i njegovo ispunjavanje te slanje odgovorâ najkasnije do 30. travnja 2012., bilo u elektronskom obliku na adresu: (cap.gen2013@ofmconv.org) i/ili u otisnutome obliku na adresu Generalnog tajništva (Convento Ss. Apostoli; Piazza Ss. Apostoli, 51; 00187 Rim,

Italija), uz po primjerak također na uvid i svome provincijalu, odnosno, kustosu.

3. Izvješća koja će biti podnijeta u kapitulskoj dvorani za vrijeme trajanja Generalnoga kapitula. U sklopu kapitula, u skladu sa smjernicama Direktorija za proslavu generalnog kapitula (Gen. stat. br. 96), utvrđeno je kako će samo sljedeća izvješća biti pročitana u cijelosti (Gen. stat. 117§3): (a) Izvješće Generalnog ministra, kao izričaj Uprave Reda (sastavljeno na temelju prilogâ pomoćnikâ Generalnog ministra, kao i onih iz konferencija/federacija; (b) Izvješće Prokuratora Reda; (c) Izvješće Generalnog ekonomâ.

Što se tiče svih ostalih izvješća koja propisuju Generalni statuti, 117, potrebno je predložiti sažetak, nakon kojega će uslijediti prilika za kratku raspravu o sadržaju svakoga pojedinoga od njih. Sva izvješća potrebno je poslati unaprijed.

Stoga molimo da navedena izvješća budu dostavljena glavnome tajništvu do 15. rujna 2012., kako bi na vrijeme mogla biti prevedena i prosljeđena i prije početka kapitula. Ujedno potičem izvijestitelje da pripreme pismeni sažetak koji će biti iznesen na kapitolu, imajući pritom u vidu vremenski okvir iznošenja i rasprave što će ga Generalni tajnik naznačiti u najskorije moguće vrijeme.

4. Priprava

a) Prije svega, moramo imati na umu kako je cilj generalnoga kapitula procijeniti život Reda te utvrditi prioritete za idućih šest godina, koji će onda biti detaljnije razrađeni u Šestogodišnjem planu Reda.

b) Budući da, shvativši to, za razliku od onoga što se događa na provincijskim i kustodijskim kapitolima, nije moguće dijeliti generalni kapitol na dva dijela, očekuje se da Generalni ministar i njegov definatorij pripreme popis pitanja kojima se Kapitol treba pozabaviti. Kao što stoji u Generalnim statutima: »svaku je pojedinu temu potrebno odgovarajuće predstaviti u za to namijenjenom Radnom dokumentu koji je potrebno uputiti svim delegatima kapitula najmanje dva mjeseca prije održavanja kapitula« (Gen. stat. 108§2).

c) Stoga ovim pismom, uz odobrenje Generalnog definatorija te potporu predsjednikâ konferencija i federacija, upućujem zamolbu ministrima i

kustosima da prijedloge tema kojima bi se trebao baviti generalni kapitol (Gen. stat. 108§1) pošalju Generalnome tajništvu najkasnije do 30. travnja 2012. Podsjećam vas kako pojedinačna braća također mogu predlagati teme.

Predložene je teme potrebno predstaviti kroz sljedeći trojaki prikaz: (I) motivacija za predlaganje; (II) prijedlog (odnosno, prijedlozi – ukoliko postoji alternativa) izrečen jasnim pravnim rječnikom; (III) daljnje primjedbe vezane uz prijedlog.

Valja ujedno na umu imati činjenicu kako je teme koje će biti predstavljene na kapitolu, kako bi ih se moglo na odgovarajući način obraditi, potrebno ograničiti. Osobito je iskustvo načina na koji se kapitol odvija pokazalo kako je najbolje jasno naznačiti teme kojima se kapitol obvezatno treba posvetiti, kao i one što ih može prenijeti generalnome ministru i njegovu definatoriju za iduće šestogodišnje razdoblje.

d) Jednako tako molim svaku pojedinu provinciju, kustodiju i delegaciju (bila ona generalna ili pak provincijska) neka pripravi izvješće u skladu sa smjernicama priloženima ovome pismu, najkasnije do 31. prosinca 2011.

Pomoćnici Generalnoga ministra za pojedina područja potom će sastaviti sažetke podnešenih izvješća. Ona pak trebaju biti podastarta konferencijama i federacijama do 31. ožujka 2012., radi procjene.

Svi drugi dodatci ili pojašnjenja što ih konferencije i federacije žele uputiti trebaju biti poslani Generalnome tajništvu najkasnije do 30. lipnja 2012.

Navedeni će prilozi biti utkani u izvješće Generalnog ministra koje treba biti dovršeno do blagdana Svih svetih franjevačkoga Reda (29. studenoga 2012.), zajedno s Radnim dokumentom.

Ove smo informacije držali važnima prenijeti odmah, dok ćete primiti i druge prijedloge i naputke, kako bi kapitol protekao plodonosno. Dopusnite mi ustrajati na nužnosti prikupljanja svih tema, odnosno, prijedlogâ organizacijske naravi, najkasnije do naznačenoga datuma 30. travnja 2012., kako bi se osigurala odgovarajuća priprava kapitula.

Zahvaljujem vam na pozornosti, kao i na vašem budućem doprinosu što ćete ga, zajedno sa svojim

suradnicima, dati kako bismo zajamčili dobar ishod idućega generalnoga kapitula.

MINISTRIMA I KUSTOSIMA REDA
u njihovim sjedištima

Upućujem vam bratske pozdrave u Gospodinu te u našem ocu svetome Franji.

*fra Marco Tasca,
generalni ministar*

PRIGODNO PISMO GENERALNOG MINISTRA

U Provincijalat je stiglo i upravo se nalazi na prevođenju prigodno Pismo generalnog ministra, koje upućuje svoj braći, već tradicionalno na blagdan Svih svetih franjevačkog reda. Nadamo se da će do Božića, a možda i ranije, hrvatska verzija biti dostupna svoj braći.

Središnja misao Generalova pisma izražena je već u samom naslovu: Tornare al Centro – Vratiti se Središtu: kao braća tragati za stvarnim vrijednostima koje nemaju cijene. Pismo je podijeljeno u četiri poglavlja.

U prvome poglavlju Pismo polazi od biblijskog citata koji se odnosi na Abrahama: »I otputova, kako mu je Gospodin naredio« (Post 12, 4). Nakon što je Abrahamov odgovor podijelio u nekoliko odlomaka, Generalni ministar u drugom poglavlju prelazi na njemu u posljednje vrijeme vrlo drage i bliske poruke: Mjesni identitet i odgoj za međukulturalnost (govori se o mogućnosti uvođenja novih formativnih modaliteta i struktura). U trećemu poglavlju, pozivajući se na Abrahamovo zadovoljstvo »zahvaljujući vlastitom radu«, u Pismu se govori o potrebi samoovisnosti, ali i ekonomske solidarnosti, u svjetlu franjevačkog poimanja Providnosti. I konačno, u četvrtom poglavlju Generalni ministar raspravlja o »personalnoj solidarnosti«, okrećući sad pogled s materijalno siromašnoga Trećeg svijeta na brojčanu oskudicu Prvoga i Drugog svijeta.

Pismo završava lijepom molitvom Bogorodici, autentičnom modelu predanosti i povjerenja u volju Božju.

Ovim pismom, u zaključku možemo reći, Generalni ministar zaokružuje i pruža misaonu sintezu svih glavnih tema i briga kojima se cijeli Red u posljednje vrijeme posvećuje i nastoji ih riješiti. Pismo može zaista poslužiti kao vrijedan predložak za osobno i zajedničko razmišljanje. Ne bi smjelo doživjeti sudbinu većine dokumenata koji završe uredno posloženi u stolnu ladicu, pomalo prepušteni zaboravu i nevidljivoj prašini.

PREMA GENERALNOME KAPITULU 2013.

Sažetak rokova za pripravu materijalâ:

1. 20. listopada 2011., poslati okružno pismo kojim se najavljuje Generalni kapitul 2013., kao i njegova odgovarajuća priprava. Poslati nacrt izvješća viših poglavarâ i delegatâ konferencija/federacija.
2. 30. studenoga 2011., uputiti zajednicama Shede/Promišljanja za samostanski kapitul 2012. Po-

slati Upitnik za gvardijane. Odgovore na upitnik u elektroničkom obliku poslati na e-mail cap.gen2013@ofmconv.org i/ili u otisnutom obliku na adresu Generalnoga tajništva (Curia Generale OFM Conv.; Piazza Ss. Apostoli, 51; 00187 Rim, Italija), uz primjerke upućene nadležnim poglavarima, najkasnije do 30. travnja 2012.

3. 31. prosinca 2011., poslati izvješća pojedinih jurisdikcija te provincijskih i generalnih delegacija Generalnome tajništvu (Curia Generale OFM Conv.; Piazza Ss. Apostoli, 51; 00187 Rim, Italija).
4. 31. ožujka 2012., asistenti Gen. ministra poslat će sažetak izvješća koja se odnose na pojedine jurisdikcije odgovarajućim konferencijama.
5. Do 30. travnja 2012., ministri, kustosi, ili pojedinačna braća trebaju Generalnome tajništvu (Curia Generale OFM Conv.; Piazza Ss. Apostoli, 51; 00187 Rim, Italija), uputiti eventualne prijedloge tema koje bi valjalo razmotriti na Generalnom kapitolu.
6. Do 30. lipnja 2012., konferencije/federacije trebaju Generalnome tajništvu uputiti sve eventuale daljnje dopune ili pojašnjenja sažetaka što su predstavili pojedini asistenti Generalnog ministra.
7. 14. srpnja 2012., službeni poziv na generalni kapitul za 19. siječnja 2013.
8. 15. rujna 2012., poslati Generalnome tajništvu izvješća što ih zahtijeva br. 117 Generalnih statuta.
9. 29. studenoga 2012., objavljivanje Izvješća Generalnog ministra, ostalih izvješća, te Radnoga dokumenta.
10. Subota, 19. siječnja 2013., otvaranje Generalnog kapitula.

SMJERNICE ZA GENERALNI KAPITUL 2013.

SMJERNICE ZA PROCJENU OD STRANE PROVINCIJALNIH MINISTARA, KUSTOSA, I PROVINCIJSKIH DELEGATA

Uvod

Kao dio priprave čitavoga Reda za Redovni generalni kapitul 2013., nudimo sljedeće smjernice za procjenu naše zajednice. Cilj je pritom pružiti usmjerenje za razabiranje života Reda kroz proteklih šest godina (2007.-2013.), u čijemu se žarištu nalazila tema koju je bio odredio generalni kapitul 2009.: »Formacija za poslanje«. Ministre potičemo na služenje metodom poznatom kao »vidjeti – prosuditi – djelovati«.

Kada je posrijedi uviđanje, od vas se traži podastrijeti opis onoga što se stvarno događa u ovome trenutku. Prosudba je iduća faza, u kojoj se od vas traži procjena onoga što ste opisali. Koje su to svijetle točke, sjenke, i izazovi, prisutni danas, donoseći tako kritičnu procjenu onoga što se događa. Tu je onda, naposljetku, i djelovanje, koje podrazumijeva postupak promišljanja čiji bi ishod trebao biti viši stupanj proaktivnosti. Napose se od vas očekuje da nastojite nadići poteškoće (»sjenke«) te

predložiti praktične prijedloge koji će se pokazati kao dobrodošla reakcija na izazove prepoznate u životu zajednice.

Da bi se olakšao taj postupak, nudimo vodič podijeljen po temama usredotočenima na glavne prioritete Reda. Za svaku je temu dan uvod koji bi trebao poslužiti kao referenca za procjenu. Nakon toga slijede pitanja, podijeljena na tematska područja koja daju glavne točke za poticanje promišljanja i procjene područja o kojemu je riječ. Nije nužno odgovoriti na sva pitanja te ste ujedno i slobodni dodati pitanja koja procijenite korisnijima. Ovu procjenu isprva trebaju provesti provincijalni ministri i kustosi, zajedno s pripadajućim definitorijima. Potom ju je potrebno iznijeti na sastancima konferencija i federacija. Naposljetku, asistenti će Generalnog ministra pripremiti sažetak koji će pomoći pri sastavljanju konačnoga izvješća Generalnog ministra o životu Reda. Različiti rokovi za ovdje naznačen postupak nalaze se u pismu kojim

se najavljuje Generalni kapitul, odaslanom zajedno s vodičem.

1) BRATSTVO: BITI ZNAKOVI I SVJEDOCI KRALJEVSTVA BOŽJEGA

Polazišna točka nastojanja razumijevanja franjevačkog života jest želja svakoga ljudskog bića otvoriti se tajni života i pronaći njegov smisao. Istina, rođena iz stvaralačke ljubavi Božje, vodeće je načelo svačijeg postojanja. Stoga smo, začuvši u sebi glas Onoga koji nas je ljubio od početka, odlučili prigrliti način življenja koji će nam omogućiti preobraziti se po toj Ljubavi koja je najveće dobro. Bog se nalazi u središtu načina na koji promatramo svijet i djelujemo unutar njega. Stoga, živeći onako kako je živio Isus i kako nas je poučio sveti Franjo Asiški, raspoložemo sredstvima potrebnima za konkretizaciju ove čežnje koja svoje ishodište ima duboko u našoj duši. Želimo svoja djela i izbore prepustiti Bogu, onako kako je to činio Isus. Približavajući se Isusu, Riječi tijelom postaloj, zajednički razabiremo Božju prisutnost u našim životima i proglašujemo je apsolutnim prioritetom svakoga ljudskog bića.

Naše nas uobičajeno razmišljanje navodi na tvrdnju kako središnjost Krista u životu svakoga pojedinog brata ne smijemo uzimati kao gotovu činjenicu. To se, štoviše, nalazi u samome središtu kršćanskoga života; stoga se naše življenje mora temeljiti na konkretnome iskustvu Krista, od kojega svatko prima hranu i popudbinu. Nadalje, zajednica (bratstvo) upravo je idealno mjesto svakodnevnoga otkrivanja Božje prisutnosti. Naš je zajednički život »dom i škola zajedništva« s Bogom, s ljudima, i sa svime stvorenim. Stoga je nužno imati hrabrosti preispitati naš teološki identitet kao franjevac konventualaca.

Ponekad odnos između bratskoga života i apostolske djelatnosti stvara napetosti među pojedincima, ili u čitavoj zajednici. Poradi toga, nužno je prisjetiti se identiteta što proizlazi iz naše karizme, a to je: ponovno otkriti sebe kao braću ujedinjenu u Gospodinu Isusu. Naš je život u zajedništvu stvarnost, rođena iz Evanđelja, i za Evanđelje. Djelotvornost našega rada ovisna je o kakvoći naših odnosa unutar zajednice. Slavljenje samostanskoga kapitula napose je odlučujući trenutak u životu naših zajednica. Zahtijeva odgovarajuću ljudsku i

duhovnu zrelost, kao i sposobnost iščitavanja znakova vremena, koje onda dovode do bratske komunikacije koja otvara prostor konsenzusu.

1.1 Prvenstvo Boga u našem životu:

a. Posjeduju li, prema vašem mišljenju, braća sposobnost procjene znakova vremena?

b. Kakav su utjecaj trendovi u redovničkome životu izvršili na život braće: osrednjost (medijkritet), stil življenja srednjega stališa, kriza vjere, posvjetovnjačenje?

c. Koja su to iskustva (metode, sredstva, djelatnosti) zajednice pomogla braći u razvijanju osobnog odnosa s Bogom?

1.2 Svakodnevni bratski život:

a. Postoji li, u životu zajednice, vrijeme u kojemu braća mogu međusobno razmijeniti iskustva vjere, kako bi jedni drugima pomogli živjeti svoj posvećeni život?

b. Koja je uloga samostanskog kapitula u tome?

c. Na koji način zajednica živi svoju malenost, jednostavnost i karizmu?

1.3 Struktura pojedinih zajednica unutar provincijskih zajednica:

a. Koliko zajednice uzimaju u obzir ciljeve što ih je uspostavio provincijski kapitul (četverogodišnji plan)?

b. Na koji se način izražava solidarnost između zajednica pojedine provincije/kustodije?

1.4 Odnos između zajednica Reda, civilnoga društva, i crkvene stvarnosti:

a. Koja to kretanja i pravci u društvu općenito, ili unutar naše Crkve, imaju naročit utjecaj na život samostanskih zajednica?

b. Kojim se metodama i kriterijima braća služe u razabiranju izazova koji se pojavljuju u mjesnoj Crkvi i svijetu koji ih okružuje?

c. Na koji se način nose s pastoralnim potrebama mjesne Crkve, i apostolskim projektima provincije/kustodije?

1.5 Zajednica i međukulturalnost:

a. Kakav utjecaj pojava globalizacije i priljev stranih kultura (prisutnost imigranata, globalna komunikacija, internet) imaju na zajednice provincije/kustodije?

b. Što braća misle o stvaranju među-jurisdikcijskih formacijskih kuća? Koje je njihovo mišljenje o istima, ukoliko već postoje?

c. Na koji način braća doživljavaju reorganizaciju, spajanje, restrukturiranje, ili pak gašenje pojedinih provincija? Kakve su bile njihove reakcije?

d. Na koji se način može braći posvijestiti zamisli iznesene na kongresu u Nairobiju o međukulturalnosti, solidarnosti i međusobnu dijeljenju iskustava, te ih uključiti u njihovo oživotvorenje?

2) POSLANI NAVIJEŠTATI EVANĐELJE I DONOSITI PLOD: POSLANJE REDA

Naše će poslanje biti vjerodostojno ukoliko proizlazi iz našega odnosa s Isusom Kristom. To je temelj naše antropologije, odnosno, našega shvaćanja života i smisla ljudskoga rasta. Pozvani smo svoju karizmu dijeliti kako s mjesnom, tako i sa svekolikom Crkvom. To se poslanje temelji na bratstvu, malenosti, i konventualnosti. Taj naročiti način naviještanja Radosne vijesti spasenja nije ograničen na samo jednu vrstu djelatnosti, niti pak na pojedinačne apostolske projekte.

Franjevačko bratstvo ima zadaću pomoći ljudima pri uspostavljanju odnosa s Bogom. Da bi se to ostvarilo, neophodan je trajan susret sa svijetom današnjice kakav jest. Jednako je tako neophodna i neprestana obnova načina na koji svjedočimo Evanđelje. Pozvani smo riječju i djelom naviještati Evanđelje ljudima koji potječu iz različitih društava, kultura, te povijesnih i zemljovidnih datosti. Nadalje, našoj je karizmi potrebno novo tumačenje utemeljeno na promjenama koje se danas događaju u našem svijetu.

2.1 Značenje pojma »poslanje« za braću:

a. Koje vrste djelatnosti braća podrazumijevaju pod pojmom »poslanja«?

b. Koji se to problemi i napetosti pojavljuju među braćom poradi različitih načina shvaćanja poslanja Reda?

2.2 Temeljna motivacija i uvjeti za misijsku djelatnost:

a. Koji se kriteriji koriste za odabir, kao i za eventualno kasnije napuštanje, različitih apostolskih djelatnosti od strane braće?

b. Na koji način te kojim putem (stvaralaštvo, kritična raščlamba, iščitavanje vremena) braća utvrđuju pruža li njihov apostolat jasno svjedočanstvo Evanđelja ondje gdje ga vrše?

2.3 Osobni i zajednički zadaci braće unutar poslanja Reda:

a. Postoji li sklonost prema aktivizmu koja negativno utječe na ostala područja našega života?

b. Koliko su braća spremna preuzeti različite misionarske dužnosti?

c. Na temelju onoga što ste primijetili, postoji li sklonost k ponavljanju ili naprotiv ograničavanju bilo kojega vida shvaćanja poslanja? U kojem smislu? Postoje li kakvi razlozi za takvu sklonost?

2.4 Poslanje i novčane potrebe:

a. Kakav je odnos između apostolskih prioriteta provincije/kustodije te njezinih gospodarskih i novčanih potreba?

b. Na koji način braća uzdržavaju sebe i svoju apostolsku djelatnost?

c. Koji je odnos između novčanog upravljanja provincijom/kustodijom i gospodarskih vidova njihovih različitih poslanja (financiranje, zarada)?

d. Kakav novčani nadzor postoji s obzirom na pojedine apostolske djelatnosti te ekonomiju provincije/kustodije?

2.5 Poslanje i međukulturalnost:

a. Koje oblike razabiranja provincija/kustodija upotrebljava u preispitivanju svoga poslanja?

b. Koje se inicijative poduzimaju za unaprjeđenje i sudjelovanje u misijskim jurisdikcijama Reda?

c. Kakav je odnos između pojedinačnih poslanstvenih obveza braće te poslanja Reda? Poprimaju li te obveze neki konkretan oblik unutar provincije/kustodije?

3) FORMACIJA U REDU

Formacija obuhvaća sva područja kršćanskoga života, jednako kao i posvećenoga života te u tom smislu utječe na rast na ljudskoj, kulturalnoj, duhovnoj i pastoralnoj razini (VC 65). Formacija je osobna, ali i zajednička (VC 67) te s pravom nalazi povlašteno mjesto u zajednici, radi produbljivanja različitih dimenzija odnosa (Bog, braća, svijet, priroda). Formacija je put postupna usvajanja Kristova iskustva s Ocem (VC65), put cjelovite preobrazbe osobe, preko trajna suobličavanja Kristu (VC 16, 37).

Za franjevca konventualca formacija se sastoji u trajnome nastojanju pretvaranja logike Križa u djelo i misao. Svaka je ljudska stvarnost višeznačna jer posjeduje sposobnost izgraditi nas duhovno, ili nas pak sunovratiti. Jedino vjerodostojna povezanost omogućuje nam nadići vlastita ograničenja, kako bismo mogli prispjeti k postupku osobne i zajedničke preobrazbe.

Danas pojavu višekulturalnosti valja tumačiti unutar jasnoga razumijevanja vlastita identiteta te putem sposobnosti ulaženja u istinske i duboke međuljudske odnose. U našem odnosu s Isusom, otkrivamo sjeme spasenja prisutno u svakome ljudskome biću, kao i svakoj kulturi. Otvaranje prema drugima i njihovoj različitosti stvara u nama formacijsku dinamiku, u sklopu našega poziva nasljedovati Krista. Štoviše, upravo preko uzajamna iskrena dijaloga otkrivamo nova obzorja ljudskoga rasta koja nam omogućuju nadići dinamiku sile i tlačenje zla.

3.1 Praksa trajne formacije na osobnoj i zajedničkoj razini:

a. Na koji način braća sudjeluju u trajnoj formaciji u svome svakodnevnu življenju?

b. Koje se metode najčešće koriste u vašoj provinciji/kustodiji za promicanje TF među braćom?

c. Što ste konkretno pokušali učiniti kako biste unaprijedili samostanske kapitule, dane sabranosti, duhovne vježbe, i ostale djelatnosti zajednice kao vid TF? Kakvi su bili rezultati?

d. Kakav je odnos između osobnih projekata braće vezanih uz TF i zajedničkih projekata?

e. Na koji su način primljena sredstva što ih je

Red ponudio za TF (primjerice, razmatranja za samostanski kapitul)?

3.2 Trajna formacija za animatore zajednica:

a. Koji su to glavni problemi što ih gvardijani i oni zaduženi za formaciju spominju vezano uz izvršavanje svojih obveza? Što je potrebno učiniti kako bi se zajamčila odgovarajuća formacija gvardijanâ i formatorâ?

b. Koje su djelatnosti TF uspostavljene za gvardijane i formatore vaše jurisdikcije? Kako su ih prihvatila braća?

c. Koje djelatnosti TF promiču konferencije/federacije? Kakav je to utjecaj izvršilo na vašu jurisdikciju?

d. Na koji je način Generalna skupština održana u Argentini pridonijela učvršćivanju TF u vašoj jurisdikciji?

4) REVIZIJA USTANOVA

Razmatrajući promjene u suvremenome društvu, postalo nam je jasno kako naš Red ima puno toga ponuditi u smislu učvršćivanja zajedništva, pronosnja poruke mira te promicanja novih stabilnih odnosa utemeljenih na snazi ljubavi. To uvjerenje, rođeno iz življenja naše zajednice, mora biti izraženo kroz tumačenje Pravila koje će nam pomoći otkrivati elemente tipično franjevačke karizme koji se nalaze u našem pozivu, kao i njihov potencijal.

Revizija Ustanova prilika je za prikupljanje uvida iz života braće svih jurisdikcija i kultura prisutnih u Redu. Zajedno možemo razabrati bogatstvo naše karizme. Istovremeno je važno potvrditi ono što nam daje naročit identitet kao sastavnoga dijela Crkve. Na taj način želimo produbiti temeljne vrijednosti naše karizme i vidjeti kako je danas možemo živjeti na jedan potpuniji način.

Neki pristupi procjeni postupka:

a. Na koji način braća općenito gledaju na postupak revizije Ustanova?

b. Koji je utjecaj postupak revizije izvršio na vašu jurisdikciju te u konferenciji/federaciji?

c. Prema vašem mišljenju, kako biste ocijenili postupak revizije Ustanova s obzirom na njegovo postavljanje te predloženu metodologiju?

d. Pomaže li postupak revizije Ustanova u formaciji osobnog i zajedničkog identiteta braće na mjesnoj razini?

e. Potiče li postupak revizije Ustanova želju za novim shvaćanjem našega načina življenja i naših različitih apostolata?

f. Jeste li upoznati sa sredstvima što ih na raspolaganje stavlja Međunarodni odbor za reviziju Ustanova? Kako su ona prihvaćena? Kako procjenjujete njihovu kakvoću? Koriste li se kao usmjerenje za postupak TF u vašoj provinciji/kustodiji?

5) PREMA SUTRAŠNJICI

Život Reda ne može jednostavno biti prepušten spontanosti, već se treba razvijati na temelju plana kretanja prema sutrašnjici. Izvanredni generalni kapitul u Meksiku ukazao je na činjenicu kako u

taj plan treba uključivati život braće na svim razinama: osobnoj, pravnoj; razini pojedinih konferencija/federacija te naposljetku Reda u cjelini.

a. Kako procjenjujete Šestogodišnji plan Reda na razini provincije/kustodije? Služi li kao vodič za život braće u vašoj jurisdikciji? Je li pripomogao rukovođenju projekata provincije/kustodije?

b. Koji su prijedlozi potrebni da bi se unaprijedio, odnosno, obogatio idući Šestogodišnji plan?

c. Kakva treba biti uloga konferencija/federacija u budućnosti; nadasve s obzirom na restrukturiranje provincija/kustodija, programe zajedničke formacije te razabiranje novih oblika apostolata?

d. Koje je vidove iskustva multikulturalnosti potrebno dublje razumjeti kako bi se obogatio život Reda?

TRI MJESECA NAKON KONGRESA

Generalni ministar Reda, fra Marco Tasca, objavio je 20. listopada o. g. zasebno pismo, upućeno predsjednicima konferencija i federacija našeg Reda, a proslijeđeno na znanje i ravnanje i provincijalnim ministrima i kustosima, s nakanom da se s time upoznaju i ostala braća. U ovom pismu Generalni ministar ističe želju da tri mjeseca nakon Međunarodnoga kongresa Reda, održanog sredinom srpnja u Nairobiju (Kenija), na temu »Međukulturalni Red: odgoj za dioništvo i solidarnost«, podijeli s ostalima neke svoje misli i podsjeti konferencije i federacije na neke naznake kako bi se što više i bolje upoznao, produbio i iskoristio ovaj važan događaj u Redu:

U susretu s predsjednicima konferencija i federacija, održanom odmah nakon Kongresa, istaknuta je važnost: (a) da se s odlukama na odgovarajući način upoznaju sva braća; (b) da se dalje prodube četiri glavne teme o kojima se raspravljalo (Mjesni identitet i odgoj za međukulturalnost; Siromaštvo i samo-održavanje; Solidarnost u personalu; Ekonomska solidarnost); i (c) da se eventualno prouče prijedlozi koje bi trebalo predstaviti Generalnom kapitolu ili daljnjem proučavanju, a proizašlih iz Kongresa.

(a) Upoznati: Čini se da je poruka »Gospodin mi dade braću«, koju su sudionici Kongresa uputili svoj braći u Redu (u hrvatskom prijevodu objavljena u rujanskom broju »Fraternitas«, nap. ur.), dobro prihvaćena i predstavlja dobru polazišnu točku da braća razgovaraju i prodube ovu problematiku te se stvori povoljna zajednička osjetljivost na probleme. Valja se nadati da će se doći do praktičnih operativnih naznaka, bilo na mjesnoj razini, bilo na razini cirkumskripcije. Poruka je također objavljena u 3. broju ovogodišnjega glasila »Fraternus Nuntius«. – Do kraja studenoga ove godine (kao 3. broj »Commentarium Ordinis«) trebaju biti objavljeni radovi Kongresa. Tekstovi na četiri službena jezika već su na raspolaganju na webstranicama Reda (www.ofmconv.org) i to na stranici koja je posvećena Kongresu, a može se dobiti i u CD-formatu (uz zahtjev Generalnom tajništvu).

(b) Produbiti: Predloženo je više inicijativa. Na razini konferencija i federacija: Na prvoj generalnoj skupštini konferencija/federacija valja uvrstiti u dnevni red postkongresnu tematiku. Moglo bi se ići ovim putem: zajednički produbiti tematiku i konkretne prijedloge o kojima se govori u poruci kongresista braći Reda, potom odgovoriti na neka

pitanja (Koji se od iznijetih prijedloga osobito tiču konferencije/federacije ili njihovim cirkumskripcijama; zašto?; kako i kada u konferenciji/federaciji ostvariti ove prijedloge?) U slučaju pak da nije predviđena skupština konferencije/federacije sve do ožujka 2012., potičem predsjednike da zatraže od provincijalnih ministara te zasebno razmotre ono što je predloženo u spomenutom pismu. Tražim, na kraju, da se do 30. travnja 2012. dostavi izvještaj skupština konferencija/federacija ili odgovarajućih definitorija. S obzirom pak na provincijalsku ili mjesnu razinu, predlažem da provincijalni i kustodijalni definitoriji iznesu konkretne naznake slično onome što je gore rečeno za konferencije/federacije, na primjer: da se posveti jedan samostanski kapitul i/li provincijski skup na konkretnu tematiku i prijedloge o kojima se govori u poruci koju su kongresisti uputili braći Reda; da se u sudioništvu pokuša odgovoriti na neka pitanja: Koji se od konkretnih prijedloga osobito tiču naše zajed-

nice ili provincije? Zašto? Kako naći odgovor da se ostvare konkretne ponude?

(b) Ostvariti: Na razini konferencija/federacija potražiti način da se prijedlozi pretvore u zaključke koji mogu biti valjani za cijeli Red; uključiti ovo u prioritete konferencija/federacija. U slučaju da se izrazi zaključak koji bi se mogao predložiti Redu, neka se slijedi ovaj trostruki putokaz: Motivirati prijedlog; zaključke (i njihove alternative) formulirati u precizno određenom pravnom izražaju; eventualna zapažanja o zaključcima. Zajedno s ostalim prijedlozima sve će se to iskoristiti za pripremu Radnog dokumenta Generalnoga kapitula 2013.

Gospodin neka blagoslovi svakog od nas u službi autoriteta koji nam je povjeren od Providnosti i naše braće. Bratski

*fra Marco Tasca,
generalni ministar*

NEKOLIKO NOVOSTI IZ REDA

* Provincijska delegatura Velike Britanije i Irske javila je 21. studenog o. g. da je tog jutra u biskupskoj rezidenciji Huntley (Škotska) preminuo biskup John Jukes, član našeg Reda. Rođen je u Elthamu kod Londona 1923. godine, a za biskupa je imenovan 1980. godine. Prije nego što je zaređen za biskupa u Engleskoj provinciji vršio je razne službe, među ostalima bio je i provincijalni ministar u više navrata.

* Generalna kurija potkraj studenoga o. g. objavila je zbornik radova na temu »La revisione delle Costituzioni«, gdje je više stručnjaka obradilo razne uvodne radove o obnovi Konstitucija. Neke od tih radova objavio je na hrvatskom jeziku u rujnu i naš Provincijalat pod naslovom »Na putovima obnove«.

* Njemačka provincija sv. Elizabete, na svojem redovnome provincijskom kapitolu, održanom u Schwartzbergu od 27. studenoga do 2. prosinca, izabrala je novo provincijsko vodstvo. Za provincijalnog ministra izabran je fra Bernhardin M. Seither (46). Zanimljivo je da je novi provincijal za đakona zaređen tek pred godinu dana. Za vikara izabran je fra Anselm Kraus.

* U ponedjeljak, 12. prosinca o. g., kako javlja Generalna kurija iz Rima, preminuo je fra Giulio Berrettoni (81), višegodišnji generalni kustos Asiške kustodije, član Markijske provincije.

ODRŽAN JESENSKI SUSRET CEC-A

Ptujski samostan sv. Petra i Pavla ugostio je sudionike jesenskog susreta Konferencije Srednje Europe (CEC). Uz generalnog ministra, fra Marka Tasca, i generalnog asistenta CEC-a, fra Miljenka Hontića, sudjelovalo je dvanaest članova ove Konferencije. Nedostajao je predstavnik Skandinavije i predstavnik poljske braće Provincije Gdanjska u Njemačkoj. Susret je počeo u ponedjeljak, 18. listopada uvečer, a završio u petak, 21. listopada ujutro. Na dnevnom redu bila je izmjena informacija i iskustava iz raznih jurisdikcija (provincija, kustodija i delegatura), kao i programiranje nekih zajedničkih aktivnosti sljedeće godine.

1. Izmjena informacija bila je vrlo zanimljiva. Uz nešto »zasjenjenih« vijesti nazire se nešto više vedrijih informacija.
- Belgija: Početkom iduće godine prestaje opstojati Belgijska delegatura (6 članova); većina članova želi se priključiti Nizozemskoj provinciji. Na blagdan sv. Antuna 2012. samostan u Bruxellesu preuzima Francuska kustodija.
- Nizozemska: U tri godine izgubila je sedam fratara. Sada ih u Provinciji ima sedamnaest. Posljednje zvanje dobili su 1995. Godine. Prosjek braće iznosi 75 godina. Prilično tmurna situacija u kojoj nešto svjetla baca rad s Vojskom Bezgrešne (1200 članova).
- Slovenija: Prosjek dobi braće iznosi 52 godine: ima 40 svećenika, 3 brata, 4 klerika, 2 novaka, 1 postulant. Od nedavna među njima borave tri rumunjska klerika pred svećeničkim ređenjem, nakon čega će nekoliko godina provesti u Sloveniji. Početkom kolovoza Provincija je napustila župu i samostan Sostro i preuzela župu sv. Petra i samostan sv. Maksimilijana Kolbea u Ljubljani. Provincija je napustila i privremeno upravljanje župom Stoperce kod Ptujске Gore. Dogodine pripremaju duhovni kapitul pod vodstvom poznatog slovenskog isusovca p. Marka Rupnika.
- Poljaci i Rumunji u Njemačkoj: Rumunjska provincija ima dva samostana (sedam fratara) i vodi četiri župe. Priželjkuju da budu pripoje-

ni Njemačkoj provinciji. Poljaci iz tri provincije imaju preko šezdeset fratara u Njemačkoj. Vole preuzimati hodočasničke crkve u Njemačkoj. Mlađi fratri rado bi se vratili u Poljsku.

- Austrija: trenutno ima sedam vlastitih članova i jednog novaka. U kustodiji pomaže i osam fratara iz drugih provincija. Osjeća se interes za zvanja. Trenutno je u prvom planu spajanje sa Švicarskom u jednu kustodiju i eventualno priključenje Njemačkoj provinciji.
- Velika Britanija: Kao zanimljivost ističemo da u Canterburryju imaju dva novaka koji su nedavno prešli iz Anglikanske u Katoličku crkvu (jedan svećenik i jedan đakon). Imaju pet župa, u glavnim središtima otoka. U Dublinu pripremaju otvaranje duhovnog centra. Imaju jednog aktivnog i jednog umirovljenog biskupa.
- Njemačka: 59 fratara, 6 samostana. Ove godine imaju dva mladomisnika, nakon dosta godina. U Wuerzburgu imaju odjel za stariju i bolesnu braću (osam njih), koja su dolično njegovana. U drugoj polovici studenoga imaju redoviti izborni kapitul, na koji su se pripremili četverodnevni pripremama tijekom mjeseca listopada. U Provinciji se trenutno vodi anketa o prihvaćanju eventualne Austrijsko-švicarske kustodije u okrilje Njemačke provincije: stariji su većinom tome skloni, mlađi fratri voljeli bi da do toga ne dođe.
- Švicarska: Prosjek dobi fratara iznosi oko 60 godina. U svemu Delegatura ima 13 fratara. U Fribourgu se vrše pripreme za temeljitu obnovu samostana, koja će po predviđanjima iznositi oko 15 milijuna eura. Dio toga osiguran je od civilnih vlasti. Pokrenut je proces za beatifikaciju njihova člana fra Leona Veutheyja, pa su sudionici susreta dobili veliko izdanje koje sadrži službeni dokument »Positio« sa životnim podacima i izvješćima brojnih svjedoka.
- Hrvatska: Zauzima po broju članova prvo mjesto u CECU-u: Trenutno ima 73 člana (61 svećenik, 2 brata, 9 klerika, 1 novak). Sjemeništarsi (5) i postulanti (5) ulijevaju nadu da u skoroj budućnosti ne bi smjelo biti veće kvantitativne

krize u Provinciji. Srednja dob svećenika iznosi 54 godine. Ipak, ima popriličan broj braće koji je zbog starosti, bolesti ili drugih razloga isključen iz redovite izvanjske djelatnosti.

2. Pitanje prestrukturiranja Austrije, Švicarske i Njemačke. O tom je problemu opširno izvjestio fra Miljenko Hontić, generalni asistent CEC-a, i najavio realnu mogućnost da se švicarski i austrijski fratre ujedine u jednu kustodiju i kao provincijska kustodija potom budu priključeni Njemačkoj provinciji. U tom vidu uskoro predstoje pregovori zainteresiranih strana, najprije u Beču, potom u Fribourgu, a na kraju, ako bude potrebno, u Wuerzburgu. Tako bi Red u skoroj budućnosti mogao dobiti Transalpsku provinciju.
3. Rad na obnovi Konstitucija. O tome je opširno izvješće podnio fra Janez Kurbus, predstavnik CEC-a u središnjoj međunarodnoj komisiji. Iduće godine predviđa se treći plenarni sastanak, koji bi trebao predstavljati daljnji korak na putu obnove. Na ovom susretu izrađena je detaljna lista odgovornih za ovaj rad u pojedinim jurisdikcijama. Našu provinciju zastupa fra Josip Blažević.
4. Shede za kapitule. Svaki je sudionik iznio dojmove o tim materijalima koje dostavlja Generalna kurija. Većina se slaže da zbog dubine, teoretičnosti i zahtjevnosti shede predstavljaju teškoću za većinu braće, pa se priželjkuju jednostavnije i lakše ponude. Slovenska provincija je izradila i svoje vlastite ponude tema za samostanske kapitule.
5. Predstavnik CEC-a u Međunarodnoj komisiji za odgoj, fra Andrej Šegula, podnio je opširno izvješće o odgojnom radu na razini Reda. Naša Konferencija u tom pogledu zauzima zadnje mjesto, i po broju odgajanika, a i po aktivnostima. Trenutno na području CEC-a ima 5 sjemeništara, 6 postulanata, 4 novaka i 15 klerika. U svemu 30 odgajanika, od čega dvije trećine pripada Hrvatskoj provinciji. Zaključeno je, u skladu s novim odredbama Generalne uprave, da svaka Konferencija jednom godišnje mora organizirati susret odgojitelja svojih jurisdikci-

ja, pa će sljedeće godine biti priređen takav susret i na razini CEC-a.

6. Generalni ministar, fra Marco Tasca i generalni asistent fra Miljenko Hontić detaljno su predstavili Upitnik za skori generalni kapitul, koji će svaka jurisdikcija dobiti do kraja studenoga, a na koji su pozvana sva braća Reda, posebno pak gvardijani, odgovoriti do travnja 2012. godine. Potom će generalni asistenti pojedinih područja izraditi sinteze, koje će biti vraćene jurisdikcijama na doradu i dopunu, kako bi do došašća iduće godine mogao biti izrađen radni dokument »Instrumentum laboris« idućega generalnog kapitula, koji će se održati u Asizu, od 19. siječnja do 18. veljače 2013. godine.
7. Sljedeći susret klerika (tzv. Juniorentreffen) održat će se u Asizu odmah nakon Uskrsa iduće godine, od 10. travnja uvečer do 14. travnja ujutro. Predviđa se sudjelovanje 300 mlađe braće iz Europe (CIMP+CEO+CEC). Troškove će podnijeti Red, odnosno dobrotvori, a jurisdikcije jedino podmiruju putne troškove svojih sudionika. Sudjeluju novaci i klerici, bez postulanata.
8. Na kraju je zaključeno da se sljedeći susret CEC-a održi od 8. do 12. svibnja iduće godine u Švicarskoj (St. Moritz). Jesenski pak susret iduće godine održao bi se u Engleskoj ili Švedskoj.

naša provincija

17. SJEDNICA DEFINITORIJA

1. U creskom samostanu sv. Frane, na sam Dan Provincije, u petak 30. rujna o. g., u dopodnevnom dijelu dana, održana je redovita sjednica Provincijskog definitorija, na kojoj su, uz Provincijskog ministra, sudjelovala sva braća definitori. Na početku su pred svim članovima Definitorija trojica naših klerika obnovila svoje redovničke zavjete (fra Željko Klarić, fra Josip Petonjić i fra Stjepan Brčina). Nakon toga uslijedila je sjednica, na kojoj je najprije pročitana zapisnik prethodne sjednice, koji je prihvaćen bez primjedbi.
2. Ekonom Provincije, fra Ivan Radeljak, u duhu smjernica naših Statuta, prikazao je financijsko kretanje provincijskog poslovanja u posljednja tri mjeseca. Zamjećuje se da opada postotak podmirivanja troškova koje Provincija namiruje od svojega domovinskog dijela, pa se uz zabrinutost za to izražava potreba da se preispitaju mehanizmi koji to osiguravaju (tzv. 15%). Provincijska uprava je dosta olako ove godine oslobađala neke samostane ovih obveza, što će u budućnosti rijetko i zaista iznimno činiti.
3. U većemu dijelu programa ove sjednice Definitorij se bavio molbama koje su povoljno riješene: fra Željko Klarić i fra Josip Petonjić dobili su pristanak na svoju molbu da potkraj studenoga ove godine mogu polagati svečane zavjete (u nedjelju, 27. studenoga); prihvaćena je molba sisačkog samostana sv. Antuna Padovanskog da se odobri prodaja staroga dotrajalog automobila i nabavi novo vozilo; udovoljeno je molbi organizatora »Marija Festa« u Molvama da i ove godine Provincija kao pokrovitelj sudjeluje novčanim prilogom u podmirivanju dijela izdataka. Definitorij se izjasnio da bi u buduću uz slične molbe trebalo priložiti predviđeni troškovnik i iznose koje podmiruju ostali donatori.
4. Definitorij je dio vremena posvetio razmatranju stanja zagrebačkog samostana Svetog Duha, nakon što je dosadašnji gvardijan podnio ostavku (po vlastitoj želji premješten je u vinkovački samostan Bezgrešnog Srca Marijina, gdje će se aktivno uključiti u župski pastoral). Svjestan zahtjevnosti službe samostanskog poglavara u našem najvećem samostanu i središtu Provincije, Definitorij nije dosad uspio pronaći zadovoljavajuće rješenje niti donijeti nikakvu odluku. Do daljnjega će ovu dužnost obavljati samostanski vikar, fra Ivan Bradarić.
5. Fra Josip Blažević, kao glavni organizator, izvjestio je o pripremama za Dane trajne formacije (od 10. do 13. listopada) i za Tjedan proslave dana duha Asiza (od 21. do 27. listopada), koje dobro napreduju i očekuje se da se to potvrdi i sudjelovanjem braće. Na kraju je zaključeno da se sljedeća, 18. sjednica Definitorija Provincije održi u šibenskom samostanu sv. Frane, a uz svetkovinu sv. Nikole Tavilića, u ponedjeljak, 14. studenoga ove godine popodne.

18. SJEDNICA DEFINITORIJA

1. U šibenskom samostanu sv. Frane, prema prethodnoj najavi, na svetkovinu sv. Nikole Tavilića, u ponedjeljak, 14. studenoga o. g. održana je redovita, 18. sjednica Definitorija Provincije. Sudjelovali su svi članovi Definitorija (osim fra Ilije Miškića, koji je tih dana imao dogovoreni zdravstveni pregled te je ispričao svoj izostanak). Prije same sjednice, koja je održana u popodnevnom dijelu dana, u dopodnevnom satima definitori su u crkvi sv. Frane sudjelovali u euharistijskom slavlju koje je predvodio provincijski ministar, fra Ljudevit Maračić. Prisutna su bila i neka subraća iz splitskog samostana, uz postulante i njihova magistra, fra Zdravka Tubu, koji su došli iz Cresa. Na sjednici je naj-

- prije pročitani izvještaji o prethodnoj sjednici, koji su primljeni bez primjedbi.
2. Definitorij je razmotrio pripreme za izvanredni provincijski kapitul, koji će se održati u Zagrebu, od 21. do 23. svibnja iduće godine. Određene su dvije manje radne grupe koje trebaju izraditi pripremne dokumente. Prva grupa, koju predvodi fra Ljudevit Maračić (uz fra Ivana Bradarića i fra Ivana Karlića), tijekom prosinca treba pripremiti prijedloge za glavnu temu Kapitula: prestrukturiranje (redimensionamento) nazočnosti i djelatnosti naše braće u domovinskoj Crkvi i onoj u inozemstvu. Druga skupina, koju predvodi fra Ivan Radeljak (ostale članove treba odabrati), treba pripremiti prijedloge za uvođenje obvezatnoga mirovinskog osiguranja braće koja imaju pedeset i manje godina, kao i prijedlog o mogućoj izmjeni mehanizma za pomoć Provinciji od strane samostana. Pripremni dokumenti početkom iduće godine dostavit će se svojoj braći Provincije na eventualne dopune, sugestije i promjene.
  3. Provincijalni ministar podijelio je definitorijima hrvatski predložak ankete koju Generalna uprava upućuje svim jurisdikcijama, s time da se odgovori do kraja ove građanske godine, a u vidu priprema redovitoga Generalnog kapitula. Na idućoj sjednici Definitorija uskladit će se mišljenja i odgovori te tako pokušati napraviti zajednički dokument u ime naše Provincije.
  4. Na sjednici je pročitana i razmotrena pismena molba fra Željka Klarića da mu se uskoro dopusti primanje reda đakonata, uz popratno izvješće njegova magistra u Zagrebu, fra Josipa Blaževića. Definitorij je pozitivno odgovorio na ovu molbu.
  5. Na prijedlog Provincijalnog ministra, Definitorij je podržao odluku da adventska akcija solidarnosti unutar Provincije, (tzv. akcija »Fraternitas«), bude usmjerena na obnovu više crkve sv. Jere, odnosno njezina dotrajala krovišta i prozora. U tom smislu braća cijele Provincije (u domovini i inozemstvu) pozvana su da do Nove godine dostave Provincijalatu svoje financijske priloge, kao znak žrtve, odricanja, ali i solidarnosti cijele provincijske zajednice potrebnijim samostanima i crkvama.

6. Provincijalni ministar podsjetio je defintore na zaključke i prijedloge prošloga redovitoga provincijskog kapitula, posebno s obzirom na uređenje mirovinskog osiguranja, pisanja oporuke i sličnih prijedloga, o čemu treba izvijestiti i na idućemu izvanrednom kapitolu.
7. Definitorij je na ovoj sjednici dosta vremena posvetio pitanju rješavanja ispraznjenih mjesta samostanskih poglavara u Zagrebu i Šibeniku. Svjesni odgovornosti požuruju ovo rješavanje, u nadi da će iduća sjednica sredinom prosinca ponuditi (bar neke) definitivne odgovore.
8. Dio vremena Definitorij je posvetio razmatranju nekih problema i prijedloga vezanih uz šibenski samostan sv. Frane (posebno vezano uz iznajmljivanje obnovljenih prostorija i konačno uređenje predviđenog muzeja, kao i digitalizaciju vrijednih kodeksa). U tom dijelu rada sudjelovao je v. d. gvardijana fra Nikola Roščić, a djelomice i župnik fra Vitomir Glavaš.
9. Na kraju je odlučeno da se redoviti susret gvardijana i provincijske uprave održi u Zagrebu, u utorak, 17. siječnja, i dan kasnije, u srijedu, 18. siječnja 2012. Iduća, 19. sjednica Definitorija Provincije održat će se u Zagrebu, u utorak, 13. prosinca, u dopodnevnim satima.

---

19. SJEDNICA DEFINITORIJA

Redovita, 19. sjednica Provincijskog definitorija održana je u prostorijama Provincijalata u utorak, 6. prosinca o. g., uz sudjelovanje svih defintora. Sjednica je počela u 8,30 i završila u 10,00 sati.

1. O. Provincijal je izvijestio o dosad održanim adventskim susretima i razgovorima s nekom braćom. S obzirom na pronalaženje stalnog rješenja pitanja šibenskog gvardijana, i dalje postoje neke teškoće, u nadi da će se s vremenom pronaći trajnije rješenje.
2. Definitorij je razmotrio potrebu da se za postulante u Cresu, uz redovite programe koje imaju, organiziraju i višednevni tečajevi s predavanjima iz područja predviđenog programima. U

- tom smislu dogovoreno je da od siječnja dalje po tjedan dana neki definatori (i provincijal) provedu po tjedan dana u Cresu s postulanti-
ma, uz prethodnu najavu njihovu magistru.
3. Budući da do kraja mjeseca (i godine) Generalnoj kuriji treba dostaviti odgovore na upitnik u vezi s procjenom prethodnog razdoblja i ponudom prijedloga za budućnost, zaključeno je da se požuri ovaj posao te je pojedinim definatorima podijeljena konkretnija zadaća. Nakon Božića o. Provincijal će sve to srediti, prevesti i proslijediti Generalnoj kuriji.
  4. Nakon dugotrajnog savjetovanja i traženja rješenja za službu gvardijana u samostanu Svetog Duha u Zagrebu, Definitorij je na prijedlog provincijalnog ministra izabrao na to mjesto fra Tomislava Cvetka, župnika župe sv. Maksimilijana na Bijeniku. On je prihvatio izbor uz uvjet da službu preuzme nakon blagoslova stanova u drugoj polovici siječnja.
  5. Na kraju je zaključeno da se sljedeća sjednica Definitorija održi u Provincijalatu u subotu, 7. siječnja 2012. S početkom u 8,30 sati.

OBRASCI ZAJEDNIČKIH MOLITAVA

Budući da u Provinciji nemamo usuglašeni oblik uvodnih molitava pri zajedničkim molitvenim susretima, a i da bismo ujednačili s ostalim franjevačkim zajednicama, posebno što se tiče uvodne molitve sv. Franje, koja se kod nas recitirala u nešto skraćenijem obliku, donosimo ovdje obrasce koje primjenjuje samostanska zajednica na Svetom Duhu, s prijedlogom da i ostali samostani nastoje to primijeniti pri svojim susretima.

KOD ULASKA U CRKVU

Klanjamo ti se,
presveti Gospodine Isuse Kriste,
ovdje i po svim tvojim crkvama
koje su po cijelom svijetu,
i blagoslivljamo te,
jer si po svojem svetom križu
otkupio svijet.
Presveto Srce Isusovo,
smiluj se nama!

O sveta gozbo na kojoj se Krist blaguje
i slavi se uspomena muke njegove,
duša se napunja milosti
i daje nam se залог buduće slave.

- Kruh s neba dao si njima. (Aleluja)
- Koji svaku slast u sebi ima. (Aleluja)

Pomolimo se. Bože, koji si nam u divnom Sakramentu ostavio uspomenu muke svoje, podaj nam molimo, tako častiti sveta otajstva Tijela i Krvi tvoje, da vazda osjećamo u sebi plod otkupljenja tvojega.
Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen.

KOD IZLASKA IZ CRKVE

Budi blagoslovljeno
sveto i neoskrvnjeno
Začće blažene Djevice Marije
Majke Božje!

Klanjamo ti se Kriste
i blagoslivljamo te,
jer si po svojem svetom križu
otkupio svijet.
Presveto Srce Isusovo,
smiluj se nama!

ODRŽANI DANI TRAJNE FORMACIJE

U zagrebačkom samostanu Svetoga Duha od 10. do 13. listopada pod temom »Služba propovijedanja« održan je program trajne formacije braće naše Provincije, na kojem je sudjelovalo 20-tak braće.

Okupljanje je započelo u ponedjeljak 10. listopada 2011. s ručkom. Na samom početku programa fra Josip Blažević, provincijski povjerenik za trajnu formaciju, progovorio je o svrsi trajne formacije. Potom je dramsku interpretaciju andeoske propovijedi sv. Franje izveo glumac Tomislav Martić. Prvo predavanje je održao fra Augustin Kordić o osobitostima Franjinog propovijedanja. (Predavanje donosimo u prilogu ovog glasila.) Među mnogim zgodama kada je Franjo propovijedao ističu se propovijed pticama i pred sultanom, te nas je tako ovo predavanje potaknulo na vrlo lijepu bratsku diskusiju. Nakon molitve Večernje i okrepe zabavnu večer je ispunio slovenski brat fra Milan Holc sa svojim mađioničarskim trikovima.

Prijepodne drugog dana susreta bilo je rezervirano za obilazak gradskih muzeja, kao što su Muzej prekinutih veza, Povijesni muzej s izložbom o banu Jelačiću, te Arheološki muzej. Popodne smo slušali predavanje o retoričkoj analizi svećeničkih propovijedi, o kojoj je govorila prof. Gabrijele Kišiček. Svoje predavanje je temeljila na analizi 27 propovijedi različitih svećenika i biskupa što ih je imala prilike snimiti s televizije. Profesorica nam je ukazala na mnoge pogreške koje se često čine u javnom govoru i dala nam mnoštvo kreativnih savjeta. Potom nam je o pastoralno-teološkim temeljima propovjedništva govorio prof. dr. sc. Ivo Džinić s Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Đakovu.

Na hodočašće u Udbinu smo pošli u srijedu, trećeg dana ovog susreta. Svetu misu u svetištu hrvatskih mučenika predvodio je fra Ljudevit Maračić, provincijal, a župnik na Udbini fra Nediljko Knezović nam je pokazao cjelokupno svetište i planirane spomenike mnogim žrtvama tijekom povijesti, da bi nas potom ugostio ručkom. U nastavku puta smo obišli memorijalnu kuću Ante Starčevića u Velikom Žitniku i rodnu kuću

Nikole Tesle u Smiljanu. U Gospiću nas je primio i prigodnim riječima pozdravio gospićko-senjski biskup Mile Bogović, nakon čega smo se uputili natrag u Zagreb.

U četvrtak, četvrti dan susreta priključio nam se i fra Miljenko Hontiće, generalni asistent koji je predslavio jutarnju svetu misu (objavljujemo je u prilogu ovog broja glasila), a u programu susreta je progovorio o aktualnostima na razini našega Reda. Nakon njega je pozdrav sudionicima s prikazom aktualnog stanja u Provinciji i predstojećim izazovima uputio provincijal, fra Ljudevit Maračić. Nakon pauze je uslijedilo izlaganje fra Žarka Relote o viziji naše Provincije kroz narednih deset godina. Tu je fra Žarko istaknuo tri moguća prioriteta našega zajedničkog djelovanja u Provinciji, a to su Vojska Bezgrešne, pastoral obitelji i pastoral s braniteljima i njihovom djecom.

Ručkom je završio službeni dio programa trajne formacije, a popodne je bilo predviđeno za one koji su željeli više tj. fra Josip Blažević je iznio mnoge savjete kako raditi na dizajnu propovijedi, a fra Ivan Bradarić je vodio zajedničku pripravu nedjeljne propovijedi

PRIGODNA PROPOVIJED FRA MILJENKA HONTIĆA

Slušajući ove Isusove prijekore pismoznancima i tadašnjoj vjerskoj eliti, u današnjem evanđelju, spontano mi dođe na pamet pitanje: A što bi Isus danas rekao »vjerskoj eliti« u koju se danas (htjeli i ne htjeli) na neki način ubrajamo i mi. Naime, i mi svake nedjelje, a i u drugim prilikama, javno tumačimo Božju riječ. Tako da nam ne treba biti teško prepoznati se u ulozi pismoznanaca iz Isusova vremena. Sigurno da će svaki od nas pomisliti da mi nismo takvi kao što su bili oni. I čvrsto se nadam da je to doista tako. No u čemu je bio problem tadašnjih pismoznanaca i farizeja? Oni su sve znali i točno učili u tadašnjim mogućnostima, ali to učenje nije zahvaćalo njihov život, ostalo je samo na površini. Zato ih Isus prekorava jer ne slušaju njegov glas koji ih poziva na promjenu života. Stoga je

dobro da se i mi danas upitamo; kakav je naš stav prema Božjoj riječi i nauku, i kako mi poučavamo narod koji nam je povjeren? Drago mi je da je tema ovoga susreta upravo propovijedanje. Samim time je to znak da nismo indiferentni prema ovim Isusovim riječima, spremni smo se zaustaviti i promisliti kakvo je naše propovijedanje.

No, što je to potrebno da bi se dobro propovijedalo? Da bismo dobro poučavali narod? Mogli bismo nabrojiti puno toga, a vjerujem da ste i vi ovih dana čuli puno toga pametnog i korisnog. Ne ulazeći sada u analizu mnogih korisnih i vrijednih osobina dobrog propovijedanja, želio bih se osvrnuti na nešto što možda često podrazumijevamo, ali zapravo u stvarnosti često zaboravljamo, ili ako ne zaboravimo, često se oko toga premalo trudimo ili čak podcjenjujemo. Riječ je upravo o načinu našeg života ili još jasnije rečeno propovijedanje je prije svega svjedočenje vlastitim životom. Upravo kao što je to činio sv. Franjo.

Što mi ljudima danas svjedočimo? Što ljudi danas vide u/nama?

Na ta pitanja me potiče i nedavni susret četiriju franjevačkih generalnih definatorija na La Verni. Tamo nam je bivši generalni ministar OFM Giacomo Bini govorio na temu franjevačkog identiteta. On je konstatirajući veliku prisutnost krize vjere u našem franjevačkom životu, između ostalog rekao kako je važno da budemo u svijetu jasni znak, znak Boga i njegova kraljevstva. Još je nastavio: Nije li smiješno da mi ljudima moramo objašnjavati u čemu se sastoji naš zavjet siromaštva? Ako ga moramo objašnjavati i tumačiti, znači da se ne vidi i da ga stoga vrlo vjerojatno i nema. O poslušnosti znamo i sami kakva je situacija nakon naših kapitula, žive muke kad je riječ o premještajima. Danas se sve treba dogovarati i dijalogizirati u nedogled i opet na kraju ako nije po onome kako si neki zamisle, onda je opet muka i nevolja... Što tu još ima od redovništva? O zavjetu čistoće, nakon svih skandala u Crkvi o pedofiliji, bolje je pred ljudima ni ne počinjati tu temu. Dakle, ne bismo trebali pred svim tim ostati mirni kao da je sve u najboljem redu. Potrebno je, kako je govorio fra Giacomo, od vremena do vremena preispitivati način vlastitog života. Zaustaviti se malo i stati te se upitati: što to i kako ja živim? Tko sam ja doista? Mogu li lju-

di današnjeg vremena na nama čitati utjelovljeno Evanđelje kao što su to mogli za vrijeme sv. Franje?

Zato mi je drago da ste se odazvali na ovaj susret jer je i to već znak da na tom polju želimo malo poraditi, želimo si dati truda na vlastitoj izgradnji. Danas smo često u opasnosti da nas rutina toliko zahvati da postanemo ravnodušni i osrednji, često smo apatični. A takvi nisu za življenje evanđelja. Poznat vam je sigurno onaj citat iz knjige Otkrivenja: Budući da nisi ni vruć ni hladan, izbacit ću te...

Bivši general ili učitelj Dominikanaca, Timoty Radcklif, na jednom je drugom susretu s generalnim poglavarima izjavio: Ako doista danas želimo dobro obavljati svoju dužnost, kao animatori svojih zajednica, onda je potrebno u svakoj godini uzeti bar tri mjeseca za duhovnu obnovu i izgradnju. Inače ćemo slabo i loše vršiti tu dužnost.

Da, istina je da smo danas mnogi zahvaćeni prevelikom aktivizmom, dok pak jedan drugi dio redovnika podliježe drugoj krajnosti: velikom pasivizmu. Znamo da ni jedna ni druga krajnost nije dobra. I u jednoj i u drugoj krajnosti glavni problem je duhovno siromaštvo, duhovna praznina. Preveliki aktivisti duhovnu prazninu žele pokriti mnogim poslovima, no znamo da to ne traje dugo...umore se ili, kako se kaže, izgore i puknu. Oni pak pasivni zatvaraju se u sebe (tv, internet) kao da se boje izići pred ljude.

Ne bih želio da ovo moje razmišljanje postane samo jedna kritička analiza. Važno je danas vidjeti i ono dobro i lijepo među nama. Upravo zato nešto tako htio bih zajedno s vama u ovom susretu naslutiti i naznačiti.

Možemo doista biti radosni što smo prije svega pozvani. Pozvani smo živjeti i utjeloviti evanđelje, kao što je to milošću Božjom u svoje vrijeme učinio i naš sv. o. Franjo. Bog nam je iskazao veliko povjerenje.

Možemo biti radosni što je Gospodin, unatoč našoj ljudskoj krhkosti, posvetio naše ruke i u njih položio sakramentalno blago svoje Crkve. Iako sami potrebni oproštenja, u njegovo Ime mi opraštamo grijehe i okupljamo braću i sestre u vjeri oko euharistijskog stola. U svim prilikama ljudskoga života po sakramentima uprisutnjujemo uskrslu Krista. Bog nas je uistinu obdario neizrecivim dostojanstvom.

Možemo biti radosni što nam je Gospodin dao braću, što nismo sami na putu za Gospodinom. Iako u zajedničkom/bratskom životu susrećemo mnoge poteškoće, zajednica je Božji dar, ona je naš dom i ona nas nosi i na nju se možemo osloniti.

Možemo biti radosni što smo, unatoč svojim slabostima i pogreškama i padovima, uvijek iznova ustali i nastavili svoj put za Gospodinom. To nam govori da nas Bog nikad nije napustio.

Možemo biti radosni što nismo odustali i pobegli. Milost nas Božja i kroz krize i kušnje još više jača i učvršćuje.

Želja mi je da se na putu našega franjevačkog poziva još više ugledamo u našeg Utemeljitelja, da, međusobno pomažemo i hrabrimo jedni druge u duhu naše karizme, da u iskrenosti budemo blizi jedni drugima i radujemo se međusobnom duhovnom napretku.

Posebna mi je želja da rastemo u proročkoj dimenziji, da budemo znak nebeskih vrednota u

ovom današnjem društvu. Da ljudi na nama mogu prepoznati da nam nije do neke vlastite karijere, ili vlastitog položaja, vlastitih interesa ili komotnosti, nego da smo tu posve (100%) za Boga i ljude koje nam Crkva i Gospodin povjerava.

Stoga je dobro i neophodno da svaki dan sve više vremena nalazimo za susret i sučeljavanje s Božjom riječju, tzv. »lectio Divina«, taj dragocjeni susret će nas onda malo pomalo preobražavati i suobličavati utjelovljenoj Božjoj riječi – Isusu Kristu. Tada naše propovijedanje neće biti farizejsko niti izmudrene priče, nego iskreno svjedočanstvo prisutnosti Božje riječi u našem životu. A i naš će život unatoč slabostima postajati življeno evanđelje. ...

Potrebno je danas u našim životima punom snagom dati prvenstvo onome duhovnom. Ako nismo znak duhovnog, tj. Boga u svijetu, onda je sve ostalo uzalud, promašeno.

Neka i ovaj susret bude barem iskra novog entuzijazma u tom smjeru.

ODRŽANA REDOVITA SJEDNICA KOMISIJE ZA ODGOJ I IZOBRAZBU

U Zagrebu je, u prostorijama Provincijalata, u utorak, 22. studenog o. g., održana redovita sjednica Provincijske komisije za odgoj i izobrazbu. Sudjelovali su svi članovi Komisije. Nakon što je kratkom uvodnom molitvom provincijalni ministar, fra Ljudevit Maračić, otvorio sjednicu i pozdravio nazočne, pročitao je nekoliko odlomaka hrvatskog prijevoda iz knjige »Pisma« nekadašnjega venecijanskog patrijarha Albina Lucianija, kasnijeg pape Ivana Pavla I. U formi pisma autor se obraća rimskom govorniku i pedagogu Kvintilijanu i izvlači i razrađuje nekoliko važnih savjeta obrazovno-odgojnog rada, vrijednih i u naše vrijeme.

O zapisniku s prošle sjednice, održane u Cresu 14. svibnja o. g., nije bilo nikakvih većih primjedbi, pa se razgovor poveo o ostvarenim prijedlozima i zaključcima, o čemu je konkretnije bilo rasprave i izmjene mišljenja nakon kratkih izvješća o pojedinim odgojnim ustanovama naše Provincije.

Posebno se Komisija zadržala na izvješću o postulaturi i radu s postulantima, budući da je to praktički tek prvi put da se ova odgojna ustanova nalazi odvojena od Zagreba s posebnim odgojiteljem. Fra Zdravko Tuba, magister postulanata, izvijestio je detaljno o tijeku dosadašnjeg razdoblja, gotovo četiri mjeseca rada i djelovanja. Naglašeno je da treba još više intenzivirati teoretski rad, s predavanjima i izlaganjima prema programu koji za postulaturu predviđa naš Provincijski direktorij za odgoj. Istaknuta je potreba uvođenja učenja talijanskog jezika za postulante te će u tom smjeru odgovorni magister poduzeti daljnje konkretne korake.

S obzirom na klerike uočena je svojevrsna »pretrpanost« programima, što ne ostavlja dovoljno prostora ni vremena za neke druge djelatnosti. Toga su svjesni i klerici, a i njihov magister. Komisija za odgoj izrazila je jednodušni prijedlog da skori Izvanredni provincijski kapitul izjednači for-

mulaciju jednostavnih zavjeta s prijedlogom Ustanovama Reda, na tri godine, a ne na jednu godinu, kako predviđaju Provincijski statuti, jer je to sada praksa u gotovo svim provincijama Reda.

Bilo je dosta govora i o Centru za zvanja i njegovoj djelatnosti. Uskoro bi trebalo tiskati nešto promidžbenog materijala, a u vezi sa zgradom u okviru creskoga kompleksa, gdje se ljeti okupljaju skupine mladih, trebalo bi Definitoriju dostaviti troškovnik za nabavu novog namještaja i popravak prozora. U tu svrhu promicatelj zvanja, fra Ivan Penava, poći će s još nekim članovima Centra u Cres i razvidjeti potrebe i mogućnosti. Predloženo je da se za skupine koje ne obuhvaćaju eventualne kandidate za duhovna zvanja po osobi tjedno zaračuna stotinu kuna.

U vezi s našim novakom u Asizu, fra Ivanom Lotarom, konstatirano je da od početka novicijata

još nitko iz domovine nije bio u Asizu, pa je dogovoren raspored posjeta, kako bi bar svaka dva mjeseca netko iz Provincije pošao u pohode i pokazao zanimanje cijele provincijske zajednice za našega novaka koji trenutno boravi izvan domovine. U prosincu će fra Josip Blažević nastojati poći u Asiz, a početkom veljače to bi trebao učiniti fra Zdravko Tuba, »nesuđeni« magister novaka i za ovu godinu.

Na kraju je bilo dosta govora i o potrebi poboljšanja duhovnih i bratskih odnosa u zagrebačkom samostanu, gdje borave kandidati iz sjemeništa i klerikata, pa i zbog tog razloga stanje zaslužuje punu pažnju. Iduća sjednica Provincijske komisije za odgoj i obrazovanje održat će se u creskom samostanu sv. Franje u srijedu, 30. svibnja 2012. godine.

ADVENTSKA AKCIJA »SOLIDARNOSTI«

Na prijedlog Provincijalnog ministra, Definitorij je na sjednici održanoj 14. studenog o. g. u Šibeniku, podržao odluku da adventska akcija solidarnosti unutar Provincije, (tzv. akcija »Fraternitas«), bude usmjerena na obnovu više crkve sv. Jere, odnosno njezina dotrajala krovitšta i prozora. U tom smislu braća cijele Provincije (u domovini i inozemstvu) pozvana su da do Nove godine dostave Provincijalatu svoje financijske priloge, kao znak žrtve, odricanja, ali i solidarnosti cijele provincijske zajednice potrebnijim samostanima i crkvama.

VERITAS – NOVA E-MAIL I WEB ADRESA

Od 15. prosinca 2011. umjesto postojećih adresa, časopis Veritas - Glasnik sv. Antuna Padovanskoga koristi novu temeljnu e-mail adresu koja glasi:

veritas@veritas.hr

Ukoliko koristite neke od starih e-mail adresa, elektronička pošta će stizati do nas još neko vrijeme, ali će se te adrese do kraja siječnja 2012. potpuno ugasiti.

Osim adrese: veritas@veritas.hr, časopis Veritas - Glasnik sv. Antuna Padovanskoga koristi također i pojedinačne e-mail adrese:

urednik@veritas.hr (Urednik časopisa)

ivica@veritas.hr (Grafički urednik)

kreso@veritas.hr (Narudžbe)

marija@veritas.hr (Pretplate)

I Veritasove web stranice umjesto stare, www.ver.hr, imaju novu adresu:

www.veritas.hr

jubileji sv. klare

ZNANSTVENI SKUP O SV. KLARI

Naš Provincijalat primio je nedavno dopis sestara klarisa iz Mikulića (Zagreb), s molbom da u glasilo »Fraternitas« uvrstimo najavu znanstvenog skupa, posvećenog sv. Klari, a koji će se u proljeće iduće godine održati kod njih. Rado to činimo i već sada pozivamo braću, posebno onu u Zagrebu, da nastoje sudjelovati na simpoziju. Evo najprije popratnog dopisa, a potom i program:

Obavještavam Vas da će se od 16. do 17. ožujka 2012. g. u našem Samostanu sv. Klare u Zagrebu održavati »Dani svete Klare« kojima ćemo, nizom stručnih predavanja o sv. Klari, obilježiti Jubilej 800. obljetnice poziva sv. Klare i utemeljenja Reda siromašnih sestara sv. Klare. Za središnju proslavu ovoga Jubileja odabrale smo dan najbliži 18. ožujku, kada mi klarise tradicionalno slavimo spomen posvećenja sv. Klare.

Šaljem Vam program tih događanja i pozivam Vas osobno i Vašu braću, posebice onu u formaciji, da nam se pridružite u ovoj proslavi. Također Vas molim da biste to objavili u božićnom broju svojega provincijskog glasila. Unaprijed zahvaljujem!

Sestrinski Vas pozdravljam i izražavam svaku radost zajedničkog nam franjevačkog poziva!

s. Alojzija Bevanda, opatica

U Zagrebu, 23. studenoga 2011.

DANI SV. KLARE

*»Pospješujte svoj hod iz dobra u bolje«
(1PJa 32)*

16. – 17. ožujka 2012.

Samostan sv. Klare, Kvaternikova 167, Zagreb

16. ožujka, petak:

- 15.45 Pozdrav i molitva
- 16.00 Predavanje: Sv. Klara u prvom hrvatskom izdanju Franjevačkih izvora (fra Pero Vrebac OFM)
- 16.30 Predavanje: Značenje tonzure sv. Klare (dr. sc. fra Nikola Vukoja OFM)
- 17.00 Odmor
- 17.45 Predavanje: Pitanje početaka Drugoga franjevačkog reda (mons. dr. fra Marko Semren, pomoćni biskup banjolučki)
- 18.15 Predavanje: Slika sv. Klare u hagiografskim djelima XIII. st. (fra Miljenko Hontić, generalni definator OFMConv.)
- 19.00 Sv. Misa (predslavi pomoćni biskup banjolučki, fra Marko Semren)

17. ožujka, subota:

- 9.00 Predavanje: Teologija sv. Klare u njezinim pismima Janji Praškoj (s. M. Tarzicija Čičmak OSC)
- 9.30 Predavanje: Oporuka sv. Klare – Prenosjenje karizme (s. Renata Mrvelj ŠSF)
- 10.00 Odmor
- 10.30 Predavanje: Sv. Klara u svjetlu »Postupka proglašenja svetom« (fra Zvonimir Brusač TOR)
- 11.00 Poruka sv. Klare današnjem svijetu (Stjepan Lice FSR)
- 11.30 Završno slovo
- 12.00 Sv. Misa (predslavi mons. Josip Mrzljak FSR, biskup varaždinski)
- 13.00 Ručak

svjetovni franjevci

ODRŽANA NACIONALNA SKUPŠTINA FSR-A

Od 7. do 9. listopada 2011. održana je Nacionalna skupština (kapitul) FSR-a kod braće franjevacu u »Taboru«, u Samoboru. Istovremeno tamo je održana i Nacionalna skupština Frame. U radu početnog dijela Nacionalne skupštine FSR-a, 7. listopada u 15,30 sati, sudjelovao je i naš provincijal, fra Ljudevit Maračić, koji je na početku pozdravio sve sudionike skupštine. Inače u radu ovih skupština FSR-a i Frame u Samoboru sudjelovali su iz naše redovničke Provincije: fra Augustin Kordić, nacionalni asistent FSR-a, i fra Ivan Penava, nacionalni asistent Frame. U radu Nacionalne skupštine FSR-a sudjelovala je i Dragica Petković, delegatkinja, članica FSR-a Svetog Duha u Zagrebu.

Nacionalnoj skupštini FSR-a prethodile su dvije sjednice: 1) Sjednica Konferencije nacionalnih duhovnih asistenata FSR-a, održana u »Taboru« 7. listopada u 10 sati. U radu sjednice sudjelovali su: fra Zvonimir Brusač, TOR, predsjednik; fra Milan Krišto, OFM; fra Branko Lipša, OFMCap., i fra Augustin Kordić, OFMConv. Tajnikom ove konferencije na sjednici postao je fra Augustin Kordić, a blagajnikom fra Milan Krišto. Izražena je velika zahvalnost dosadašnjim članovima ove konferencije: fra Nikoli Bašnecu, OFMCap., koji je jako mnogo učinio kroz dugi niz godina za FSR u nas, te fra Petru Filiću, OFM, koji je isto tako mnogo učinio za FSR; 2) Sjednica Nacionalnog vijeća FSR-a, održana u »Taboru« 7. listopada u 11 sati. Ova sjednica bila je dobrim dijelom posvećena poteškoćama koje su se javile u jednom bratstvu FSR-a Osječkog područja.

Pod predsjedanjem Stjepana Kelčića, nacionalnog ministra FSR-a, odvijao se rad Nacionalne skupštine FSR-a. Duhovni nagovor o životu sv. Klare u njezinoj obiteljskoj kući, dakle prije nego je stupila u samostan, prigodom 800. obljetnice osnutka Reda siromašnih gospođa, klarisa, održao je fra Augustin Kordić. Iz izvješća Stjepana Kelčića, nacionalnog ministra, izdvajamo: 1. Osječko područje sv. Antuna Padovanskoga, kojem pripadaju i naša

2 bratstva u Vinkovcima, ima 29 mjesnih bratstava i 5 u nastajanju te 756 zavjetovanih članova; 2. Zagrebačko područje bl. Alojzija Stepinca, kojem pripadaju naša 4 bratstva: u Zagrebu, Sisku, Novom Marofu i Molvama, ima 36 bratstava i 2.230 zavjetovanih članova; 3. Primorsko-Istarsko područje Majke Božje Trsatske, kojem pripadaju 3 naša bratstva: u Cresu te dva u Puli, ima 16 mjesnih bratstava i 436 zavjetovanih članova; 4. Zadarsko-Šibensko područje sv. Nikole Tavilića, kojem pripada naše bratstvo u Šibeniku, ima 9 mjesnih bratstava i 119 zavjetovanih članova; 5. Splitsko-Dubrovačko područje sv. Leopolda Mandića, kojem pripada naše bratstvo u Splitu, ima 20 mjesnih bratstava i 574 zavjetovana člana. – U Hrvatskom nacionalnom bratstvu FSR-a ima 110 mjesnih bratstava i 5 u nastajanju, 4.115 trajno zavjetovanih članova, 112 s privremenim zavjetima – dakle, ukupno 4.227 članova.

Zadivljujuća djelatnost bratstva FSR-a na Trsatu u Rijeci. Ovo bratstvo osnovalo je 2007. godine u Rijeci »Ruže sv. Franje«, prihvatilište za beskućnike, koje je dosada zbrinulo 250 ljudi bez krova nad glavom. Bratstvo je pokrenulo 2008. časopis »Ulične svjetiljke«, prvi hrvatski časopis o beskućništvu i srodnim društvenim temama, koji povremeno izlazi u 8.000 primjeraka. Cijena mu je 8 kn, a prodaju ga beskućnici, s time da pola novca od prodaje ide za tisak, a pola prodavateljima. Ovo bratstvo na Trsatu pokrenulo je 2010. godine socijalnu samoposlugu »Mladi protiv gladi« s idejom da podjelom hrane te kućnih potrepština pomažu najugroženije građane Rijeke (njih oko tisuću), koji žive s prosječno 500 kn stalne državne pomoći. Ovo bratstvo na Trsatu pokreće projekt »Unapređenje kvalitete života romske populacije u Rijeci«.

A ništa manja nije ni djelatnost bratstva na Kapitolu u Zagrebu. Bratstvo preko pučke kuhinje daje 150 obroka siromasima svakog dana osim nedjelje. Isto tako bratstvo prikuplja hranu za potrebne akcijom »Košara sv. Elizabete«. A za blagdan sv. Eli-

zabete organizira prodaju ruža pod geslom »Jedna ruža za jedan kruh siromaha«. Ovako prikupljena sredstva idu za pučku kuhinju. Osim toga bratstvo s Kaptola formiralo je početkom 2010. godine grupu »Palijativna skrb – mobilni tim za palijativnu skrb«. U ovoj grupi rade dvije liječnice, tri medicinske sestre, dvije socijalne radnice i tridesetak volontera. Nadalje, bratstvo s Kaptola pokrenulo je više socijalnih inicijativa, koje prate i reagiraju na događaje u Hrvatskoj, kao projekt Družbe Adrija, a u posljednje vrijeme rade na ekološkom sustavu gospodarenja otpadom. Izrađuju platnene vrećice, koje bi trebale zamijeniti štetne plastične vrećice.

U Osijeku postoji udruga Veronikin rubac, koju su osnovali članovi FSR-a. Udruga se brine za nemoćne osobe u njihovim stanovima.

Dakako, ima još mnogo inicijativa u FSR-u u Hrvatskoj, no ove smo posebno istaknuli, da se vidi kojim pravcem idu danas aktivnosti FSR-a.

Područne ministrice izvijestile su o stanju FSR-a u njihovim područjima. Ovdje se izdvaja samo poneka misao. Tako, Branka Černugelj, ministrica Zagrebačkog područja, najavljuje vrlo osjetljivu temu za rad po skupinama na Područnoj skupštini, 19. studenog 2011.: Postupak s neaktivnim članovima FSR-a. O tome postoji i dopis s međunarodne razine (MVFSR-a). Magdalena Janc, ministrica Osječkog područja, izvijestila je između ostaloga da je u nekim bratstvima došlo do prijelaza članova iz Frame u FSR, uglavnom ondje gdje je isti asistent za FSR i Framu. Vesna Peharec, ministrica Primorsko-Istarskog područja, priopćila je između ostaloga, da je u ovom području po prvi put održan područni tematski susret za formaciju s temom »Identitet, uloga i poslanje povjerenika za formaciju« (9. travnja 2011.). Nada Radman, ministrica Zadarsko-Šibenskog područja, uz više poteškoća u ovom području iznijela je kako u šibenskom bratstvu nakon odlaska fra Stanka Mijića još nije imenovan duhovni asistent. Mila Šuto, ministrica Splitsko-Dubrovačkog područja, izvijestila je da je 29. travnja 2010. izabrano novo Područno vijeće FSR-a, u kojem je uz ostale i Matija Granić iz našeg mjesnog bratstva sv. Frane u Splitu, a područna povjerenica za informacije je Angela Markić, koja isto tako pripada mjesnom bratstvu sv. Frane u Splitu. – Dario Brigić, međunarodni vijećnik FSR-a, izvijestio je između ostaloga, da se u Brazilu održava Generalni kapitul FSR-a od 22. do 29. listopada

2011., na kojem će biti glavna tema »Evangelizirani da bi evangelizirali«.

Nacionalne skupštine FSR-a i Frame sudjelovali su tijekom zasjedanja nekoliko puta skupa. Posebno je bilo zanimljiv rekreativni susret, 8. listopada navečer, kad su predstavnici FSR-a i Frame prikazivali božićne običaje pojedinih područja. Bilo je tu lijepih božićnih pjesama, recitacija, ali i božićnih delacija (jela) pojedinih područja. U 19. stoljeću hrvatski krajevi obogaćivali su jedni druge božićnim pjesmama. Tako, Istra je darovala ostalim krajevima Hrvatske pjesmu »Tri kralja jahahu«.

Na Skupštini je promoviran novi »Obrednik Franjevačkoga svjetovnog reda«, koji je kao drugo dopunjeno izdanje izišao iz tiska 2011. godine. Preporučuje se da ga nabave za sebe članovi FSR-a. Cijena obično ukoričenog Obrednika je 15 kn, a tvrdo ukoričenog 25 kn.

Na koncu zasjedanja, Nacionalna skupština (kapitul) FSR-a donio je neke odluke i smjernice.

Odluke Kapitula:

1. Neka se u mjesnim bratstvima u početnoj i trajnoj formaciji i nadalje upoznaju Generalne konstitucije FSR-a, jer se u njima nalaze mnoge korisne i praktične smjernice za život bratstva, djelovanje vijeća i ministra i provođenje početne formacije; područni ministri izvijestit će o poduzetim aktivnostima na Nacionalnom kapitolu FSR-a 2012. godine.

2. Neka se manje skupine kandidata iz mjesnih bratstava povremeno okupljaju na formativne susrete s kandidatima iz bližih bratstava.

3. Neka se u područnim bratstvima najmanje jednom godišnje okupe ministri i učitelji formacije u mjesnim bratstvima radi praktičnog upućivanja u njihovu službu.

Smjernice Kapitula:

1. Neka mjesna vijeća raspravljaju i o promicanju novih zvanja za FSR.

2. Neka se pojačaju osobni kontakti vijećnika i ostalih članova FSR-a sa simpatizerima FSR-a.

3. Neka se i u skupinama s nekoliko kandidata osigura ostvarenje cjeline odgojnog programa u pojedinom razdoblju formacije.

fra Augustin Kordić

dogadjaji i zbivanja

DAN PROVINCije

Cres, (IKA) - U samostanu sv. Frane u Cresu na blagdan svetoga Jeronima, 30. rujna, Hrvatska provincija sv. Jeronima franjevac konventualaca proslavila je Dan provincije.

Proslava je počela pozdravom provincijala fra Ljudevita Maračića, a uslijedilo je predavanje fra Ljudevita o povijesti creskog samostana. Istaknuo je neke zanimljive crtice iz bogate povijesti creskog samostana, primjerice, svojevremeno taj je samostan bio sjedište novicijata za cijeli Red. Također je podsjetio kako su četvorica generalnih ministara Reda franjevac konventualaca bili podrijetlom iz grada Cresa te su odigrali važnu ulogu djelujući u vrlo teškim povijesnim vremenima kako za Crkvu tako i za Red.

Program je nastavljen gledanjem dokumentarnog filma u produkciji Hrvatske televizije o znamenitom skladatelju svjetskoga glasa Ivanu Lukačiću (1575-1648), inače franjevcu konventualcu i članu Provincije.

Vikar provincije fra Josip Blažević predstavio je nedavno izašli dokument Reda »Na putovima obnove« koji govori o reviziji Konstitucija, o tome što je do sada učinjeno na tome području kao i što još treba učiniti.

Proslavi su nazočila brojna braća iz samostanskih zajednica Provincije, postulanti i bogoslovi kao i vrhovna uprava Reda, predvođena generalnim ministrom fra Marcom Tascom. Poglavari Reda i njegovi suradnici tih su dana imali sjednicu Generalnog definatorija u creskom samostanu. Proslavi je nazočio i fra Milan Kos, provincijalni ministar Slovenske provincije svetoga Josipa franjevac konventualaca.

Pjevanu Večernju predvodio je fra Ljudevit, a potom je euharistijsko slavlje predvodio fra Marco Tasca.

PASTORALNI KALENDAR

Split, (IKA) – Splitska župa sv. Stjepana pod borovima i samostan sv. Frane na Obali objavili su proteklih dana pastoralni kalendar za školsku godinu 2011./2012. U tom jedinstvenom pastoralnom kalendaru, mogu se naći: osnovni podaci (radno vrijeme župnog ureda i broj telefona na koji se vjernici mogu obratiti); raspored euharistijskih slavlja u župnoj crkvi sv. Stjepana i u ostalim crkvama u župi (Sv. Frane na Obali, Sv. Križa na Kašteletu, Gospe Žalosne na Kašjunima); vrijeme kada su svećenici dostupni za sakrament pomirenja; raspored različitih pobožnosti (euharistijskog klanjanja, molitve svete krunice, križnoga puta); raspored župne kateheze za sve uzraste i zajednice u župi s popisom voditelja kateheza. U pastoralnom kalendaru naznačeni su i spomendani, blagdani i svetkovine, a stranice (41) su obogaćene fotografijama župljana s različitih molitvenih susreta. Urednik kalendara je župnik fra Žarko Relota.

MARIJAFEST U MOLVAMA

Molve, (IKA) – Župa Uznesenja BDM, odnosno molvarsko marijansko svetište i ove je godine bilo domaćin susreta mladih Varaždinske biskupije i Marijafesta – festivala duhovne marijanske pjesme. Festival se održao 9. put, a kao novost izvođači su sudjelovali u duhovno-glazbenom kampu. Glazbene radionice održane su u subotu, 8. listopada pod vodstvom Slavka Nedića, Čede Antolića i Davora Terzića. Kao plod radionica nastala je nova misa, koju su mladi izvođači premijerno izveli za vrijeme euharistijskog slavlja u subotu u večernjim satima u molvarskoj župnoj i proštenišnoj crkvi. Misu je predvodio molvarski župnik i gvardijan o. Tomislav Glavnik. Nakon mise uslijedilo je cjelo-

večernje klanjanje, koje je trajalo do ponoći. Skupine mladih su se izmjenjivale i u desetminutnom vremenskom okviru imale priliku iznijeti svoje molitve, a na poseban način svoju pjesmu Isusu prisutnom u euharistijskom kruhu.

Na sam dan Marijafesta, u nedjelju, 9. listopada u Molve su s raznih strana Varaždinske biskupije prispjeli srednjoškolci sa svojim vjeroučiteljima, predvođeni predstojnikom Katehetskog ureda Varaždinske biskupije, Damjanom Korenom. Svečano euharistijsko slavlje predvodio je varaždinski biskup Josip Mrzljak, koji je u homiliji posebno istaknuo povezanost učenika sa svojim Gospodinom.

U večernjim satima, mladi Varaždinske biskupije kao i gosti iz drugih dijelova Hrvatske te domaći vjernici dupkom su ispunili molvarsku crkvu u kojoj je održan 9. Marijafest u organizaciji Nacionalnog centra Udruge Vojske Bezgrešne, Ureda za pastoral mladih Varaždinske biskupije, župe Uznesenja BDM iz Molvi i Galerije hrvatske sakralne umjetnosti Laudato, a pod pokroviteljstvom Varaždinske biskupije i Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevac konventualaca.

Otvarajući Marijafest, biskup Mrzljak je podsjetio na dnevno Evanđelje koje govori o Isusovom pozivu na gozbu. Kada se nalazimo na gozbi, a onda uz jelo i piće ide i pjesma. Zato mi večeras na neki način nastavljamo živjeti po evanđelju, i zato želim da ovaj susret bude uistinu susret molitve, života po Evanđelju. Zato želim da nastavite ovu gozbu na koju nas Isus poziva: pjevajte i slušajte, rekao je biskup.

Usljedila je izvedba deset novih kao i deset do sada već izvođenih skladbi. Po tradiciji, festivalski program završio je pjesmom »Zdravo Djevo« koju su zajedno izveli svi izvođači ovogodišnjeg Marijafesta. Program je vodila Tanja Popec.

ZAVRŠENA MONALDOVA GODINA

U Koprju je u srijedu, 9. studenoga o. g., završena »Godina bl. Monalda«, kojom su Franjevačke obitelji i Koparska biskupija obilježile 800. obljetnicu rođenja ovoga istarskog fratra, koji je vjero-

jatno rođen 1212., a umro 1280. Bio je neko vrijeme i provincijal Sklavonske provincije sv. Serafina. Ostavio je vrlo popularno pravno-moralističko djelo »Summa Monaldina«.

Završetak proslave dijelom je obavljen u staroj crkvi sv. Franje u Koprju, koja je do francuske supresije (1806.) pripadala Dalmatinskoj provinciji sv. Jeronima franjevac konventualaca. U sada posve praznoj crkvi i jako oštećenoj građevini, koja jako podsjeća arhitekturom na našu pulsku crkvu sv. Franje, služena je sveta misa, prvi put nakon supresije, dakle nakon 205 godina. Sudjelovali su uz biskupa Metoda Piriha brojni minoriti (s provincijalom Milanom) i frančiskani (s provincijalom Stanetom), a bio je i naš provincijal, fra Ljudevit, zajedno s fra Nikicom iz Pule. Proslava je potom nastavljena u frančiskanskom samostanu sv. Ane, gdje su održana neka predavanja i zaključen skup uz veselo druženje.

800. OBLJETNICA DOLASKA SV. FRANJE

Vijeće franjevačkih zajednica organizira proslavu 800. godišnjice dolaska sv. Franje u hrvatske krajeve. Prvi međuprovincijski susret pripreme održan je u Trogiru 9. rujna, a drugi u Zadru, 2. prosinca. Na pripremnim susretima doneseni su prijedlozi da se proslava održi u dva dijela.

Prvi dio proslave bit će u obliku simpozija koji bi se održao 21. i 22. rujna 2012. godine u Splitu (Sv. Frane) i u Zadru (Sv. Frane). Na drugom sastanku predložen je okvirni program znanstvenog skupa s prijedlogom tema i predavača. Okvirna tema glasi »Franjevaštvo u hrvatskom priobalju tijekom 13. stoljeća«.

Drugi dio proslave molitveno-liturgijskog karaktera održao bi se 8. listopada 2012. u Trogiru. Za ovaj drugi dio proslave imenovan je organizacijski odbor kojem predsjedava fra Žarko Relota, a članovi su franjevci iz raznih provincija. Iz naše Provincije član odbora je fra Roko Bedalov. Na sastanku organizacijskog odbora, koji je održan u ponedjeljak, 12. prosinca u samostanu sv. Frane u Splitu, predložen je okvirni program proslave koji treba potvrditi Vijeće franjevačkih zajednica.

duh asiza

TJEDAN MEĐURELIGIJSKOG DIJALOGA

Prigodom obilježavanja velikog jubileja 25 godina duha Asiza, Centar »Hrvatski areopag« za međureligijski dijalog franjevac konventualaca, u suradnji s Vijećem franjevačkih zajednica i Franjevačkim institutom za kulturu mira, organizirao je *Tjedna međureligijskog dijaloga* od 21. do 27. listopada 2011. godine. Bio je to spomen na veličanstveni događaj iz 1986. kada je papa Ivan Pavao II. pozvao predstavnike svih religija na molitvu za mir u Asizu što je, prigodom ovog Jubileja, ponovio i papa Benedikt XVI. u istom gradu.

Otvorenje Tjedna započelo je u samostanu sestara klarisa u Mikulićima koje obilježavaju Godinu sv. Klare, pa je namjera organizatora bila istaknuti ulogu sv. Klare Asiške u rađanju duha Asiza. Program, kojeg je moderirao fra Mirko Kemiveš, franjevac kapucin, započeo je scensko-glazbenim nastupom FRAME Siget koja je dočarala širenje duha Asiza. Uslijedili su pozdravi fra Mirka Kemiveša u ime Vijeća franjevačkih zajednica, mons. Zvonimira Sekelja predsjednika Povjerenstva za ekumenizam i dijalog, te fra Josipa Blaževića, ravnatelja Centra »Hrvatski areopag« za međureligijski dijalog. Kratku povijest duha Asiza u prvom predavanju predstavio je fra Josip Blažević, istaknuvši da se »duh Asiza« piše malim slovom, jer označava »mentalitet« mirotvorstva i »logiku« praštanja, a ne Duha Svetoga. Podsjetio je na tri povijesna međureligijska skupa u Asizu i njihove okolnosti (prvi 27. listopada 1986. u vrijeme berlinskog zida i hladnoga rata, drugi 9. i 10. siječnja 1993. u vrijeme raspada Jugoslavije i treći 24. siječnja 2002. nakon rušenja WTC-a i napada na Pentagon 11. rujna 2001. godine). Predavanje na temu »Duh Asiza Klare Asiške« održala je s. Judita Čovo, ŠSF, a fra Ljudevit Maračić, provincijalni ministar franjevac konventualca, predslavio je euharistijsko slavlje s prigodnom homilijom u kojoj je ista-

knuo važnost duha Asiza u današnjem vremenu i odgovornost svih franjevac, ali ne samo njih, u njegovom širenju.

Molitveno bdijenje u duhu Asiza za mir u svijetu priredile su na dojmljiv način sestre klarise uz prizore iz života sv. Klare. Na kraju programa kard. Josip Bozanić, koji se programu priključio na početku bdijenja, uputio je završnu riječ u svečanom tonu, izrazivši svoju radost zbog održavanja *Tjedna međureligijskog dijaloga* u samoj metropoli, i zbog njegova početka baš kod sestara klarisa, prigodom Godine sv. Klare.

Drugi dan *Tjedna međureligijskog dijaloga* održan je u Pastoralnoj dvorani hercegovačkih franjevac u Dubravi, tijekom kojeg je moderator bio fra Ljubo Kurtović, magistar hercegovačkih bogoslova, koji je pročitao čestitku g. Milana Bandića, gradonačelnika, koji nije bio u mogućnosti osobno pozdraviti sudionike. Nazočne je pozdravio domaći gvardijan, fra Draženko Tomić, svima zaželjevši srdačnu dobrodošlicu. Hercegovački bogoslovi svojim glazbenim nastupom započeli su program u 18.30, nastupili u intervalu, i svojim pjevanjem zaključili program toga dana. Predavanje na temu »Religijska geografija« održao je izv. prof. dr. sc. Josip Faričić, prorektor Sveučilišta u Zadru, koji je predstavio novi kolegij izučavanja geografije religija i njihovog oblikovanja lica Zemlje. Uslijedilo je predstavljanje knjige Karla J. Kushela *Židovi kršćani muslimani* o kojoj su govorili mr.sc. Tomislav Kovač i g. Melvudi Arslani, direktor islamske gimnazije, predstavivši je kao kapitalno djelo koje se referira na situaciju u BiH, a objavila ga je izdavačka kuća »Svjetlo riječi« iz Sarajeva.

Domaćini trećeg dana *Tjedna međureligijskog dijaloga* bili su Židovska zajednica i sinagoga Bet Israel. Njihova vrata bila su otvorena već od 10 sati s ponudom izložbe slika a program je započeo u 16.00 sati nastupom Židovskog zbora »Mišo Montiljo«, dok je moderator dana bio g. Aleksandar Srečko, član spomenute Židovske zajednice. Predavanje o židovskom poimanju odnosa Tore i Isusa, na temu »Tora i Isus iz Nazareta«, održao

je rabin Kotel Da-Don, nakon kojeg je kršćansko shvaćanje odnosa Isusa i Tore, pod naslovom »Isus iz Nazareta i Tora«, predstavio prof.dr.sc. fra Darko Tepert, koji smatra da je Lukino evanđelje »najžidovskije«, nasuprot rabinu Jacobu Neusneru, koji u knjizi *Rabin razgovara s Isusom*, a na koju se referiralo, drži da je najžidovskije bilo Matejevo. O zanimanju za temu pokazuje i odaziv sudionika kakav domaćin pamti samo jednom godišnje kada Židovi dolaze da zadobiju oprost grijeha, što je duhovito na početku svog predavanja spomenuo spomenuti rabin.

U prepunoj dvorani zagrebačkog Islamskog centra održan je četvrti dan *Tjedna međureligijskog dijaloga* koji je moderirao doc.dr.sc. Aziz efendija Hasanović, zamjenik glavnog muftije i glavni koordinator Islamske vjerske zajednice u Hrvatskoj. Njegove srdačne i dojmljive riječi ganule su slušateljstvo. Susret je započeo nastupom zbora Islamske gimnazije u 18.00 sati poslije kojega je slijedio scenski prikaz legendarnog Franjina susreta sa Sultanom u briljantnoj izvedbi učenika Islamske gimnazije dr. Ahmeda Smajlovića, što je potvrdio i dugi pljesak oduševljene publike. Muftija Ševko ef. Omerbašić, na temelju višestranih izvora, održao je predavanje »Franjo Asiški i muslimani« s osvrutom na odnos franjevac i muslimana kroz povijest. Program je završio »sultanskim« domjenkom koji će sudionici dugo pamtiti po obilju i slasti.

Petog i šestog dana susret je održan kod franjevac konventualaca na Svetom Duhu. Utorak, 25. listopada, bio je obilježen temom kršćansko-muslimanskog dijaloga u zemljama s pretežito muslimanskim stanovništvom i šerijatskim državnim uređenjem. Na trenutke bolne činjenice začinjene su srdačnošću i dobronamjernošću sudionika i predavača pa je bilo i trenutaka vedrine i duhovitosti, kako i priliči duhu Asiza. Program je započeo u 16.00 sati nastupom župnog zbora »Apostoli mira« iz Mađareva, nakon kojeg je slijedilo predavanje fra Martina Kmeteca, slovenskog franjevca konventualca, islamologa i misionara u Turskoj, koji je s javnošću podijelio neka bolna iskustva kršćana u islamskim zemljama izražavajući nadu u postojan dijalog kao jedini put istinskog suživota i međusobnog uvažavanja, navodeći i neke svijetle primjere dobre suradnje koji bude nadu. Doc.dr.sc. Aziz efendija Hasanović održao je predava-

nje na temu »Islamsko shvaćanje međureligijskog dijaloga«, u kojemu je izložio Kur'anske temelje koji zagovaraju međureligijski dijalog, osobito s ljudima Knjige (židovima i kršćanima). Umirovljeni profesor dr.sc. Adalbert Rebić govorio je na temu »Opasnost religijskog fundamentalizma danas« ističući opće rasprostranjeni fenomen fundamentalizma koji nije ograničen na jednu religiju, nego ga može biti u svim religijama, uključujući i kršćanstvo, osobito neke protestantske Crkve, ali i među katolicima. Posebno je istaknuo koper-nikanski preokret koji je u Katoličku crkvu unio Drugi vatikanski sabor i uvođenje narodnog jezika u liturgiju čineći ju otvorenom dijalogu, što se u nekim religijama istom treba dogoditi. Mons. dr. Tomislav Ivančić, umirovljeni profesor, održao je predavanje na temu »Jedincatost Isusa Krista i religijski pluralizam – katolički aspekt« izloživši katoličke pozicije međureligijskog dijaloga, međusobno uvažavanje integralnog vjerovanja svake pojedine religije, ali ne i sinkretizam ili umanjivanje zahtjeva vlastite religije, kao što je jedincatost Isusa Krista i njegova uloga u povijesti spasenja, objasnivši pravo značenje »Extra Ecclesiam nulla salus« i drugih teoloških formulacija. Osobitu pažnju privukao je okrugli stol na kojemu su sudje-lovali svi predavači, a kojim je moderirao mr.sc. Tomislav Kovač i u koji se svojim pitanjima uključila i publika. Najveće zanimanje privuklo je šerijatsko pravo i posljedice koje iz njega proizlaze, što je spretno i duhovito tumačio doc.dr.sc. Aziz Hasanović.

Srijeda, 26. listopada, bila je obilježena upoznavanjem istočnjačkih religija, osobito hinduizma i budizma, posebno četiriju velikana Indije, Mahatma Gandhija, Rabindranath Tagorea, te Majke Terezije i o. Ante Gabrića, koji su svoje živote posvetili služenju potrebnima u Indiji. Program je započeo u 15.00 sati otvorenjem izložbe sastavljene od preko 200 fotografija autora fra Josipa Blaževića »Putovima Sjeverne Indije«, a obogaćen je fotografijama koje je za ovu prigodu ustupio Kulturni centar Mahatme Gandhija o R. Tagoreu u Zagrebu. Na početku radnog dijela nastupila je profesionalna plesačica Maja Drobac, koja je klasičnim indijskim plesom *bharatanayom*, u narodnoj nošnji Indije, uprisutnila kulturni ugođaj nama tako dalekog svijeta. Slijedilo je predavanje »Buddhina poruka nenasilja za naše vrijeme« shifu Žarka An-

dričevića, sljedbenika Buddhinog puta, čije izlaganje potvrđuje da je budizam asketski put iskrenog traganja za izbavljenjem iz ljudske egzistencije bez tragova transcendencije. Akademik Mislav Ježić, indolog, s predavanjem na temu »Hinduizam i kršćanstvo«, komentirajući latinski tekst deklaracije »*Nostra aetate* o odnosu Crkve prema nekršćanskim religijama«, koja se u broju 2 bavi odnosom prema hinduizmu i budizmu, pokušao je ukazati na neke zajedničke elemente kršćanstva i hinduizma pri čemu je, kako i sam priznaje, pribjegao simplifikaciji hinduizma koji, kao što je poznato, ne predstavlja jednu religiju, nego mnoštvo različitih religija i sekti često međusobno i suprotstavljenih. Program je nastavljen recitacijom izabranih pjesama Rabindranatha Tagorea iz *Gitandala*, djela za koje je autor dobio zasluženu Nobelovu nagradu, nakon čega je uslijedilo predavanje mr. sc. Klare Gönc-Moačanin, s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, na temu »Rabindranath Tagore – čovjek moga srca«. Zbor »Hindi divas« Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, sastavljen od bivših i sadašnjih studenata indologije koji njeguju indijsku kulturu, svojim pjesmama u narodnoj nošnji Indije predstavljao je poseban doživljaj i ponudio prvorazredni ugođaj indijskog šarma i čarolije. Dan je završio tridesetminutnim prikazom dokumentarnog filma »Rabindranath Tagore« (redatelj Satyajit Ray), koji je ustupio Kulturni centar »Mahatma Gandhi«.

Četvrtak, 27. listopada, u prepunoj franjevačkoj crkvi sv. Franje na Kaptolu, s početkom u 19.30 sati, održan je tradicionalni molitveni susret predstavnika različitih kršćanskih Crkava i vjerskih zajednica u RH, na koji se odazvao i predsjednik države, dr.sc. Ivo Josipović. Na početku je u ime organizatora nazočne pozdravio fra Željko Željeznjak, provincijal Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda i član Vijeća franjevačkih zajednica. U molitvenom dijelu nastupile su s prigodnim programom: Bugarska Pravoslavna Crkva, Evangelička – Luteranska Crkva, Islamska vjerska zajednica, Makedonska Pravoslavna Crkva, Reformirana kršćanska Crkva u Hrvatskoj, Savez Baptističkih Crkava u RH, Srpska Pravoslavna Crkva, Židovska općina Zagreb. Katoličku Crkvu predstavljao je biskup Košić, koji je, na kraju programa, nazočne blagoslovio križem pape Ivana Pavla II. i tako zatvorio *Tjedan međureligijskog dijaloga*,

nakon čega je uslijedio prigodni domjenak za sve sudionike.

Radovi *Tjedna međureligijskog dijaloga* biti će objavljeni u prigodnom Zborniku.

SUSRET U LUXEMBOURGU

U organizaciji Vijeća Europe u Luxembourg 28. i 29. studenog 2011. održana je međunarodna konferencija pod nazivom: *Mediji, uvjerenja i religije – uloga medija u promicanju međukulturalnog dijaloga, tolerancije i međusobnog razumijevanja: sloboda medijskog izražavanja i poštovanje prema kulturnim i vjerskim različitostima*.

Konferencija je okupila predstavnike: zemalja članica Vijeća Europe, koje su zastupali veleposlanici zemalja akreditirani pri Vijeću Europe; vjerskih zajednica koje su prisutne u Europskoj Uniji, predstavnike centara koji promiču međureligijski dijalog, među kojima je bio i hrvatski centar za međureligijski dijalog »Hrvatski Areopag«, različitih nevjerskih i ateističkih organizacija te predstavnike najznačajnijih europskih medijskih kuća i organizacija.

Središnja tema konferencije bila je uloga medija u promicanju dijaloga među različitim kulturama i religijama te doprinos medija u postizanju tolerancije, međusobnom razumijevanju te prihvaćanju vjerskih različitosti u međukulturalnim društvima kao što je europsko.

Konferenciju, koja je započela radom u ponedjeljak 28. studenog 2011., otvorio je gospodin Thorbjørn Jagland, glavni tajnik Vijeća Europe, koji je naglasio da je dijalog među religijama zajednička obveza svih nas zbog europske političke stvarnosti u kojoj se miješaju različite kulture i običaji, zatim zbog određenih problema koji se javljaju na tome području kao što je velik broj imigranata, velik broj muslimana koji žive u zemljama Europske unije, prisutnosti različitih vjerskih zajednica koje žive na istom prostoru te naposljetku i zbog povijesnih razloga jer su brojni ratovi uzrokovani upravo vjerskom nesnošljivošću. Podsjetio je kako je Europska unija utemeljena u različitosti zemalja, kultura i običaja tako da je dijalog obveza

koja stoji kao posebna odgovornost svih onih koji vode društvo, a na poseban način vjerskih zajednica.

Nakon otvorenja uslijedila su uvodna izlaganja koja su pobliže pojasnila temu, predstavila različite projekte na razini Vijeća Europe, koji se bave tematikom medija i međureligijskog dijaloga, te su ujedno bila i uvod u rad po skupinama koji je potom uslijedio. Sudionici su bili podijeljeni u tri jezične skupine: englesku, francusku i mješovitu englesko-francusku grupu. Svaka skupina obradila je tri podteme konferencije:

1. Sloboda medijskog izražavanja u društvima s vjerskim i nevjerskim običajima – uloga tradicionalnih i novih medija
2. Mjesto, slika i položaj žene u vjerskim i nevjerskim medijima
3. Uloga obrazovanja u međureligijskom dijalogu – graditi mostove utemeljene na zajedničkim vrijednostima

U radu po skupinama mogla su se čuti različita mišljenja i iskustva pojedinih zemalja u odnosu medija prema vjerskim i nevjerskim organizacijama te problemi s kojima se susreću medijski djelatnici kao i problemi vjerskih zajednica u odnosu prema medijima kao onima koji stvaraju sliku te prenose ili ne prenose ono što se događa u vjerskim zajednicama.

Na kraju prvoga radnog dana konferencije, zamjenik premijera Luxembourg i ministar vanj-

skih poslova, gospodin Jean Asselborn, organizirao je svečanu večeru za sve sudionike međunarodne konferencije.

Konferencija je zamišljena kao razmjena mišljenja i iskustava o ulozi medija u međureligijskom dijalogu. U zaključku konferencije iznesena su mišljenja kako je međureligijski dijalog nužan jer su međukulturalna društva stvarnost u kojoj živimo, europsko društvo je demokratsko, a ljudska prava svih, temelj su toga društva. Nadalje, naglašena je važnost kidanja predrasuda i stereotipa o različitim religijama i običajima jer ovi razaraju društvo, pri čemu je dijalog jedini put koji vodi razumijevanju i prihvatanju različitih i drugačijih od naše vlastite kulture, religije i običaja. Uloga medija je nezamjenjiva, jer bez medija ne postojimo – kako je rekao jedan od sudionika – stoga nužno je da ta uloga bude pozitivna, nepristrana i slobodna kako bi se mogla ostvariti što bolja komunikacija i kako bi dijalog među religijama donio konkretne rezultate u poboljšanju međusobnih odnosa u svakodnevnom životu. Predloženo je da tema sljedeće konferencije budu upravo konkretni prijedlozi, svojevrsna metodologija rada po kojoj bi se onda djelovalo u promicanju međureligijskog dijaloga.

U radu konferencije kao predstavnici Hrvatske sudjelovali su gospođa Anica Djamić – veleposlanica Republike Hrvatske pri Vijeću Europe sa sjedištem u Strasbourgu, i fra Vladimir Vidović – predstavnik »Hrvatskog Areopaga«.

fra Vladimir Vidović

naši mladi

PRIPRAVA ZA SVEČANE ZAVJETE

Redovnička formacija poznaje nekoliko važnih razdoblja, od postulature preko novicijata do prvih redovničkih zavjeta, razdoblje prije i, dakako, nakon svećanih ili doživotnih zavjeta. Kako bi se kandidat što bolje pripremio za svaki pojedini čin, predstoji mu razdoblje pripreme. Svako razdoblje, uz onaj svakodnevni život, predstavlja jednu stepenicu, jedan korak naprijed koji vodi do onoga konačnoga i potpunoga predanja Gospodinu. Kako bi se što dostojnije i bolje pripremili za potpuno služenje Bogu, Crkvi i braći ljudima, franjevački bogoslovi pred doživotne zavjete obavljaju jednomjesečnu pripremu. O značenju i važnosti priprema, dovoljno govori i naziv koji se neslužbeno koristi – Drugi novicijat. Naša redovnička obitelj i klerikatska zajednica posebno su radosne jer ove godine imamo dvojicu kandidata koji će se svečano zavjetovati.

Ta priprava tradicionalno se organizirana za svefranjevačke provincije sa hrvatskog govornog područja koje uključuje: 5 provincija OFM, te po jednu provinciju OFM Conv, OFM Cap i TOR-a. Ove godine pripreme za zavjete organizirala je Bosanska provincija – Bosna Srebrena. Prvi tjedan smo bili u Asizu, gradu sv. Franje, izvoru, odakle je potekao Red male braće. Krenuli smo, simbolično, od svetišta San Damiano, gdje je i Franji sa križa progovorio Raspeti, pozvavši ga da popravi Crkvu koja se ruši. U tom tjednu posjetili smo grob sv. Franje, Sv. Mariju Anđeosku, kasnije i Rietsku dolinu, Fonte Colombo, La Forestu, Greccio, La Vernu... sva važnija mjesta koja su vezana za početke i osnivanje Franjevačkog reda.

Vesela skupina od 17 fratara i dva odgojitelja zajedničkim busom nastavila su put prema Visokom. Bili smo smješteni u Konvikt, franjevačku klasičnu gimnaziju gdje su uslijedila predavanja o

franjevačkoj karizmi. Prvi predavač, fra Domagoj Runje, govorio je o Evandjelju - temelju franjevačkog života. Naglasio je kako Isus šalje apostole ne da djeluje paralelno s njima nego da Isus djeluje preko njih. On koji ih pozva šalje dvojicu po dvojicu, da jedan bude drugome svjedok. Fra Domagoj je na istančan način aktualizirao sliku današnjeg poslanja jednog fratra.

Sljedeće predavanje bilo je o liturgiji. Fra Danimir Pezer naglasio je promjene koje su se dogodile u liturgiji pojavom franjevačke karizme, te o liturgiji kao bitnoj sastavnici našega života.

Fra Marinko Pejić, koji je ujedno bio i organizator priprema, govorio je o zavjetu siromaštva. Na detaljan način objasnio je vidove siromaštva u našem životu.

Fra Rozo Brkić nam je na poseban način govorio o zavjetu čistoće kao radosnoj praksi nasljedovanja Krista.

Trećoredac fra Marko Medo, koji nam je govorio o poslušnosti, odmah je na početku stavio sliku Bogorodice kao primjer savršene poslušnosti. Njezin odgovor i suradnja za Božji plan nam je stavljen kao uzor.

Boravak u Visokom bio je idealan za upoznavanje i Bosanske provincije i njezinih drevnih samostana. Tako smo obišli Fojnicu, Kraljevu Sutjesku, Kreševo, Olovo, naravno i Sarajevo. Ovaj obilazak samostana i župa u kojima djeluju fratri istoimene provincije su kao spomenici povijesne povezanosti ove zemlje i fratara koji su u njoj održali katoličku vjeru.

Posljednji tjedan naših priprema održao se u Rami, na Šćitu, gdje nam fra Ivan Šarčević vodio duhovne vježbe. U lijepom prirodnom okruženju mirnog jezera i tišine mogli smo razmišljati o oduzivu na koji smo pozvani i budućem životu koji nas čeka.

fra Željko Klarić

VIII. DANI OTVORENIH VRATA KLERIKATA

U klerikatu franjevac konventualaca u zagrebačkom samostanu Svetoga Duha, od 21. do 23. listopada 2011., održali su se VIII. dani otvorenih vrata klerikata, na kojima su sudjelovala sedmorica mladića, trojica iz Zagreba, dvojica iz Karlovca, jedan iz Virovitice i jedan mladić iz Varaždina.

Susret je započeo u petak okupljanjem i međusobnim upoznavanjem, potom smo svi zajedno sudjelovali u otvorenju Tjedna međureligijskog dijaloga – U duhu Asiza, koji se održavao kod sestara klarisa u Mikulićima.

Subota 22. listopada, kada se prvi put slavio liturgijski spomendan bl. Ivana Pavla II, započela je svetom misom na latinskom jeziku i molitvom Jutarnje u klerikatskoj kapelici sv. Josipa Kupertinskoga. Potom je uslijedio bogat program, u kojem se okupljenim mladićima nastojala približiti redovnička svakodnevnica koja se sastoji od rada, učenja i naravno molitve. Tom prigodom potencijalne kandidate za Red franjevaca konventualaca, upoznali smo s Provincijom svetoga Jeronima i s bogatom kulturnom i povijesnom baštinom te s našim sadašnjim djelovanjem kako na pastoralnom tako i na karitativnom djelovanju. A to je imao fra Vladimir Vidović. U 11.30 započelo je pokorničko bogoslužje u klerikatskoj kapelici, koje je predvodio fra Augustin Kordić, duhovnik bogoslova, a sudionici su imali priliku ispovjediti se. U poslijepodnevnom satima imali smo katehezu o duhovnom pozivu koju je animirao fra Ivan Penava, provincijski promicatelj duhovnih zvanja, nakon koje je uslijedila vrlo živa i plodonosna rasprava svih sudionika, popraćena vrlo zanimljivim i ozbiljnim pitanjima mladića koji razmišljaju o duhovnom pozivu. U 19.15 u kapelici Svetoga Duha, fra Ivan Bradarić predvodio je liturgijsko slavlje prve Večernje 30. nedjelje kroz godinu.

Posljednji dan svojega boravka u samostanu sudionici su započeli molitvom Jutarnje, a zatim svetom misom u župnoj crkvi sv. Antuna Padovanskoga. Uslijedilo je predavanje fra Josipa Blaževića o duhovnom pozivu u Bibliji, osvrnuvši se posebno na Mojsijev poziv kao prototip svakoga duhovnog

poziva. Potom je fra Josip Petonjić održao kratko izlaganje o važnosti molitve u životu svakoga vjernika, a posebno Bogu posvećene osobe.

Susret smo završili izražavanjem dojmova i bratskim druženjem u samostanskoj blagovaonici.

fra Vladimir Vidović

SVEČANI ZAVJETI

Na prvu nedjelju došašća, 27. studenoga, na misnom slavlju u zagrebačkoj crkvi Sv. Antuna Padovanskoga fra Željko Klarić i fra Josip Petonjić položili su svoje svečane zavjete u Redu franjevaca konventualaca. Misu je predvodio provincijalni ministar, fra Ljudevit Maračić, u koncelecijaciji s braćom iz Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevaca konventualaca i s drugima. Svjedoci su bili fra Josip Blažević, vikar Provincije i magistar klerika, i fra Ivan Bradarić, magister sjemeništara.

U prigodnoj homiliji fra Ljudevit je rekao: »Priustvujemo danas činu kada se dvojica naše mlađe braće definitivno opredjeljuju i odlučuju za uhodani i provjereni put evanđeoske svetosti i kršćanske savršenosti, u školi sv. Franje Asiškog: evanđeoske savjete poslušnosti, siromaštva i čistoće, živeći u bratstvu i zajedništvu. Nije to nimalo lak zadatak, nimalo lagana obveza. Bit će u životu trenutaka iskušenja, postavljanja pitanja, preispitivanja odluke, ali mi znamo, mi vjerujemo, da je 'ludo Božje mudrije od onoga što nude ljudi, da je slabo Božje jače od onoga što posjeduju ljudi.'«

Po završetku misnoga slavlja, fra Željko i fra Josip zahvalili su svima koji su ih svojim molitvama pratili na njihovu putu, na poseban način svojim roditeljima, brojnoj braći i sestrama te Redu i Provinciji kojoj su pristupili. Svečano euharistijsko slavlje svojom asistencijom uljepšali su bogoslovi franjevaca konventualaca, a pjevanjem župni zbor »Tomislav Talan«.

Kao neposredna priprava za zavjete organizirano je i molitveno bdijenje u subotu, 26. studenoga, koje je predvodio fra Josip Blažević, a animirali su ga bogoslovi.

Fra Željko Klarić rođen je u Jajcu (BiH) 1986. godine. U sjemenište franjevaca konventualaca primljen je 2001. godine; svoje prve redovničke za-

vjete položio je u Cresu 2007. godine. Nakon dvije godine filozofije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, nastavlja svoj studij teologije na Papinskom učilištu sv. Bonaventure »Seraphicum«, gdje je u lipnju 2011. godine i diplomirao.

Fra Josip Petonjić rođen je u Jajcu (BiH) 1987. godine. U sjemenište franjevac konventualaca primljen je 2002. godine; svoje prve redovničke zavjete položio je u Cresu 2007. godine. Studira petu godinu na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu.

fra Josip Ivanović

ĐAKONSKO REĐENJE

U subotu, 3. studenoga 2011., u zagrebačkoj prvostolnici, zagrebački nadbiskup Josip kardinal Bozanić, zaredio je 13 mladića, među kojima je bio i fra Željko Klarić, član Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevac konventualaca. Na svečanom euharistijskom slavlju sudjelovali su pomoćni zagrebački biskupi: mons. Valentin Pozaić, mons. Ivan Šaško i mons. Mijo Gorski; provincijali redovničkih zajednica, među kojima fra Ljudevit Maračić; mnoštvo svećenika i đakona, redovnika i redovnica, redovničkih kandidata i kandidatica.

Obraćajući se okupljenim vjernicima i đakonima, kardinal Bozanić je rekao: »Ova okupljena Crkva u našoj prvostolnici, raduje se vama i s vama zahvaljuje Gospodinu za dar vašega poziva. Đakonski poziv potrebno je gledati u kontekstu cjelokupnoga života. Život je sam po sebi poziv. Nitko od nas nije sam sebe stvorio. Nitko ne može sam sebi dati život. Otac nebeski nas je sve pozvao u postojanje. On je naš Stvoritelj. Ako smo pozvani u život, onda naš život treba biti odgovor Onome koji nas poziva. Đakonsko ređenje je sigurno poseban poziv, koji od kandidata traži da najprije prepozna činjenicu kako je sav njegov život Božji poziv. Taj nezasluženi dar Božjeg poziva trebamo prihvatiti otvorena i zahvalna srca.« Liturgijsko slavlje uzveličao je zbor pod ravnanjem mo. Miroslava Martinjaka.

Nakon svečanoga euharistijskog slavlja, u blagovaonici samostana Sveti Duh bio je i svečani ručak te bratsko druženje s članovima fra Željke obitelji.

Prethodno, u petak, 2. studenoga 2011. godine, u crkvi sv. Antuna Padovanskoga održano je mjesečno klanjanje pred Presvetim sakramentom za nova duhovna zvanja, a ovom prigodom i kao priprava za đakonsko ređenje.

Fra Željku želimo plodonosan rad na njivi Gospodnjoj!

fra Josip Ivanović

NOVA AKADEMSKA GODINA U KLERIKATU

Odgojnu i akademsku godinu 2011/12., zajedno s našim odgojiteljem fra Josipom Blaževićem i duhovnikom fra Augustinom Kordićem, započelo nas je devetorica klerika. Drugu godinu Katoličkoga bogoslovnog fakulteta pohađaju fra Josip Ivanović i fra Milan Gelo, treću fra Filip Pušić i fra Marko Jurić, četvrtu fra Nikola Degač i fra Vladimir Vidović, petu fra Josip Petonjić. Fra Stjepan Brčina treću godinu nastavio je studirati u Rimu na Papinskom učilištu sv. Bonaventure »Seraphicum«, gdje je, ove godine, fra Željko Klarić diplomirao. Povrh redovitog studija na KBF-u, fra Vladimir upisao je sustavni studij duhovnosti u Remetama, a fra Milan pohađa dvogodišnji tečaj glazbe na ICG-u Albe Vidaković.

Fra Josip Petonjić i fra Željko Klarić nedavno su položili svečane zavjete, a fra Željko Klarić primio i đakonski red. Naš klerikat se njima ponosi i Bogu zahvaljuje na njihovom daru.

Molitveni program u klerikatu je raznovrstan i bogat, a redovito se odvija u novouređenoj kapelici sv. Josipa Kupertinskog. Službu čitanja i Jutarnju s misom redovito započinjemo u 6.15 sati, slijede predavanja na fakultetu, a ručak kad tko stigne s fakulteta. U 15.00 sati imamo razmatranje i Srednji čas, kratko vrijeme za kavu ili čaj, radni dio dana, te večernju molitvu od 18.45 sati, koja je, ovisno o danu i liturgijskom vremenu, različita. Uz redovitu Večernju iz časoslova, nekada je krunica, euharistijski klanjanje, križni put, razmatranje ili lectio divina. S duhovnikom, koji se rado stavlja na raspolaganje, imamo redoviti tjedni susret i mjesečnu duhovnu obnovu. S magistrom mjesečni »kvazikapitul« a donedavno smo imali i tjedni susret na

pojedinu temu. Ponekad pozovemo i gosta predavača na određenu temu. Posljednji je bio prof. dr. sc. fra Ante Crnčević.

Uz redovite studijske i klerikatske obveze kojih je, zbog uvođenja bolonjskog procesa, osjetno više nego ranije (dva dana u tjednu predavanja traju do 15 sati popodne), sudjelujemo i u drugim pastoralnim i inim događanjima. Svaki od klerika priključen je jednoj od župskih aktivnosti, kao što su zajednica pripreme katekumena, biblijska zajednica, evangelizacijska, ministranti, studentski vjeronauk, vjeronauk za djecu, Franjevačka mladež, Vojska Bezgrešne, Franjevački svjetovni red. Na nedjeljnoj misi u 8 sati redovito pjevamo i sviramo, dok na ostalim ministriramo i pričešćujemo. Jedan je na ispomoći u župi sv. Maksimilijana Kolbea na Bijeniku a po potrebi mijenjamo se za vjeronauk i ministrante i u Mikulićima.

Ovo ljeto većina klerika, kroz kraće ili duže razdoblje, provela su na radu oko uređenja samostanske knjižnice. Kroz aktivnosti nove evangelizacije redovito smo organizirali mjesečna bdijenja u župi na temu jedne od deset Božjih zapovjedi, svaku poprativši nekim scenskim i glazbenim nastupom. Sudjelovali smo glazbeno-scenskim nastupom u Zagrebu, i drugim župama, u svrhu predstavljanja knjige Halloween, fra Josipa Blaževića. U okviru promocije zvanja dva vikenda u godini priređujemo »Dane otvorenih vrata« klerikata, dok s ostalim odgojnim ustanovama naše Provincije uređujemo godišnji časopis »Vox minorum«. Klerikat ima i svoju web-stranicu koju redovito ažuriramo, što iziskuje dosta vremena, dok je jedan od klerika i redoviti član Hrvatskoga katoličkoga novinarskog društva te u Veritasu ima i svoju redovitu rubriku. Kroz vrijeme Došašća i Korizmu intenzivnije smo prisutni u župi, a u svrhu promocije zvanja rado se odazivamo i na pozive u okolne župe, gdje nas pozovu da se predstavimo i održimo kakvu duhovnu obnovu ili predavanje.

U samostanu Svetog Duha subotom i nedjeljom dežuramo na porti i spremamo blagovaonicu. Koliko nam studentske obveze dopuštaju, rado sudjelujemo i u drugim prigodnim događanjima, kao što su simpoziji (nedavno održan »Tjedan međureligijskog dijaloga«), predstavljanje knjiga, promocije, ako ne drugačije onda barem uređenjem dvorane, posluživanjem, pospremanjem. S našim

samostanskim zaposlenicima priređivali smo zimmnicu, a zajedno sa sjemeništarima sudjelovali u jesenskom uređenju samostana. Tjedno čišćenje klerikatskih prostorija, nošenje rublja na pranje, usluge prijevoza pojedine braće (na aerodrom, kolodvor, i sl.), smatramo redovitim aktivnostima koje ne treba posebno spominjati. Zbog bogatstva događanja, uočavamo da nam je televizor prekrila prašina, a vrijeme u koje se uspijemo skupa sastati koristimo da međusobno izmijenimo iskustva i malo se razveselimo, čemu osobito pogoduju proslave rođendana i imendana. Osjeća se nedostatak one zdrave dokolice, a ni prošlo ljeto nismo uspjeli uskladiti i realizirati redovito zajedničko ljetovanje.

Nije uvijek lako sva (ne)navedena događanja uklopiti u redoviti studentski i klerikatski program, ali to činimo radosno, kadgod i kolikogod nam je to moguće, pa zahvaljujemo braći koja ima ju s nama razumijevanja i kada uvijek ne uspijevamo ispuniti sva očekivanja.

fra Marko Jurić

NAŠI POSTULANTI

Ovim javljanjem nas postulanata iz Cresa želimo iznijeti svoje iskustvo dosadašnjeg vremena postulare i očekivanja budućih dana. Našu zajednicu čine braća Robert, Vjekoslav, Marko, Franjo i Pero. Svatko je od nas petorice došao u postulaturu s nekom svojom vizijom, svojim očekivanjima, svatko od nas gleda drugačije na prihvaćanje svoga bližnjega.

Svaki dan koji nam Gospodin daruje započinjemo dnevnom molitvom časoslova u kojem se dobro snalazimo. Nastavljamo dan manualnim radom za zajedničko dobro zajednice i trudimo se pomagati jedni drugima. Netko je više obziran - netko manje, netko više uredan - netko manje, netko više temeljit - netko manje, na tome još svi moramo raditi. Većinu radnog vremena provodili smo u vrtu samostana, a posljednje vrijeme i na Batajnima gdje smo ovih dana zasadili novi voćnjak. Naš popodnevni dio dana nastavljamo kratkim odmorom i primanjem pouka iz pojedinih tema predloženih za vrijeme postulare koje nam predstavljaju naša starija braća, magistar o. Zdrav-

ko, o. Ferdinand i o. Maksimilijan. Odnosi s braćom su nam dobri, usudimo se reći i odlični jer su dobra srca, znaju nas razumjeti, znaju se našaliti, zažmiriti kad napravimo glupost, a opet naći blag način za opomenuti i poučiti nas.

Najljepša su nam putovanja i izleti od kojih je zadnji bio uistinu poseban. Posjetili smo naše samostane i gradove. U zajedništvu s ocem provincijalom i definatorijem Provincije proslavili smo blagdan sv. Nikole Tavilića u njegovom nacionalnom svetištu u Šibeniku. Radost zajedništva podijelili smo s braćom samostana sv. Frane na čemu im od srca zahvaljujemo. Nakon upoznavanja Šibenika produžili smo u Split zaustavljajući se u Primoštenu. Zahvaljujemo našoj subraći koju smo imali prilike upoznati i što su nas od srca ugostili u Šibeniku i Splitu. Zahvaljujemo na iskrenim poticajima koje su nam pružili u ostvarenju našeg redovničkog poziva.

Pred nama je vrijeme u kojem otkrivamo kreposti života na koje nas Gospodin poziva. Očekujemo da ćemo tu naći potpuni smisao i prijateljstvo s Bogom. Pouzdamo se u Božju providnost sa željom u srcu da svoje vrijeme postulate koje nam je darovano ispunimo osobnim sazrijevanjem u zajednici. Ovu nakanu stavljamo pred našeg Gospodina a braću naše Provincije molimo za strpljivost i preporučamo se u njihove molitve.

Od srca vas pozdravljamo i želimo vam svako dobro!

Vaši postulanti

DANI OTVORENIH VRATA 2012.

Pozivamo sve mladiće koji razmišljaju o duhovnom pozivu ili žele izbližega upoznati franjevački način života da sudjeluju u programu:

DANI OTVORENIH VRATA KLERIKATA
(tijekom 2012.)

Ovi susreti će se održavati i tijekom 2012. godine u klerikatu franjevaca konventualaca u Zagrebu, i to u sljedeće dane:

od 27. do 29. travnja 2012.

i

od 19. do 21. listopada 2012.

Informacije:

fra Željko Klarić

01/3909-218

091/ 5831-620

zeljko.klaric@gmail.com

KLERICI NA INTERNETU

Naši klerici u Zagrebu podsjećaju braću i ostale zainteresirane da njihov život i djelovanje mogu pratiti i na internetu:

<http://bogoslvi.ofmconv.hr>

i klikom na:

SEMPER MINOR
internetska stranica bogoslva
franjevaca konventualaca.

Na našim stranicama:

- saznajte više o našem klerikatu i bogoslovima
- pobliže se upoznajte s franjevačkim načinom našega života
- pročitajte tjedna razmatranja Riječi Božje
- upoznajte izvorna franjevačka mjesta
- pogledajte zanimljive foto i video galerije...

SEMPER MINOR!

Bogoslovi Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevaca konventualaca

TKO SMO MI

ODGOJNE USTANOVE

AKTIVNOSTI

DUHOVNI POZIV

GALERIJE

VIJESTI

Molite dakle gospodara žetve da pošalje radnike u žetvu svoju Mt 9,38

NAPISAO BOGOSLOVI | OBJAVLJENO 11.12.2011.

Postavljanje u službu lektora

U subotu, 19. studenog 2011., u klerikatskoj kapelici svetoga Josipa Kupertinskog, euharistijsko slavlje predvodio je provincijalni ministar, fra Ljudevit Maračić i tom prigodom uveo u službu lektora fra Milana Gelu i fra Josipa Ivanovića. U koncelecijaciji su bila i druga braća iz samostana, kao i sjemeništarci predvođeni svojim magistrom fra Ivanom.

4/2011

naša kulturna baština

KONCERT SKLADBI CARLA ANTONIJA NAGLIJA

U nedjelju 9. listopada 2011. godine, u svečanoj dvorani Hrvatskoga glazbenoga zavoda u Zagrebu, u izvedbi Hrvatskoga baroknog ansambla, održan je koncert »Ora et labora«, tijekom kojega su se mogle čuti melodije nekih hrvatskih baroknih majstora. Oduševljena publika mogla je čuti izvedbu dviju simfonija u C-duru Amanda Ivančića kao i Sicut cedrus i Responde Virgo jednog od najpoznatijih skladatelja, našega fra Ivana Lukačića. Ipak, time koncert nije završio. Štoviše, nakon ove dvojice majstora, čule su se i skladbe i još jednog velikana našega baroka, Carla Antonija Naglija. Iako nepoznat javnosti onoliko koliko njegova djela zaslužuju, Nagli se po svome glazbenom stvaralaštvu ubraja među najizvrsnije glazbenike našega baroka u gradovima na našoj obali. To nam dokazuje i izvedba Mise u D-duru, koja svojom melodičnošću i virtuozištom nikoga nije ostavila ravnodušnim. Iako nam je, zbog vihora povijesti, ostalo vrlo malo od njegova stvarnog opusa, u vokalno-instrumentalnim dionicama koje nam je ostavila ova franjevačka duša, mogla se osjetiti ljepota barokne glazbe na franjevački način. Dobro je spomenuti, da je Carlo Antonio Nagli, zajedno s Ivanom Lukačićem, pripadao Redu franjevaca konventualaca.

**Carlo Antonio Nagli, OFMConv.
(1680.-1756.)**

Franjevci konventualci crkveni su Red koji se u svijetu istaknuo po mnoštvu poznatih znanstvenika, filozofa, teologa, pisaca, ali i istaknutih skladatelja. Prisutnost tog Reda u našim krajevima značilo je ujedno i ostavljanje jednoga ozbiljnog traga u kulturnom smislu. Taj trag je zaista znatan, upravo nezaobilazan. Neki od najznačajnijih spo-

menika hrvatskoj glazbi dali su upravo franjevci konventualci. Bilo bi dovoljno spomenuti fra Ivana Lukačića, koji je najznačajniji majstor hrvatskoga glazbenog baroka. Ne može se zaobići niti doprinos fra Gabriella Pulitija, koji je svojim glazbenim umijećem obogatio prostor današnje Istre. Nakon smrti ove dvojice velikana naše franjevačke povijesti, u naše krajeve pristižu talijanski franjevci konventualci, ali isto tako i dovoljno vrsni glazbenici. Među njima i fra Gaetano de Stefanis, poznat kao orguljaš splitske stolnice. Drugi franjevački skladatelj koji je stanovao u samostanu na Obali, svirajući 20-ak godina 18. stoljeća u katedrali sv. Dujma, bio je Carlo Antonio Nagli.

Neistražena baština

Iako je Nagli svojevremeno bio poznata osoba u glazbenom svijetu naših krajeva, o njemu se danas vrlo malo zna. Zahvaljujući studijama o glazbi arhivskog blaga splitskoga samostana fra Nikole Mate Roščića, javnost je saznala puno više o samom skladatelju. Trebalo je puno godina da javnost nanovo čuje ljepotu glazbe koju je zapisala ova franjevačka duša. Upravo velika virtuoznost i ljepota melodija koje sam mogao čuti tijekom suvremene izvedbe njegove Mise u D-duru u Hrvatskom glazbenom zavodu, potaknuli su me i, na neki čudesan način, zadužili da nešto napišem o mome subratu, kako bismo i na taj način njegovo ime otrgnuli zaboravu. Zasigurno, ono što je on napisao, aktualno je i nakon nekoliko stoljeća vremenske razlike današnjem slušatelju. Iako pripada povijesti hrvatskoga kasnoga baroka, slušaju ga i jako dobro prihvaćaju oni koji su imali mogućnost obogatiti svoje trenutke u vokalnim i instrumentalnim dionicama koje nam je ostavio naš fra Carlo Antonio.

Po rođenju, Nagli nije Hrvat, ali gotovo sav njegov opus je usko vezan za naše krajeve. Rođen je u Riminiju, na talijanskoj obali Jadrana, tako da tamo završava bogoslovne i glazbene nauke. Postaje »baccalaureus theologiae« i »magister musices« te krajem 1707. godine preuzima mjesto glavnoga

glazbenika (kapelnika) u samoj splitskoj katedrali. Živi u samostanu svetoga Frane, u kojem i danas žive franjevci konventualci. Na istom mjestu je živio i poznati Lukačić. Iako nije bio Hrvat po rođenju, Nagli 1710. prima »posinovljenje splitskoga samostana«. Postaje i gvardijanom istoga samostana te tajnikom Provincije. Ostaje trajno vezan za splitski samostan, iako kratko boravi u šibenskom samostanu. Boravi u gradu sv. Dujma sve do 1743. godine kada se preseljava u Veneciju, vršeći službu kapelnika u velikoj franjevačkoj crkvi dei Frari. U tom gradu i umire 1756. godine, ali kao osoba koja je trajno ostala vezana za splitski samostan dio svoje baštine ostavlja samostanu sv. Frane.

U glazbenom arhivu splitske katedrale sv. Duje sačuvane su tri Naglijeve skladbe – dva responzorija (naslovljena Responsorii iz 1741. i Nocturni) te Credo corale a una e due voci con l'organo. K tome splitski muzej čuva i Inno di S. Doimo iz 1740. Sve su to manje duhovne skladbe tako da iz njih nije moguće iščitati mogući skladateljev potencijal. Međutim, u pariškoj Nacionalnoj biblioteci pohranjene su njegove dvije rukopisne mise. Prva je naslovljena Messa con istrumenti a 4 concertata, a druga Messa con istrumenti a 4. Vrlo je vjerojatno da su ovi glazbeni zapisi bili dijelom »ratnoga plijena« koji je Napoleonova vojska odnijela iz naših dalmatinskih samostana. Obje su mise pisane za ansambl gudača, puhača, te soliste i četveroglasni zbor uz dionice orguljske pratnje.

Ostalo nam je sačuvano vrlo malo nota što ih je zapisao Nagli, ali i to malo nam dokazuje da je u Splitu barok bio dobro razvijen unatoč nepovoljnim uvjetima koji su bili odlika mnogih naših priobalnih gradova. Naš franjevački skladatelj nam je ujedno i pokazatelj da je Crkva ponajviše doprinosila glazbenom životu tako da su mnogi nadareni i stvaralaštvom zaokupljeni talenti mogli doći do izražaja. Carlo Antonio Nagli je dokaz da je fra Ivan Lukačić imao dostojne nasljednike početkom 18. stoljeća, tako što je sam nastavio tradiciju velikih glazbenika iz Reda franjevaca konventualaca dajući svoj originalan i, u mnogo toga, jedinstven stil.

fra Milan Gelo

STVORITI SLOGAN KAPITULA

Generalna kurija poziva svu braću Reda, koja to žele i znaju, da pokušaju izraditi prikladno geslo (slogan) koje bi najzgodnije (tekstualno i grafički) izrazilo svrhu i vrijeme održavanja Redovita generalnog kapitula 2013. Svaki prijedlog i ideja bit će dobrodošli. Zainteresirana braća svoje ponude mogu što prije dostaviti na e-mail adresu fra Miljenka Hontića, generalnog asistenta CEC-a.

GLAZBENI PRVIJENAC FRA MILANA GELE

Naš donedavni novak, fra Milan Gelo, nešto prije dovršetka godine novicijata u Asizu, skladao je i objavio novi napjev poznate marijanske antifone TOTA PULCHRA. Ukusno opremljena tiskana skladba (s notama za glas i pratnju) nosi podnaslov: Antifona ad una voce con accompagnamento d'organo. Fra Milan je ovaj svoj glazbeni prvijenac objavio uz pomoć kolege iz novicijata, fra Andrea Beato, i uz stručnu suradnju glazbenika i kapelnika fra Giuseppe Magrino. U kratkoj posveti na kraju izdanja ističe se kako je ovo »za nas povod velike sreće, ne samo zbog zadovoljstva da je do toga došlo, već ponajprije radi Nje, kojoj je u počast ovo ostvareno«.

NOVI BROJ VOX MINORUM

Ustrajnost naših odgajnika (sjemeništara, postulanata, novaka i klerika) potvrđuje se i u neprekinutom nizu objavljivanja glasila naših odgojnih ustanova, koje nosi već prepoznatljiv naslov VOX MINORUM. Ovo je peti broj u pet godina. Ima 52 stranice. Zahvaljujući grafičkoj obradi »Veritasa« i izdavačkom umijeću tiskare »Denona«, list zaista djeluje privlačivo. U njemu surađuju svi naši mlađi. Glasilo toplo preporučamo svoj braći u Provinciji, a i izvan nje. Otvoren je svima.

prisjećanja

PETOGODIŠNJICA SMRTI FRA CELESTINA TOMIĆA

U povodu pete obljetnice smrti o. Celestina, na Svetom Duhu priređen je cjelodnevni znanstveni skup, o kojemu je poprilično izvještavao vjerski tisak, posebno »Glas Koncila«, koji je događaju posvetio cijelu veliku stranicu. Prenosimo dio izvještaja iz katoličkih medija:

Znanstveni skup u povodu 5. obljetnice smrti dr. fra Celestina Tomića održan je u subotu 12. studenoga 2011. u Dvorani sv. Franje samostana franjevac konventualaca na Svetom Duhu u Zagrebu. Organizatori su bili Hrvatska provincija sv. Jeronima franjevac konventualaca, čiji je član bio i fra Celestin Tomić, Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu te Biblijski institut KBF-a Sveučilišta u Zagrebu.

U ime organizatora i domaćina skup je otvorio provincijalni ministar Ljudevit Maračić, istaknuvši značajnu ulogu fra Celestina – skromnoga, jednostavnoga, blagoga, dobrog i nadasve pobožnog čovjeka, koji je dugo godina obavljao službu odgojitelja u svojoj redovničkoj zajednici. Fra Celestin je bio profesor, plodni pisac skoro pedeset naslova knjiga i brojnih znanstvenih članaka i priloga za razne katoličke časopise. U ime Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu skup je pozdravio dr. fra Ivan Karlič.

Uslijedilo je dvanaest predavanja uvaženih znanstvenika teologa iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Italije. Uvodno predavanje održao je dr. fra Tomislav Mrkonjić, koji je prikazao biobibliografiju dr. fra Celestina Tomića. Nekoliko predavanja zatim bilo je usredotočeno na fra Celestinova djela. Dr. fra Anto Popović govorio je o »Doprinosu dr. Celestina Tomića egzegetskom istraživanju biblijske prapovijesti« prema Knjizi Postanka (1-11), osvrst na Tomićeve udžbenike Opći uvod u Sveto pismo i Posebni uvod u Stari zavjet dao je dr. Nikola Hohnjec, dok je dr. fra Božo Lujčić istaknuo neka obilježja hermeneutskog pristupa u shvaćanju i izlaganju Svetog pisma u djelima Celestina

Tomića. Zanimljivo predavanje održao je dr. Dario Tokić na temu »Isus iz Nazareta pape Benedikta XVI. i dr. fra Celestina Tomića«, uspoređujući dva djela dvojice teologa istoga naslova.

Drugi dio predavanja obuhvatile su teme po izboru predavača, a koje nisu imale izravnu vezu s fra Celestinom i njegovim djelom. O monoteizmu u Izraelu govorio je dr. Karlo Višaticki, o važnosti, mjestu i teološkom značenju Psalama u kanonu Svetoga pisma govorio je dr. fra Ivan Dugandžić.

Dr. Niko Bilić održao je predavanje »Tri kralja u Starom zavjetu, Biblijski pogled na Jošafata, Eze-kiju i Jošiju«, a dr. fra Mario Cifrak »Vijest anđeoskog zbora (Lk 2,14)«. Dr. Mato Zovkić predstavio je »Lukin prikaz Isusova umiranja na križu (Lk 23, 33-49)«, a dr. fra Marijan Vugdelija govorio je o preljubu u srcu, prema Mt 5, 27-30.

Posljednje predavanje održao je dr. Juraj Bate-lja, iznoseći doprinos fra Celestina Tomića proglašenju blaženim kardinala Alojzija Stepinca. Svi radovi predstavljeni tijekom jednodnevnoga znanstvenoga skupa bit će sabrani u zborniku radova i dogodine objavljeni.

Skup je zaključen predstavljanjem fra Celestinove knjige »Otkrivenje«, koju je, uz prigodni glazbeni program, predstavio prof. dr. Adalbert Rebić. Knjiga je prvi put objavljena godine 1997., a ovo je obnovljeno i prigodno izdanje, uz predgovor franjevca i fra Celestinova kolege dr. fra Bonaventure Dude. Nakon toga u crkvi Sv. Antuna misu zadušnicu predslavio je zagrebački pomoćni biskup Ivan Šaško. (ika / gk)

Uvodno slovo fra Ljudevita Maračića

Peta je već godina kako nas je napustio, tiho, nečujno, kao što je skrovito živio i skromno djelovao. I ovdje smo se okupili da mu izrazimo poštovanje i zahvalnost. I oni kojima je po službi bio blizak i odgovoran, i oni koji su po struci s njime bili povezani. Hvala svima na nazočnosti i suradnji u ovome znanstvenom skupu koji organizira matična mu Hrvatska provincija franjevac konventualaca i njegov Bogoslovni fakultet, uz koji je bio povezan četrdesetak godina.

Nije baš lako, ni sada s petogodišnjega vremenskog odmaka od njegova odlaska, o čovjeku koji je obilježio formativnu etapu mnoge braće matične Provincije, koji je u obrazovnom procesu mnogima utisnuo ljubav prema Svetoj knjizi, koji je godinama bio marljiv i nenametljiv suradnik u vjerskom tisku, teško je o tom čovjeku govoriti a da ne bude patetike koje se on najviše klonio. Bio je doista skroman, jednostavan, blag, dobar, pobožan čovjek, biblijski prerečeno: bio je pravednik. Ne bih želio da se to shvati kao kanoniziranje nakon smrti, kada proces obično ni ne smije početi prije pete godine prijelaza. To je uostalom uvjerenje koje dijele mnogi od onih koji su poznavali o. Celestina.

Bio je ponajprije odgojitelj mnogim naraštajima mlade subraće svoje Provincije. Potkovan u tradicionalnoj, ponešto konzervativnoj praksi pedagogike, koju je sam upio i prošao u Vječnome Gradu, svoje odgajaničke i ostale koji su mu bili povjereni pokušavao je i nastojao očuvati od bure koja je znala pomesti i isprazniti neka sjemeništa i bogoslovije nakon prvih pokoncilskih bura. Gorku istinu klasike, koja je podsjećala: »Quem dii ode-runt, paedagogum fecerunt«, osjetio je nesumnjivo u svojem odgojiteljskom iskustvu i o. Celestin, pa kad je spoznao da vrijeme traži neke nove prilagodbe na koje sam nije bio dovoljno pripremljen, tiho se povukao i brige prepustio mlađim snagama, a svoju je pažnju sada još više smio usmjeriti prema velikoj ljubavi: biblijskoj riječi i poruci.

Bio je profesor biblijskih znanosti. Poput većine svojih predšasnika, koje naše starije generacije dobro pamte, prenosio je ljubav, čak i strast prema Svetoj knjizi. »Rabi«, kako smo ga odmila voljeli zvati, a on se tome nije baš opirao, neumorno je sadio sjeme tamo gdje je ubrzo počelo nicati zr-

nje. Mnogi naraštaji pamte ga po blagosti, čak i sramežljivosti, kojom je zakrivao svoj pogled pred studentom na ispitu da ne vidi njegovu nelagodu. Takav postupak mnogima je više koristio nego nepopustljiva strogoća, koja obično ni ne resi biblijske stručnjake, bar ne one koje pamte moji i nešto mlađi naraštaji (Oberški, Lach, Duda, Fućak). Naš »rabi« tome je ostao vjeran sve do umirovljenja, sve do odlaska s teoloških učilišta.

Konačno, o. Celestin bio je pisac i suradnik u mnogim listovima i časopisima, ponajvećma u mjesečniku koji godinama izdaje njegova matična Hrvatska provincija franjevac konventualaca, Glasniku sv. Antuna, poznatijem pod nazivom Veritas. Oni koji su kao odgovorni djelatnici bili zaduženi za taj tisak, pamte ga opet kao tihoga, neumornoga, pedantnoga i skromnog pisca i suradnika. Četrdesetak godina suradnje u Veritasu i isto toliko, čak i više, objavljenih knjiga koje su pratile i slijedile njegovo pisanje, potvrda su i trajno svjedočanstvo vjernosti i ustrajnosti o. Celestina u vjerskom tisku. Zahvaljujući njegovu trudu i zalaganju, popularizacija Biblije na stranicama ovog mjesečnika, ali i drugdje, nije nikad jenjavala. Stalna i neprekidna suradnja dobivala je čak i nove uzlete uvođenjem stalnih rubrika i iz Staroga i iz Novog saveza, gdje je o. Celestin iz Povijesti spasenja iznosio »i novo i staro«. Na taj način nudio je, a to čini i sada preko svojih djela, izvor vode da utaže duhovnu žeđ, da što bolje upoznaju Svetu knjigu i još više zavole njezine stranice.

Moglo bi se nabrajati i dalje, kao što je uloga o. Celestina u kauzi beatifikacije bl. Alojzija Stepinca, no i to je, mislim, dovoljno. A na nama ostaje dužnost zahvale za njegov plodan život, istrošen ponajvećma u službi Riječi, osjećaj ponosa što smo dio svojeg života mogli vezati i provesti uz toga pravednika, koji nam se sada sigurno poma-lu i smiješka nad ovim što mu sada spremamo a što mu iz tih perspektiva čini jamačno suvišnim i nepotrebnim, ali nam zasigurno ne zamjerava što smo se ovdje okupili i sabrali, o petoj obljetnici njegova prijelaza k Ocu, da se još jednom prisjetimo bar dijela njegova rada i truda.

Pozdravljam sve sudionike ovoga skupa, zahvaljujem svima koji na bilo koji način svojom suradnjom pridonose njegovu uspjehu te želim Božji blagoslov nad ovim djelom.

FRANJO ASIŠKI PROPOVJEDNIK

(predavanje održano na Danima trajne formacije)

Danas je kod mnogih propovjednika navještaj Evanđelja, Radosne vijesti u krizi. Oni osjećaju svoju nemoć u prenošenju riječi Božje ljudima, koji ih slušaju kao da ih ne slušaju i ne čuju. Slušatelji se ne osjećaju zahvaćenima Božjom riječju, odnosno tumačenjem te riječi kroz propovijed. Mnogi propovjednici ne znaju ući u probleme ljudi, ne prepoznaju znakove vremena, pa tako ne mogu posijati, zasaditi Božju riječ kod ljudi. I danas ima dobrih govornika kod naviještanja Radosne vijesti, ali nema mnogo propovjednika, navještitelja Božje riječi, koja bi zahvaćala ljudsko srce i dušu, vodila ih k obraćenju, k Bogu, Isusu Kristu. Potrebni su nam uzori, koji će nas poučiti, kako danas plodonosno naviještati Božju riječ ljudima. Sveci su sigurno u tome uzori. U ovom skromnom radu želim se malo zaustaviti na Franji Asiškemu kao propovjedniku. On se znao u svojim propovijedima približiti ljudima svog vremena. Pozivao je ljude na obraćenje. I ljudi su se obraćali od svoga zla života na dobro, na ljubav prema Bogu i ljudima.

Ovdje ćemo najprije nastojati vidjeti, što Franjo govori o propovjednicima, pa i propovijedima u Pravilu i drugim svojim spisima; zatim što Toma Čelanski i Bonaventura pišu o Franji kao propovjedniku; o snazi i odvažnosti Franjinih riječi; o Franji koji poziva na pokoru i obraćenje; o tome kako Franjo propovijeda nerazumnim stvorenjima, a posebno pticama. Ispuštam mnogo toga, kao o mjestima gdje je sve Franjo propovijedao, te učinke tih propovijedi. Nastojat ću izbjegavati zabrane koje se tiču propovijedanja, jer danas nisu više aktualne.

1. Pravilo Manje braće i još neki Franjini spisi o propovjednicima

Potvrđeno Pravilo Reda manje braće donosi o propovjednicima: »Opominjem i upozoravam istu braću da u propovijedima koje obavljaju budu

prokušane i čiste njihove riječi (usp. Ps 11,7; 17,31) na korist i izgrađivanje naroda, dok im govore o opaćinama i krepostima, o kazni i slavi, kratkim govorom, jer je Gospodin na zemlji kratko govorio« (usp. Rim 9,28 Vulg.) (pog. IX.).

Papa Inocent III. dao je kod usmenog odobrenja Pravila dozvolu svoj braći da propovijedaju »pokorničke propovijedi«, kao što su to činili članovi i drugih crkvenih pokreta Franjina vremena¹. Postojale su i »doktrinarne propovijedi«, koje su tumačile vjeru, a bile su rezervirane biskupima i svećenicima koji su za to bili osposobljeni, a biskupi im dali dozvolu. Franjo traži od propovjednika, da njihove riječi budu prokušane i čiste, da budu na korist i izgrađivanje naroda. Propovjednici trebaju ljudima govoriti o opaćinama i krepostima, o kazni i slavi. Kratkoća ili dužina propovijedi relativan je pojam. Nekada su propovijedi bile duže nego danas, pa tadašnja kratka propovijed mogla bi za današnje pojmove biti duga. Prema Franjinom Pismu kustodima u svakoj propovijedi treba »opominjati narod na pokoru« i da se »nitko ne može spasiti osim koji prima presveto tijelo i krv Gospodinovu« (1 Pku 6). Kad Franjo govori o nužnosti primanja tijela i krvi Kristove za spasenje, onda ima pred očima Isusove riječi: »Tko jede tijelo moje i pije krv moju, ima život vječni« (Iv 6, 54). Pokora kod Franje ima šire, biblijsko značenje, a to je obraćenje, metanoia.

Franjo piše o propovjednicima i u Nepotvrđenom pravilu. On želi da sva braća propovijedaju »djelima« (NPr XVII, 3; 2 Fragm 27), životom, primjerom, »ponašanjem« (1 Fragm 41). Franjo traži i od propovjednika, da se »nastoje u svemu poniziti, da se ne hvastaju, da ne uživaju u sebi, da se iznutra ne uzohole zbog dobrih riječi i djela, čak zbog nikakvog dobra što ga Bog katkada govori i

¹ Usp. RAZNI AUTORI, Introduzione alla Regola Francescana, Milano 1969., str.185-186.

čini ili izvršava u njima ili po njima, kao što kaže Gospodin: Ali ne radujte se što vam se duhovi pokoravaju (Lk 10, 20). I dobro znajmo da ništa osim mana i grijeha nije naše.» (NPr XVII, 5-7).

U Pismu kustodima Franjo poziva propovjednike, da naviještaju i propovijedaju »slavu Gospodina Boga« svim narodima, tako da sav narod po cijelom svijetu uvijek, »svaki sat i kad zvona zvone ... svemogućem Bogu govori pohvale i zahvaljivanja« (1Pku 8). Ovo što je Franjo napisao doista se i događa po svem svijetu. Dakle, dužnost propovjednika je ogromna: poticati Božji narod na slavljenje Boga kroz pohvale i zahvaljivanja. I na koncu Franjo obećava Božji i svoj blagoslov i onima koji budu propovijedali ono što je on u ovom pismu zapisao (1Pku 9).

Ima stvari, koje mogu »s blagoslovom Božjim naviještati sva braća«, dakle ne samo propovjednici. Tome je posvećeno 21. poglavlje Nepotvrđenog pravila. Braća mogu naviještati ovo što slijedi ili sličnim riječima: »Bojte se i častite, blagoslivljajte i zahvaljujte (1Sol 5,18 i klanjajte se Gospodinu Bogu svemogućem u trojstvu i jedinstvu, Ocu i Sinu i Duhu Svetomu, stvoritelju svega. Obratite se (Mt 3, 2); donosite plodove dostojne obraćenja (Lk 3, 8); jer brzo ćemo umrijeti; dajte i dat će vam se (Lk 6, 38); praštajte i oprost će vam se (Lk 6, 37). I: Ako li vi ne otpustite ljudima njihove grijehove, Gospodin neće otpustiti vaše grijehove (Mk 11, 25); ispovijedajte sve svoje grijehove (usp. Jak 5, 16). Blago onima koji umiru u pokori, jer će biti u kraljevstvu nebeskom. Teško onima koji ne umiru u pokori, jer će biti djeca đavolska (1 Iv 3, 10), jer čine njegova djela (usp. Iv 6, 41). I ići će u oganj vječni (Mt 18, 8; 25, 41). Čuvajte se i suzdržavajte se od svakoga zla i ustrajte dokraja u dobru« (NPr XXI, 1-9). Ovo, dakle, smiju naviještati, propovijedati sva braća kadgod im se svidi i među svim ljudima.

Franjo piše u 12. poglavlju odobrenog Pravila i u 16. poglavlju Nepotvrđenog Pravila o braći koja idu među Saracene i druge nevjernike. U Potvrđenom pravilu ne piše ništa o propovijedanju Saracenima i drugim nevjernicima, dok u Nepotvrđenom pravilu piše. Naime, braća mogu među nevjernicima djelovati na dva načina. »Jedan je način da se ne svađaju i ne prepiru, nego da se pokoravaju svakoj ljudskoj ustanovi (1Pt 2,13) i priznaju da su kršćani. Drugi je način da, kad upoznaju da

se to Bogu sviđa, naviještaju riječ Božju, da vjeruju u svemogućega Boga Oca i Sina i Duha Svetoga, stvoritelja svega, i Sina otkupitelja i spasitelja, i da se krste i postanu kršćani« (NPr 16,6-7). Još Nepotvrđeno pravilo dodaje: »To i ostalo što se svidi Gospodinu mogu govoriti njima i drugima« (NPr 16. 8).

2. Neke oznake Franje kao propovjednika

Toma Čelanski piše o načinu i vrijednosti Franjinih propovijedi: »Kad je vrlo često mnogim tisućama ljudi propovijedao riječ Božju, bijaše tako siguran kao da razgovara s pouzdanim drugom. Veliko je mnoštvo naroda promatrao kao jednoga čovjeka i jednom jedincatom čovjeku bi najzauzetije propovijedao kao i mnoštvu. Čistoća srca mu je davala sigurnost u govoru. Divno i nečuveno je govorio svima, a da nije prije razmišljao. Ako bi kada prije govora najprije razmatrao, kad bi se narod skupio, nije se više sjećao onoga o čemu je razmatrao ... U takvom bi slučaju bez ikakva negodovanja priznao narodu da je prethodno mnogo razmatrao, ali se toga baš ništa ne može sjetiti. Tada bi se najednom ispunio takvom rječitošću da bi se slušateljstvo divilo. Gdjekada nije znao ništa reći. U tom bi slučaju samo blagoslovio narod i otpustio ga. To su mu bile najuspješnije propovijedi« (1Čel 72). Očito Franjo je bio karizmatična osoba, Duh Božji ga je nadahnjivao dok je govorio. Za njega vrijede one Kristove riječi: »Jer će vam se onoga časa dati što trebate da govorite. Jer nećete govoriti vi, nego će Duh Oca vašega govoriti preko vas« (Mt 10, 19-20).

Kad bi današnji redovnici i svećenici imali Franjinu vjeru i čistoću srca, možda bi mogli kao i Franjo propovijedati. A ovako, preostaje im temeljita priprava za propovijed popraćena razmatranjem i molitvom.

Toma Čelanski piše da se Franjo znao prilagoditi u propovijedima neukima i učenim ljudima. Neukima je propovijedao služeći se jednostavnim prispodobama, a duhovnima i sposobnijima govorio je živahno i duboko. Ono što je bilo vrlo teško, »neizrecivo«, objasnio bi vrlo kratko. »Vatrenim kretnjama i izrazom lica sve je slušatelje uzdizao do nebeskih stvari«. Franjo nije upotrebljavao filozofske distinkcije, a svoje govore nije sređivao. »Njegovu je glasu davala snagu prava snaga i mudrost, a to je Krist« (2Čel 107).

Kakav treba biti propovjednik? Franjo je govorio »Propovjednik najprije mora u samotnoj molitvi crpsti ono što će poslije iznositi u govorima. Prije nego što će izgovarati hladne riječi izvana, mora biti topao iznutra. Rekao je da je to časna služba i svi treba da poštuju one koji je izvršavaju. Reče: 'oni su život tijela, oni se bore protiv đavla, oni su svjetiljka svijeta« (2Čel 163). Franjo je sažalijevao propovjednike, koji se hvale da su svojim propovijedima obratili ljude. On to obraćenje ljudi pripisuje molitvama svoje braće (2Čel 164). I Bonaventura donosi, da je Franjo govorio kako treba žaliti propovjednika koji nema prave pobožnosti, »bilo da u propovijedi ne ide za spasom duša nego za vlastitom slavom, bilo da grješnim životom ruši ono što istinskom naukom izgrađuje«. Bolji je jednostavan i nerječit brat, koji dobrim primjerom potiče druge na dobro, nego takav propovjednik (1Bon 8, 2).

Franjo je znao da bez molitve, kontemplacije ne može naviještati Božju riječ. Bio je u tome vrlo razborit. Jedan dio vremena poklanjao je drugima, izlazio bi ususret potrebama spašavanja drugih, a potom bi »napuštao mnoštvo, koje ga je smetalo« i tražio je samoću, »da bi se što slobodnije bavio Gospodinom«, posvetio bi se »smirenim zanosima kontemplacije« (1Bon 13, 1).

Franjo želi da braća budu ponizna, sveta i puna poštovanja prema prelatima. I ne želi propovijedati protiv volje biskupa. Neka su se braća tužila, da im biskupi ne dopuštaju propovijedati, pa su Franji govorila da bi bilo dobro dobiti od pape povlasticu za propovijedanje i da bi to bilo korisno za spasenje duša. A Franjo im je odgovorio: »Vi mala braćo, ne poznate volju Božju i ne dopuštate mi da obratim cijeli svijet kao što to Bog hoće. Hoću, naime, najprije poniznošću i poštovanjem obratiti prelate, a kad oni vide naš sveti život i poštovanje prema njima, molit će vas da propovijedate i obraćate narod. Privući će vam ga bolje nego povlastice koje želite i koje će vas dovesti do oholosti. Budete li slobodni od svake pohlepe i budete li poticali narod da Crkvi prizna njezina prava, molit će vas da ispovijedate narod. Zato se ne trebate brinuti, jer ako se obrate, lako će naći ispovjednika.« Franjo ne želi nikakve povlastice, osim da svima iskazuje poštovanje i da po poslušnosti svetom Pravilu sve obrati više svojim primjerom negoli riječju (AsZb 20/115).

Bonaventura je zapisao: »Napokon, sav zapaljen plamtećom snagom Kristova Duha, počeo je kao jedan drugi Ilija, biti oduševljenim pobornikom istine; počeo je neke upućivati na savršenu pravednost; a sve druge je počeo pozivati na pokoru. Njegovi govori ... bili su puni snage Duha Svetoga, bili su takvi da su prodirali u dubinu srca. I stoga su probuđivali snažno divljenje kod slušatelja, a svladavali su svojom snagom i učinkovitošću i pamet tvrdokornih« (2Bon 2, 2).

Bonaventura još piše: »Budući da je najprije pokazivao djelom ono na što je govorom poticao druge, nije se plašio prigovora, nego je istinu propovijedao najodlučnije. Nije umio poljepšati ničije grijehe, nego ih je kudilo, a nije ispričavao ni život grešnika, nego ga je gađao ostrim prijekorom. Istom je odvažnošću duha govorio velikašima kao i pučanima, s jednakom je srdačnošću govorio nekolicini kao i velikome mnoštvu. Ljudi su svake dobi i obojega spola htjeli ne samo da vide, nego i da čuju novoga čovjeka koga je nebo dalo svijetu. Kad je prolazio različitim krajevima, vatreno je propovijedao evanđelje, a Gospodin surađivao i utvrđivao riječ popratnim znakovima.² Propovjednik je Franjo snagom njegova imena izgonio đavle, liječio bolesne i, štoviše, snagom je svoga govora smekšavao okorjela srca na obraćenje. Istovremeno je vraćao zdravlje i tjelesima i dušama« (1Bon 12, 8).

Asiški zbornik svjedoči da je Franjo rekao: »Ima ih mnogo koji sve svoje nastojanje i mar danju i noću ulažu u stjecanje znanja, a napuštaju svoje sveto znanje i molitvu« (AsZb 103). Ovdje Franjo poziva propovjednike na stjecanje svetog znanja to jest na poznavanje Svetog pisma, i na molitvu.

3. Franjo poziva na pokoru, obraćenje

Toma Čelanski piše: »Franjo (je) obilazio gradove i gradiće navješćujući kraljevstvo Božje. Nije to činio 'uvjerljivim riječima ljudske mudrosti, nego naukom i snagom Duha' (1Kor 2, 4). Propovijedao je mir, naučavao je o spasenju i pokori za obraćenje grijeha. Snagom apostolskog ovlaštenja, koje mu je dano, u svemu je odlučno postupao. Nije se služio laskanjem, ni zavodljivim umiljavanjem. Nije znao gladiti grijeha pojedinaca, nego je u njih zabadao. Grješnički život nije zaštićivao, nego je ostrim karanjem po njemu lupao. I sam je bio uvjeren o ono-

² Dj 4,7

me na što je riječima upućivao druge. Nije se bojao kudioca. Istinu je iznosio najodlučnije da su se i najučeniji ljudi, koji su uživali slavu i ugled, divili njegovim govorima. Zbog spasonosna straha oni su se plašili njegove nazočnosti. Trčali su muševci, trčale žene, žurili se klerici, hitali su redovnici da vide i čuju čovjeka Božjeg koji im se pričinja kao čovjek s drugog svijeta. Ljudi svake dobi i obaju spolova grnuli su da vide neobične stvari što ih je Gospodin u posljednje doba po svom služi izvodio u svijetu» (1Cel 36). Čovjek ima dojam kao da čita o propovijedima svetih otaca.

O Franjinim opširnijim i dotjeranijim propovijedima piše Legenda trojice drugova: »Otkada je blaženi Franjo obilazio gradove i sela i počeo opširnije i dotjeranije propovijedati ...« (TD 54). To bi moglo značiti, da njegove propovijedi prije obilaženja gradova i sela nisu bile tako opširne i dotjerane kao ono na početku propovijedanja.

I papa Grgur IX. piše u svojoj buli »Mira circa nos«³ o Franjo kao propovjedniku: »Jakim prijekorima rušio je one koji su bili okorjeli u zlu po svojim teškim grijesima« (FF 2724).

Prije propovijedi Franjo je zazvao na prisutne mir: »Gospodin vam dao mir!« Mir je naviještao i muškarcima i ženama, naviještao ga je i onima pokraj kojih bi on prolazio koji su mu dolazili ususret (1Cel 23; 1Bon, Prolog; LegTd 26).

Franjo je propovijedao po raznim talijanskim gradovima. Ovdje donosimo nešto od njegove propovijedi na Ponočki u Grecciu 1223. godine: »Propovijeda okupljenom narodu. Njegove riječi o rođenju siromašnoga kralja u malom gradu Betlehemu teku poput meda. A često je, kad je htio izgovoriti presveto ime ISUS, govorio silnim žarom. Nazivao ga je Betlehenskim Djetetom, a ime BETLEHEM je izgovarao poput ovce koja bleji. Usta su mu bila ispunjena glasom, ali još više slatkim osjećajima. Kad bi spominjao Betlehensko Djetetce ili izgovarao ime ISUS, sve bi obilizivao usne, jer je sretnim nepcem kušao i gutao slatkoću ove riječi« (1Cel 86).

Arhiđakon Toma Splićanin zabilježio je Franjinu propovijed u Bolonji godine 1222. Ovdje donosimo cijeli Tomin zapis zbog ljepote izričaja:

³ »Mira circa nos« je bula kanonizacije sv. Franje, koju je papa Grgur IX. objavio tri dana poslije ove kanonizacije.

»Iste godine (1222.) na dan Uznesenja Bogorodice, dok sam bio u Bolonji radi školovanja, vidio sam sv. Franju kad je propovijedao na trgu pred općinskom zgradom, kamo se skupio skoro čitav grad. A početak njegova govora bio je ovakav: Anđeli, ljudi i đavli. O tim trima razumnim dusima govorio je tako dobro i razložno, da je govor toga neukog čovjeka ne malo zadivio mnoge učene osobe koje su bile prisutne. A nije slijedio način propovijedanja, nego način onoga koji drži nagovor. A sav sadržaj njegovih riječi bio je usmjeren na to da utrne neprijateljstva i pojača veze mira. Odijelo mu je bilo neuredno, osoba prezirna, lice ružno; ali Bog je njegovim riječima dao toliku jakost, da su se pomirile mnoge obitelji plemića, među kojima se strašan bijes starih neprijateljstava opio prolijevanjem mnoge krvi. A poštovanje i povjerenje ljudi u njega bilo je tako veliko da su se muškarci i žene u skupinama bacali na njega nastojeći da se dotaknu barem ruba njegova odijela ili da uzmognu odnijeti što god od njegovih krpa«⁴. Divan je i dragocjen ovaj izvještaj Tome arhiđakona, povjesničara. Kako Bog bira za svoju službu priproste i jednostavne ljude, koji mu se potpuno predaju! Franjino odijelo je bilo neuredno, lice ružno, osoba prezirna. A Bog je dao takvu snagu njegovim jednostavnim riječima, da je pomirio tolike plemićke obitelji, koje su bile posvađane do prolijevanja krvi. Toma nije zapisao potanje sadržaj propovijedi nego samo naslov i da je o »razumnim dusima govorio dobro i razložno«. Tu doznajemo i za Franjin način propovijedanja: nisu tu bile propovijedi u klasičnom smislu nego nagovori. Ali snažni nagovori prožeti Božjim duhom. Ovaj »nagovor« u Bolonji bio je tako snažan, da su mu se divile mnoge učene osobe.

Ima više izvještaja o Franjinom boravku u Siriji i propovijedanju pred sultanom. Toma Čelanski izvještava: »U trinaestoj godini svog obraćenja⁵ pošao je u Siriju. Kako se između kršćana i pogana vodio žestok i okrutan rat, uzeo je sa sobom pratioca⁶ i nije se plašio pojaviti pred licem saracenskog sultana Melek-el-Kamelom⁷. – Ali tko bi bio ka-

⁴ *Franjo među Hrvatima*, Zagreb 1978., str. 38. usp. FF 2252.

⁵ Franjo se obratio 1206. godine i zato se ovaj događaj zblio 1219. godine.

⁶ Pratiocu je, prema Bonaventuri (LM 9, 8), bilo ime Iluminat.

⁷ Saraceni (od arapske riječi: šarkim = istočnjaci) –

dar ispriповјediti s kakvom srčanošću je pred njim stajao, s kolikom snagom duha mu je govorio, s kakvom rječitошću i pouzdanjem je odgovarao onima koji su napadali kršćanski zakon?» (1Čel 57).

4. Franjo propovijeda nerazumnim stvorenjima a posebno pticama

Toma Čelanski donosi: »Kad bi pronašao obilje cvjetova tako im je propovijedao i pozivao ih da hvale Gospodina kao da su razumni. Tako je netaknutom čistoćom opominjao na božansku ljubav i poticao na radosnu podložnost: usjeve i vinograde, kamenje, šume, i svu ljepotu polja, vodene izvore i zelenilo vrtova, zemlju i vatru, zrak i vjetar« (1Čel 81).

Franjo je propovijedao i pticama. Toma Čelanski donosi, da je Franjo s drugovima putovao Spoletskom dolinom. Kad je stigao do nekog mjesta nedaleko do Mevanije⁸, gdje se skupilo veliko mnoštvo raznovrsnih ptica: golubova, malih vrana, čavki itd. Kad je Franjo opazio ptice, otrčao je k njima, a pratioce ostavio na putu. Kad im se približio, ptice nisu bježale nego ga čekale. Franjo ih je pozdravio na uobičajen način. Silno se začudio da ptice nisu odletjele. Tome se i obradovao, pa ponizno zamolio ptice da poslušaju riječ Božju. Rekao im je među ostalim: »Sestre moje ptice, mnogo morate hvaliti svoga Stvoritelja i uvijek ga ljubiti. Zaodjenuo vas je perjem, dao vam krila za let i sve ostalo što vam je potrebno. Bog vas je među stvorenjima učinio plemenitim i odredio da boravite u čistom zraku. Premda ne sijete niti žanjete, ipak vas on, a da se ništa ne brinete, zaštićuje i upravlja« (1Čel 58).

tako su svojevrjemenom u Španjolskoj zvali Arape, a u vrijeme križarskih ratova tim su imenom općenito nazivani muslimani. – Bio je to egipatski sultan Melek-el-Kamel (1218.-1238.). Kršćanska križarska vojska je od 9. svibnja 1218. opsjedala Damietu. Nakon promjenljive ratne sreće Saraceni su ondje 29. kolovoza 1219. hametice pobijedili kršćansku vojsku. Nakon toga su vođeni mirovni pregovori, dok 26. rujna 1219. nije ponovo planuo oružani sukob. U tom razdoblju mirovanja Franjo je uspio prijeći u saracenski tabor. Za ovo usp. TOMA ČELANSKI, *Životopis i čudesa sv. Franje Asiškog*, Zagreb 1977., str. 30., bilj. 24.

⁸ Nekada se to mjesto zvalo Mevania, a danas se zove Bevagna. Prema predaji događaj se zbio između Bevagne i Cannare, nedaleko od Asiza.

O tome da je Franjo propovijedao pticama ima jako mnogo autora. Tako Bonaventura: 1Bon 12, 3 i 4; 2Bon 5, 6; Rogerus de Wendover⁹ i Matthaeus Paris¹⁰, Richerius Senonensis (usp. FF 2307) i Danska kronika (usp. FF 2313).

Kako razumjeti Franjine propovijedi nerazumnim stvorenjima i pticama, te vladanje ptica za vrijeme Franjinih propovijedi? Je li Franjo znao da ptice nemaju razuma i da ne mogu spoznati svoga Stvoritelja i da ga stoga ne mogu ni slaviti ni zahvaljivati mu? A kako razumjeti u Svetom pismu poziv neživim stvorenjima triju mladića (Hananije, Mišaela i Azarije) usred užarene peći da slave Boga? (Dn 3, 57-88). Jesu li to sve puste tlapnje? Sigurno je nevjerojatno reći, da na neki nama nepoznat način i neživa i nerazumna stvorenja mogu Bogu davati slavu i hvalu! Vjerojatnije je reći da je posrijedi zanos i želja ljudi koji svom svojom dušom slave Boga, pa žele da to čine i nerazumna i neživa Božja stvorenja! Ili je jednostavno riječ o čovjeku, koji želi davati Bogu slavu i hvalu i u ime neživih i nerazumnih bića! Možda se Franjo po svojoj nedužnosti i ljubavi prema Bogu i svim stvorenjima, koja je nazivao braćom i sestrama, toliko približio praiskonskom čovjeku prije pada u istočni grijeh, da su to i nerazumna stvorenja, poput ptica, »prepoznala« i osjećala, pa se prema njemu tako prijeljski i vladala?!

Zaključne misli

Iz svega ovoga je vidljivo, da je Franjo Asiški imao velik uspjeh kod naviještanja Božje riječi. Ljudi su se obraćali od svoga zla puta i života te išli Božjim putem. U mnoge gradove donosio je mir, izmirivao do krvi zavađene plemićke obitelji i druge ljude. Franjo je dobro poznao znakove svoga vremena, a glavni znakovi su bili: udaljenost ljudi od Boga zbog bogatstva, vlasti i slave, te potreba da se ponovo vrte svome Bogu. Pozivao je sve ljude, razumna i nerazumna stvorenja, čak i neživa stvorenja da slave i hvale Boga, svoga Stvoritelja kao svoga Oca. Sva stvorenja nazivao je svojom braćom i sestrama, jer je svima isti Stvoritelj, Bog

⁹ ROGERUS DE WENDOVER, *Chronica ili Flores Historiarum*; za ovo usp. FF (1978) 2278, bilj. (1), str. 1947.

¹⁰ MATTHAEUS PARIS, *Chronica maiora*; za ovo usp. FF (1978) 2280, bilj. (2), str. 1948. M. Paris je bio benediktinac.

Otac. Pokušao je obratiti i sultana u Siriji. To mu nije pošlo za rukom, pa ni uz želju da dadne svoj život za vjeru. No uspio je uspostaviti neku vrst prijateljstva s muslimanskim svijetom, tako da su njegova braća kroz kasnija stoljeća uspijevala biti čuvarima svetih mjesta u Palestini.

Zašto je Franjo imao takav uspjeh u propovijedanju, naviještanju Božje riječi? Prije svega Franjo je svojim životom svjedočio ono što je drugima govorio, naviještao. Iza njegovih riječi stajao je njegov život. To je prevažno i za današnje propovjednike. Ako njihov život nije u skladu s onim što drugima propovijedaju, njihova riječ će imati malen ili nikakav uspjeh. Zatim, Franjo je govorio nadahnut Božjim duhom. Nije govorio kao što su govorili tadašnji propovjednici, koji su bili odlični govornici. On je govorio jednostavno, kao da s ljudima razgovara, ali snažno, jer je iz njega prodirao Božji Duh, snaga Duha Svetoga.

Franjo se pripremao za navještaj Božje riječi kroz povlačenje u samotna mjesta, kroz molitvu, kontemplaciju i pokoru. On sam kaže da je pomno razmatrao o onome što je trebao ljudima govoriti, ali da bi prije propovijedi zaboravio ono što je razmatrao, pa bi ljudima govorio ono što mu je Duh Sveti nadahnjivao. Tako se to dogodilo i pred papom i kardinalima. A ljude je pozivao da se odvrte o svojih mana i grijeha, da se pomire s posvađenima, da ljube Boga svom svojom dušom, da pomažu drugima. A molitva i pokora su potrebne i današnjim propovjednicima, ako žele da njihova riječ, navještaj urodi plodom.

Franjo i danas može biti itekako primjer, posebno svojim sljedbenicima, kako ljudima naviještati Božju riječ. Prije svega: živjeti ono što se naviješta. A potom govoriti ljudima jednostavnim jezikom, da mogu razumjeti Božju riječ i primijeniti je na svoj život. A o čemu danas ljudima govoriti? Mislim da treba govoriti manje više o istim stvarima o kojima je Franjo govorio svojim suvremenici. No ima i nekih stvari koje nisu bile aktualne u Franjino vrijeme: nevjera u Boga jako je zahvatila današnjeg čovjeka i to na bazi znanstvenog pogleda na svijet. Ljudima treba govoriti pozitivno, vrlo pozitivno o znanosti, ali otvoreno govoriti i o njenim granicama, iza kojih stoji Bog. Zatim, svijet je dobrim dijelom zahvatila seksualna revolucija, tako da mnogi današnji kršćani, a posebno mladi misle da je na tom području sve dopušteno: pred-

bračni odnosi, pobačaji, preljubi, rastave, homoseksualnost se nastoji prikazati kao prirodna stvar, homoseksualni brakovi kao nešto zakonito, eutanazija kao nešto po sebi jasno i prirodno, zadiranje u ljudsku narav kroz pokušaje kloniranja, umjetne oplodnje, itd. Današnji čovjek dobrim dijelom živi samo za ovu zemlju, a ne za kraljevstvo nebesko, za duhovne vrednote, za Boga. Čovjek se nastoji obogatiti na razne načine, pa i krađom i korupcijom velikih razmjera, ne gleda na potrebe drugih, siromašnih ljudi, koji nemaju dovoljno ni za svagdašnji kruh. A tu su i druge stvari, koje u Franjino vrijeme nisu bile prisutne: psovka, droga, kocka, itd. I danas se traže proroci, da ne kažem sveci, koji će u Božje ime govoriti ljudima, pa makar ih to stajalo trpljenja, čak i zatvora, pa i života.

DISKUSIJA

Poslije predavanja razvila se diskusija o Franji kao propovjedniku i o Franjinim propovijedima pticama. Diskusija bi se mogla svesti na sljedeće: Neki su bili mišljenja da Franjo zapravo i nije bio dobar propovjednik, jer se nije pripremao za propovijed, odnosno pripremao se ali je prije propovijedi svu tu pripremu zaboravio, pa je govorio »napamet«. Franju kao propovjednika trebalo bi demistificirati, dapače reći da je bilo neispravno povijesno prikazivanje Franje kao dobrog propovjednika. A da se i ne govori o »pričama« Franjinih propovijedi pticama.

Što na to reći¹¹!

1. Franjine propovijedi. Predavač nije naišao na autore, koji bi osporavali vrijednost Franjinih propovijedi. Prvi izvori Franjinog života mnogo govore o Franji kao propovjedniku, navjestitelju Evanđelja, Radosne riječi, te o izvrsnim učincima njegovih propovijedi; već su u predavanju spomenuta dva slučaja izvanrednoga Franjina uspjeha u propovijedanju: u Bolonji (1222.), o čemu piše Toma Arhiđakon Splićanina, te »improvizirana« propovijed pred papom Honorijem III. i kardinalima. Toma Čelanski piše u pogledu ove propovijedi pred papom i kardinalima, da je Franjo »govorio iz punine srca na što ga je Duh poticao. Od njegovih riječi tresle su se planine¹², one su iz dubine srdaca

¹¹ Na ova pitanja odgovaram poslije diskusije, zasebno.

¹² Ovdje Čelano metaforički kardinale naziva planinama.

uzdisale, suzama su prale unutrašnjeg čovjeka» (2 Čel 25). Nema razloga sumnjati u istinitost Čelanovog pisanja. Očito su kardinali bili duboko dirnuti Franjinom propovijedi.

Lijepo piše odličan poznavatelj sv. Franje i franjevačke prošlosti, fra Lazar Iriarte, franjevac kapucin: »Franjo nije pripremao svoje propovijedi, no to ne znači da je improvizirao. Nema snažnije pripreme od kontemplacije velikih otajstava spasenja. Rječitost i učinkovitost svoje riječi povjeravao je 'duhu Gospodnjemu'«¹³. Isti autor piše, da na prisutne nije toliko utjecao sadržaj Franjinih govora, koliko stvarnost da se čovjek nalazi pred čistim sredstvom Riječi. Franjo nije bio siguran u sebe nego u Duha koji ga je pokretao, nije se gubio ni u najneugodnijim situacijama, kao kad je trebao deklamirati govor pred papom Honorijem III., koji mu je pripremio kardinal Hugolin¹⁴. Spominjem još jednu misao ovog autora: propovijedanje ide za tim da se postigne neposredni cilj, obraćenje onih koji slušaju¹⁵. A Franjine propovijedi su time dosta obilovale.

Augustin Gemelli piše: »Sadržaj njegove propovijedi vrlo je jednostavan; tiče se osnovnih istina: posljednjih stvari i evanđelja.... Ne priprema se; kad se priprema, gubi nit; improvizira kao što mu Duh diktira ... U svojoj improvizaciji je neodoljiv, ali ne vatrom bujice koja jedva dotiče savjest, na protiv njegove riječi prodiru u srce ljudi«¹⁶.

Paul Sabatier, jedan od najvećih poznavatelja Franjinih spisa, pa može se reći i Franjinog duha, piše: Njegove su riječi bile jednostavne, no toliko ispunjene srdačnošću, da su se svi koji su ga slušali osjećali dirnutima ... I najbriljantniji govornici s propovjedaonice rijetko dovode do obraćenja ... Ali ako neki seljak ili radnik kaže nekome koga sretne jednostavnu riječ, koja zahvaća savjest, čovjek ostaje pogođen i često osvojen. Tako su i Franjine riječi izgledale slušateljima kao vatreni mač, koji je prodirao u dubinu njihove savjesti ... Već su njegova osoba i primjer bili jedna propovijed. On je govorio samo ono što je živio, navijestao je

obraćenje, kratkoću života, nagradu u budućnosti, potrebu da se dostigne evanđeoska savršenost¹⁷.

Mislim da je suvišno dalje dokazivati veliku vrijednost Franjinih propovijedi. Da li su one i nama danas uzor? Kad bismo molili, razmatrali otajstva našega spasenja te činili pokoru kao Franjo, vjerujem da bi onda Božji duh i po nama govorio kao što je govorio po sv. Franji. Budući da smo u ovome daleko od Franjo, to se marno moramo pripremati za propovijed, da barem nešto ostvarimo od onoga što se od nas očekuje kao propovjednika.

2. Franjine propovijedi pticama. Ono što je predavača iznenadilo kod Franjinog propovijedanja pticama jest mnoštvo izvora koji o tome izvještavaju, od kojih su mnogi pouzdani izvori: Toma Čelanski, Bonaventura, (Cvjetići), Richerius Senonensis, Rogerus de Wendover, Matthaeus Paris i Danska kronika. O Franji i Gubijskom vuku izvještavaju samo Cvjetići, koji su prilično nepouzdana. I nitko drugi. A o tome se jako mnogo govori i u to mnogi vjeruju. Možda su Franjine propovijedi pticama legenda, a možda i nije. Ne znam. Teško je o tome dati konačni sud. Noviji autori, kao: Jens Jørgensen, Giambattista Montorosi, Julien Green jednostavno preuzimaju ono što o ovome pišu Toma Čelanski i Bonaventura, bez komentara. A to znači da se slažu s njima. Paul Sabatier piše, da je serija Franjinih propovijedi potvrđena pjesničkom propovijedi pticama u Bevagni ... Legenda se pripisuje definitivno Franji. Čudesa su se događala, čovjek to htio ili ne htio, na Franjinim koricama. Predmeti kojima se on služio imali su i bez njegova znanja divne učinke ...¹⁸.

Čovjek može prihvatiti izvore koji pišu o Franjinim propovijedima pticama, ali i ne mora, ovisno o tome da li ga to uvjerava ili ne uvjerava. Predavača osobno zadivljuje Franjina ljubav prema svim stvorenjima i njegov povratak k praiskonskoj čovjekovoj nevinosti, ako se to tako može i smije reći. U tom slučaju i životinje bi se prema Franji drugačije vladale nego prema drugim ljudima.

fra Augustin Kordić

¹³ IRIARTE L., *Vocazione francescana*, Milano 1975., str. 55.

¹⁴ Usp. *Isto*, str. 56.

¹⁵ Usp. *Isto*, str. 227.

¹⁶ GEMELLI A., *Il Francescanesimo*, Milano 1969., str. 34.

¹⁷ Usp. SABATIER P., *Vita di San Francesco d'Assisi*, Milano 1978. (1931.), str. 110.

¹⁸ Usp. SABATIER P., *Cit. djelo*, str. 187.

Johann Mitterwurzer, Kristovo rođenje (Brixen)

U ponoć se Bog rodi, nebo zemlju prosvijetli,
kak` u podne svjetlo bi, svetom Djevom Marijom.

Zrak izađe zornice od prečiste Djevice
andeoske cesarice, svete Djeve Marije.

Svako svijeta stvorenje sada ima veselje,
Božje štujuć` rođenje od Djevice Marije.

Teb`, Isuse, hvalimo, Sveto Trojstvo slavimo,
Majku Božju častimo, svetu Djevu Mariju.

Čestit Božić i sveto porođenje Isusovo !

"Kad se Isus rodio u Betlehemu judejskom, za vrijeme kralja Heroda, dođoše s istoka magi u Jeruzalem i upitaše: *`Gdje je novorođeni kralj židovski? Vidjesmo, naime, gdje izlazi njegova zvijezda i dođosmo mu se pokloniti.*" Kad to ču kralj Herod, uplaši se, a s njim i sav Jeruzalem. Sazva sve glavare svećeničke i narodne književnike te se u njih uze propitkivati gdje se ima roditi Krist. *"U Betlehemu judejskom"* - odgovoriše mu - *"jer je ovako pisao prorok: `Betleheme, zemljo Judina, ti nipošto nisi najmanji među Judinim gradovima, jer će iz tebe izići vođa, koji će biti pastir naroda moga – Izraela.`"* Tada Herod potajno dozva mage i pomno od njih istraži vrijeme kad im se ukaza zvijezda. Zatim ih posla u Betlehem govoreći: *"Idiite i pomno se raspitajte za dijete. Kad ga pronađete, javite mi da bih i ja došao i poklonio mu se."*

Oni, saslušavši kralja, podoše. I gle! Zvijezda koju vidješe na njezinu izlasku išla je pred njima dok se ne zaustavi nad mjestom gdje bijaše dijete. Uđoše u kuću i nađoše dijete s Marijom, majkom njegovom; padoše ničice i pokloniše mu se. Zatim otvoriše riznice svoje te ga obdariše zlatom, tamjanom i smirnom. Poslije toga u snu primiše uputu od Boga da se ne vraćaju k Herodu, i vratiše se drugim putem u svoju zemlju." (Mt 2,1-12)

GOSPODINU U SUSRET : S ADVENTSKOM NADOM, ČEŽNJOM, IŠČEKIVANJEM, MOLITVOM I BDJENJEM

Danas su u zapadnom svijetu Došašće i Božić "intenzivna" vremena za sve ljude - ne samo za Crkvu nego i za cijelo društvo - premda na različit način. Svi "božićkuju" na neki način. Pridjev "intenzivna" odnosi se na trud, koji ljudi ulažu u adventsko-božićne pripreme. No, dočekivanja Božića i očekivanja od Božića iznijansirana su i među samim kršćanima.

Nekim kršćanima na spomen riječi "Došašće" ne dolazi pomisao da bi to trebao biti put do unutarnjeg sadržaja Božića, bitno usmjerenje na sve Gospodinove dolaske: prvi (božićni), drugi (svagdanji po Euharistiji) i treći (konačni). Došašće im više doziva u misli druge pojmove kao što su božićno drveće, svijeće, omiljene adventske i božićne pjesme, zatim temeljito čišćenje stana ili kuće, pripremanje božićnih darova, bogatiji obiteljski stol, dočekivanje gostiju itd. Ti kršćani idu u crkvu i u Adventu i o Božiću, zacijelo i preko godine, ali srce i misli više vežu za vanjštinu Božića nego za njegovu duhovnu stranu, nego na stvarni Gospodinov dolazak.

U nekim drugim kršćanima, onima čija vjera pati i stradava pod neutaživom željom za stjecanjem sve više i više materijalnih dobara i za „plesom na svakom svjetskom piru“, još je manje pomisli na Božić i njegov pravi sadržaj, na Gospodinov dolazak. Tu se Božić iščekuje i slavi na sasvim svečan vanjski način. Tek pridodatak tome je obvezan odlazak samo na božićnu (i kasnije uskrsnu) misu, i to na ponoćku.

Osim kršćana, danas Božić slavi i dio nekršćanskog i ateističkog svijeta. Slave ga njihovi prijatelji, rođači, susjedi – pa uz njih i oni. Slave ga posve na nereligiozan način: samo jelom i pićem. Tu se Božić uzima kao narodno slavlje. Božić – posve lišen Boga! S tim ćemo se u Europi ubuduće sve više susretati.

Ali s radošću možemo ustvrditi da je značajan broj kršćana – kakvih će, nadamo se, biti sve više - kojima Došašće odmah baca zraku na bît Božića, koji ozbiljno očekuju Gospodinov dolazak. Oni na spomen Došašća pomišljaju na nove važne odluke, na pojačane napore u molitvi i pokori, kako bi od ovog Božića pa nadalje više vršili Božju nego svoju volju. Ozbiljno razmišljaju o tome kako postati i ostati čovjek dostojan Božića. Idu Gospodinu u susret nošeni adventskom nadom, čežnjom, iščekivanjem, molitvom i bdjenjem. Po takvim se kršćanima onda očituje da Crkva ne samo u adventsko vrijeme nego uvijek živi u Adventu i stalno kroči ka sve intenzivnijem Božiću – sve do časa kad će se potpuno roditi i Gospodinovo otajstveno tijelo.

Advent, nada, čežnja, iščekivanje, bdjenje, molitva ... – sve su to izrazi koji pogađaju bît stanja kakvo treba biti u dušama onih koji se zovu kršćanima. Gospodin je došao, ali još dolazi. Zato je još potreban *Advent*. Došao je po sebi, sada želi doći po nama, da se posve ostvari njegov prvi dolazak. Sâm je došao u tamu svoga vremena, u kojem je čovjekova vrijednost pala na tako nisku cijenu da se ljude (robove) prodavalo za životinje. Po nama želi doći da rasvijetli tamu našeg vremena, u kojem se za ubojstvo vrapca kazneno odgovara, a "stručno" ubojstvo nevine djece sufinancira se iz zajedničke narodne blagajne! *Nada* nam je potrebna, jer sva očekivana stvarnost još nije tu. Nada zna za ono što još nije tu, a što će doći. Religiozna je nada uvijek "*protiv svake nade*" (Rim 4,18), jer je njezino ispunjenje onkraj groba. Njezinom snagom čvrsto držimo da je nebeski život već u nama, iako ga ne osjećamo. Već "*sada smo djeca Božja, i još se ne očitova što ćemo biti. Znamo: kad se očituje, bit ćemo njemu slični, jer ćemo ga vidjeti kao što jest.*" (1 Iv 3,2). A do tada valja proći s Crkvom još kroz mnoga uzburkana mora. No, "*zadovoljstvo je biti na lađi oko koje bruji oluja, kad je čovjek siguran da ona neće potonuti*" (Pascal). Bez *čežnje* pak ne možemo poći ni za kojim ciljem. U sekulariziranom društvu čežnja gotovo ne postoji. Ono izvan ovog svijeta ne očekuje ništa, a ovozemaljske želje odmah ispunja, već i djeci. U njemu čovjek nema prilike čeznuti za nečim. Ali kršćani, koji žive u takvom svijetu, jer nisu od svijeta (usp. Iv 15,19), ne mogu bez čežnje. Najjača je čežnja za svojim Izvorom i svojim Uvirom, čežnja za susretom nad susretima. To je ujedno čežnja za svojim dovršenjem, kad će se Božić dokraja dogoditi u čovjeku. *Iščekivanje* se uvijek odnosi na budućnost. Ne znamo budućnost kao ni ostali ljudi, ali znamo nešto važnije: cilj prema kojem idemo. Budući da živimo u sigurnosti Gospodinova dolaska a u nesigurnosti vremena dolaska, i znamo cilj kamo idemo, znamo i što nam je činiti u svakom času : *b d j e t i i m o l i t i*. *Budnost i molitva* su prema Gospodinovim riječima (usp. Mt 26,41) cjeloživotne značajke njegovih učenika. Treba uvijek moliti, kaže Gospodin (Lk 18,1). A bdjenje sam Gospodin izričito naređuje svima: "*Što kažem vama, kažem svima: B d i j t e !*" (Mk 13,37)

I ove će godine blještavilo sela i gradova, obilje božićnih poklona i krcati blagdanski stolovi pokazati kako su Advent i Božić po pripremama intenzivno vrijeme za cijelo društvo. Svi „božićkuju“. Svi putuju prema Božiću, ali do Božića dopiru oni koji prema njemu idu s adventskom nadom, čežnjom, iščekivanjem, molitvom i bdjenjem.

B d i j t e !

Bdijte,
opominje nas Gospodin.
Zašto?
Jer On dolazi.
Njegov dolazak davno je već počeo.
Mi stojimo u njemu.
Bdjeti znači opažati, vidjeti, prihvaćati
ono što se od Božića
događa na zemlji i sa svakim od nas.

Bdjeti je kršćanski.
Bdjeti.
Ne možda tek noću,
treba bdjeti po danu,
po danu koji se rasplinjuje
u jurnjavi
što nas zagrcé i guši,
polako i sigurno,
a da to čovjek pravo ni ne osjeća.

Po danu držati noćnu stražu –
to je kršćanska zadaća
namijenjena nama.

(Silja Walter)

Od zadnjeg broja našeg glasila:

Nova uprava Sestara sv. Klare u Splitu

Sestre sv. Klare u našem najstarijem samostanu sestara klarisa, u Splitu, dobile su 07.10.2011. novo vodstvo samostana. Nova je opatica Časna Majka s.M.Dolores Mandić, zamjenica je s.M.Suzana Muzuković, a savjetnice su: s.M.Klara Bagarić, s.Marija Petričević i s.M.Anđelka Čovo. U samostanu je 20 sestara, 2 novakinje i 2 kandidatice.

Utemeljena Hrvatska konferencija viših redovničkih poglavara i poglavarica (HKVRPP)

Dosadašnja Hrvatska konferencija viših redovničkih poglavara (HKVRP) i dosadašnja Hrvatska unija viših redovničkih poglavarica (HUVRP) spojile su se na zajedničkoj sjednici 26.11.2011. u jedinstvenu Hrvatsku konferenciju viših redovničkih poglavara i poglavarica (HKVRPP).

Predsjednik novoutemeljene Konferencije je o. Vinko Mamić OCD, a dopredsjednica je s.M. Jasna Lučić, poglavarica Hrvatske provincije sestara uršulinki Rimske unije. Za članove Vijeća Konferencije izabrani su: fra Anto Gavrić OP, fra Željko Železnjak OFM, č.M.s.M.Miroslava Bradica, vrhovna poglavarica Družbe sestara milosrdnica sv. Vinka Paulskog, i č.M.s.M.Martina Koprivnjak, vrhovna poglavarica Družbe sestara Naše Gospe.

Franjevkā – prva žena na dekanskoj dužnosti na papinskom sveučilištu

Talijanska franjevka prof.dr.s.Domenica Leone prva je žena, koja kao dekanica stoji na čelu Teološkog fakulteta Papinskog sveučilišta *Antonianum* u Rimu.

S. Domenika rođena je 1964. godine u sjevernotalijanskom gradu La Spezia. Na svom fakultetu predaje kao izvanredna profesorica teologiju o Presvetom Trojstvu i pneumatologiju. Prilikom nedavnog otvaranja nove školske godine na papinskim sveučilištima u Rimu uvedena je kao dekanica.

**SVIM NOVOIZABRANIM DUŽNOSNICIMA DO KOJIH DOPIRE OVO NAŠE GLASILO
OD SRCA ČESTITAMO.
ŽELIMO IM BOŽJI BLAGOSLOV I RADOSNO OBNAŠANJE SLUŽBE.**

Zajedno izdaje:

Vijeće franjevačkih zajednica u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini

Tajništvo: Prilaz Gjura Deželića 75, HR-10000 Zagreb, tel.: (01) 3765-061, faks: (01) 3765-062, mob.:098/9244-901,
e-mail: vfz-tajnistvo@zg.htnet.hr

Odgovara: dr. fra Ivan Sesar OFM, predsjednik Vijeća
Uređuje: Anto Matković, tajnik Vijeća

